

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

นายปริวัตร ปาโส

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา
คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

GUIDELINES FOR DEVELOPMENT OF CULTURAL TOURISM IN ROI-ET PROVINCE

Mr.Pariwatr Paso

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science Program in Sport Science

Faculty of Sport Science

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

จังหวัดร้อยเอ็ด

โดย

นายปริวัตร ปาโส

สาขาวิชา

วิทยาศาสตร์การกีฬา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ดร. อัญญา นิลนพคุณ

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

..... คณบดีคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
(รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิต คณึงสุขเกษม)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ กาญจนกิจ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(อาจารย์ ดร. อัญญา นิลนพคุณ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เทพประสิทธิ์ กุลธวัชวิชัย)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร. คโนชา ตั่งอุทัยสุข)

ปริวัตร ปาโส : แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด.

(GUIDELINES FOR DEVELOPMENT OF CULTURAL TOURISM IN ROI-ET PROVINCE) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: อ. ดร.อัญจมา นิลนพคุณ 151 หน้า.

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มี 3 กลุ่มได้แก่ ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน 200คน นักท่องเที่ยวชาวไทยจำนวน 200 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ และใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ กลุ่มที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐจำนวน 10 คน เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกแล้วนำข้อมูลมาแยกตามประเด็นเป็นรายชื่อตามข้อคำถามแล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง นำผลการวิจัยมาร่างเป็นแนวทางฯเพื่อนำเสนอผู้เชี่ยวชาญให้วิพากษ์และเสนอแนะเพิ่มเติมก่อนเสนอเป็นแนวทางดังนี้

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด 1) ควรนำประเพณีฮีต 12 รวมถึงกิจกรรมดนตรีและการเดินรำพื้นเมือง มาส่งเสริมเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง 2) ควรพัฒนาเส้นทางให้มีความสะดวก หลากหลาย และเชื่อมโยงกัน โดยจัดทำแผนที่ท่องเที่ยว 3) ควรกำหนด มาตรฐานการจัดการ และกำหนดพื้นที่บริการให้ชัดเจน 4) มีการจัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยว โดยมีกำหนดการและราคาที่เหมาะสม 5) ควรให้ประชาชน และนักท่องเที่ยว เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมท่องเที่ยวที่อนุรักษ์ สะท้อนสภาพวิถีชีวิตชาวบ้าน เช่น จัดโฮมสเตย์ ที่ชุมชนบริหารจัดการ 6) ด้านบริการเสริม ควรเพิ่มสถานพยาบาล ธนาคาร สถานีบริการน้ำมัน ในแหล่งท่องเที่ยวให้เพียงพอ 7) วางนโยบายด้านการศึกษาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เป็นหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อปลูกฝัง ค่านิยม จิตสำนึก และสร้างความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด 8) การจัดศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เพื่อรวบรวมเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม 9) แผนการพัฒนา ควรให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นการกำหนดแผนในระยะยาวให้สอดคล้องกับงบประมาณ 10) รัฐควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ชี้แนะแนวทางในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวให้เจ้าของชุมชนมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นความต้องการ ความเป็นไปได้ และสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

สาขาวิชา..... วิทยาศาสตร์การกีฬา..... ลายมือชื่อนิสิต.....

ปีการศึกษา..... 2554..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5278622939 : MAJOR SPORT SCIENCE

KEYWORDS : DEVELOPEMENT / CULTURAL TOURISM / ROI-ET PROVINCE

PARIWATR PASO : GUIDELINE FOR DEVELOPMENT OF CULTURAL
 TOURISM IN ROI-ET PROVINCE. ADVISOR : ATTAMA
 NILNOPPAKUN,Ph.D., 151 pp.

The purpose of this research was to propose a cultural tourism development guideline for Roi-Et Province. The 410 samplings were divided into 3 groups of Roi-et residents (n=200), tourists visiting Roi-et (n=200), and 10 government officers responsible for tourism development in Roi-et. Data were collected using questionnaires to residents and tourists, and using in-depth interview to the government officers. Data from questionnaires were analyzed using mean and percentile, and data from interview were group and described.

Draft of the guideline for cultural tourism development was concluded from the results of Roi-et residents and tourists’ opinions; recommendations from government officers; coupled with Roi-et Tourism Plan and Policy. The draft was sent to 5 entrepreneurs in tourism development to recommend before proposing.

The Cultural tourism development guideline proposed from this study were as follow: 1) Continuously promoting of cultural events especially 12 month religious events, and local folk songs and folk dances are necessary 2) accessibility to the destinations should be developed, and connected to each other 3) Management standard of the destination should be developed such as tourist zoning 4) Variety of tourism programs with reasonable price are appreciated 5) Both residents and tourists should involve in conservation of cultural tourism activities that reflect local life style such as home-stay 6) Tourism supplementary services such as hospital, bank, petrol station should be developed to meet the tourists increasing number 7) The educational policy should included cultural tourism in the curriculum to embedding cultural values and sense of belonging to the youths 8) Cultural learning center should be found to exhibit local signatures 9) Both short-term and long-term development plan should be continuously be implemented and should compatible with the budget 10)

Department : SPORT SCIENCE Student’s Signature .....

Academic Year : 2011 Advisor’s Signature .....

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
การดำเนินการวิจัย.....	4
คำจำกัดความของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	5
บทที่ 2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
แนวคิด ภูมิหลัง และข้อมูลวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด.....	7
นิยามวัฒนธรรม.....	28
แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.....	31
แนวคิดการพัฒนาการท่องเที่ยว.....	54
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	40
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	41
ข้อมูลและแหล่งข้อมูล.....	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย.....	42
การสร้างเครื่องมือการวิจัย.....	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย.....	47
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
การนำเสนอและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดผู้ตอบแบบสอบถาม.....	51

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของนักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถาม.....	64
ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์.....	79
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	81
สรุปผลการวิจัย.....	81
แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด.....	101
ข้อเสนอแนะต่อการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	102
รายการอ้างอิง.....	103
ภาคผนวก.....	107
ภาคผนวก ก รายนามท่านผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย.....	108
ภาคผนวก ข รายนามเจ้าหน้าที่ให้สัมภาษณ์.....	110
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	112
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	121
ภาคผนวก จ บทสัมภาษณ์และแนวทางการพัฒนา.....	137
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	151

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ข้อมูลทั่วไปของประชาชนจำแนกตามเพศ.....	51
2	ข้อมูลทั่วไปของประชาชนจำแนกตามอายุ.....	51
3	ข้อมูลทั่วไปของประชาชนจำแนกตามระดับการศึกษา.....	52
4	ข้อมูลทั่วไปของประชาชนจำแนกตามอาชีพ.....	52
5	ข้อมูลทั่วไปของประชาชนจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	53
6	ข้อมูลทั่วไปของประชาชนจำแนกตามสถานภาพสมรส.....	53
7	ความคิดเห็นของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.....	54
8	ความคิดเห็นของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	54
9	ความคิดเห็นของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านความสะดวกในการเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยว.....	55
10	ความคิดเห็นของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	56
11	ความคิดเห็นของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้าน โปรแกรมการท่องเที่ยว	57
12	ความคิดเห็นของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านกิจกรรมการ ท่องเที่ยว.....	57
13	ความคิดเห็นของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านการบริการ เสริม.....	58
14	ความต้องการของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม.....	58
15	ความต้องการของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	59
16	ความต้องการของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	60
17	ความต้องการของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	61
18	ความต้องการของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้าน โปรแกรมการ ท่องเที่ยว.....	62
19	ความต้องการของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านกิจกรรมการ ท่องเที่ยว.....	63
20	ความต้องการของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านการบริการเสริม	64
21	ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวจำแนกตามเพศ.....	64

22	ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวจำแนกตามอายุ.....	65
23	ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวจำแนกตามระดับการศึกษา.....	65
24	ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวจำแนกตามอาชีพ.....	66
25	ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....	66
26	ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวจำแนกตามสถานภาพสมรส.....	67
27	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.....	67
28	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว.....	68
29	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว.....	68
30	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก.....	69
31	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว.....	70
32	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว.....	71
33	ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านการบริการเสริม.....	71
34	ความต้องการของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม.....	72
35	ความต้องการของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว.....	73
36	ความต้องการของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว.....	74
37	ความต้องการของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก.....	75
38	ความต้องการของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว.....	76
39	ความต้องการของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านกิจกรรม.....	77
40	ความต้องการของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านบริการเสริม.....	78

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมนันทนาการที่ผู้บริหารประเทศได้กำหนดนโยบายให้มีการส่งเสริมสนับสนุนและกระตุ้นให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนปรับปรุงจัดหาแหล่งท่องเที่ยว สามารถนำรายได้มาสู่ประเทศเป็นจำนวนมาก (สมบัติ กาญจนกิจ, 2544) จากนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาลที่มุ่งส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ เพื่อเป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับประชาชน ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะพื้นที่ในภาคอีสาน ที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอยู่อย่างมากมาย (ทัศนียา อภิศุภกรกุล และคณะ, 2550)

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาถึงผลรวมของการสั่งสมสิ่งสร้างสรรค์และภูมิปัญญาของมนุษย์ในสังคมนั้นๆ ไม่ว่าจะเป็บบแผนการดำรงชีวิตที่สังคมนั้นๆ ยึดถือสืบทอดปฏิบัติกันมา ช่วยให้เกิดความเจริญงอกงามในชีวิตของมนุษย์ในสังคมนั้นๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมของสังคม (สุดชีวัน นันทวัน ณ อยุธยา, 2551) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงมีบทบาทสำคัญที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวเข้าใจสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็บบวัฒนธรรม ประเพณี วิธีการดำเนินชีวิต ศิลปะทุกแขนงรวมทั้งสิ่งต่างๆซึ่งแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของสังคมนั้นๆ โดยการเยี่ยมชม เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมยังช่วยให้เกิดการดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมอันเป็นการคงไว้ซึ่งความเป็นอัตลักษณ์ของท้องถิ่นหรือชุมชน

จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคอีสาน ที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมากมาย ดังเห็นได้จากคำขวัญจังหวัดร้อยเอ็ดที่ว่า “สิบเอ็ดประตูเมืองงาม เรืองนามพระสูงใหญ่ ผ้าไหมสาเกต บุญผะเหวดประเพณี มหาเจดีย์ชัยมงคล งามน่ายลบึงพลาญชัย เขตกว้างไกลทุ่งกุลา โลกลือชาข้าวหอมมะลิ” ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเหตุผลอันเนื่องมาจากประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดมีความผูกพันกับพระพุทธศาสนาเห็นได้จากการที่ประชาชนและได้นำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนามา

ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม การศึกษาเป็นต้น ก่อให้เกิดวิธีการดำรงชีวิตที่มีความงดงามเป็นเอกลักษณ์มาตั้งแต่สมัยอดีตจนถึงปัจจุบัน แสดงออกในความเป็นพุทธศาสนิกชนเหมือนกับชาวไทยที่นับถือพระพุทธศาสนาถือเป็นคนมีจิตใจโอบอ้อมอารี ใจบุญสุนทานชอบทำบุญกุศล (อัมพร ศรีรัตน์, 2551) จึงทำให้จังหวัดร้อยเอ็ดมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเกิดขึ้นอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นวัดวาอารามเช่น วัดกลางมิ่งเมือง วัดบูรพาภิราม วัดใหญ่ชัยมงคล วัดสระทอง เป็นต้น แหล่งประวัติศาสตร์และอารยธรรมโบราณเช่น ศิลปะขอมแบบปาปวน ปรากฏ์ต่างๆ รวมทั้งศิลปะแขนงต่างๆเช่น การทำพื้มทอผ้าที่สามารถถักทอผ้าไหมลายต่างๆที่ประณีตงดงาม สร้างสรรค์ลายผ้าไหม การจำหน่ายพื้มที่ผลิตในจังหวัดร้อยเอ็ดไปทั่วประเทศ ผ้าสะแหวดที่เล่าเรื่องราวของเวสันดรชาดก ผ้าไหมลายสากล รวมถึงประเพณีต่างๆทั้งประเพณีบุญสะแหวด (บุญพระเวส) ประเพณีแห่เทียนพรรษา ประเพณีสมมาน้ำคั้นเพ็ญเส็งประทีป ประเพณีบุญเข้ากรรม ประเพณีบุญข้าวจี ประเพณีบุญบั้งไฟ รวมถึงทุ่งกุลารดพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิที่กว้างสุดลูกหูลูกตา (องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด, ม.ป.ป.)

ปัจจุบัน การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างไกล อันเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ และด้วยอิทธิพลของการสื่อสารมวลชน โอกาสที่สิ่งเลวร้ายต่างๆจะเข้ามาทำลายวัฒนธรรมชุมชนจะมีมากขึ้น (อรุณี แดงพันธ์, ราชการวิทยุ ชุด “การเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม”, 2541) โดยเห็นได้จากวัฒนธรรมหลายๆอย่างของจังหวัดร้อยเอ็ดได้ถูกกลืนกินไปกับวัฒนธรรมสมัยใหม่ วัฒนธรรมเมือง วัฒนธรรมต่างชาติ ซึ่งส่งผลให้วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตดั้งเดิม หลากๆ อย่างของชาวจังหวัดร้อยเอ็ดได้เปลี่ยนแปลงไป และหากยังปล่อยให้การนำเอาวัฒนธรรมอื่นหรือระบบการท่องเทียวเพื่อหวังผลกำไร โดยการเปลี่ยนเป้าหมายและจุดประสงค์ของวัฒนธรรมท้องถิ่นเดิม โดยการนำเอาวัฒนธรรมอื่นมาแทนที่ เป็นผลให้สังคม ชุมชนนั้นต้องสูญเสียบุคลิกลักษณะของตนเองไปในที่สุด (พิไลศิริ ทองพรม, ราชการวิทยุ ชุด “สืบสานวัฒนธรรมไทย”, 2541) เมื่อคนในจังหวัดร้อยเอ็ด เริ่มสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง อัตลักษณ์ที่เคยสร้างความภาคภูมิใจในความเป็นจังหวัดร้อยเอ็ดเริ่มเลือนหาย ความรัก ความหวงแหนในชุมชน วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะ วิถีชีวิตดั้งเดิมลดน้อยลง วัฒนธรรมไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร ไม่มีการอนุรักษ์ พื้นฟู สืบทอด วัฒนธรรมดั้งเดิมต่อไป อาจส่งผลให้จังหวัดร้อยเอ็ดไม่มีวัฒนธรรมซึ่งแสดงความเป็นอัตลักษณ์ที่ชาวจังหวัดร้อยเอ็ดเคยภาคภูมิใจอีกต่อไป

ในสังคมที่ไม่มีวัฒนธรรมเป็นของตนเอง ก็มีแนวโน้มที่จะเกิดการเสื่อมสลายของชุมชน เพราะคนในชุมชนไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรมดั้งเดิม สุดท้ายเขาชนรุ่นหลังไม่มีความรู้ความเข้าใจ เกิดความสับสนและไม่เข้าใจว่าจะต้องปฏิบัติ รักษา อนุรักษ์ พื้นฟู วัฒนธรรม ประเพณีเหล่านี้ทำไม ซึ่งส่งผลให้วัฒนธรรมเลือนหายไปมากที่สุด

แต่วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิตของชาวจังหวัดร้อยเอ็ด ก็ยังสามารถดำรงอยู่ได้และแสดงความเป็นอัตลักษณ์ของชุมชนจนมาถึงทุกวันนี้และจะสามารถดำรงอยู่ต่อไปโดยผ่านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพราะเมื่อนุชย์มีโอกาสท่องเที่ยวมากเท่าใดก็ยิ่งทำให้รักบ้านเมืองของตนเองและพยายามที่จะรักษาวัฒนธรรมตนเองให้มากขึ้น(เสกสรรค์ ยงวิชัย, 2536 อ้างถึงใน บัญชานาคทอง และคณะ, 2550) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจึงมีผู้ที่ให้ความสนใจและนำมาเป็นเครื่องมือในการส่งเสริม รักษา อนุรักษ์ พื้นฟู สืบทอดวัฒนธรรมมากขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะทำการวิจัยความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดและนักท่องเที่ยวชาวไทย รวมถึงความคิดเห็นความต้องการขององค์กรหน่วยงานภาครัฐ ในจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีต่อการจัดการและการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อที่จะให้เกิดการส่งเสริม อนุรักษ์ พื้นฟู ผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด โดยนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาวิเคราะห์ความคิดเห็นและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยว และนำเสนอแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดและนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ด

การดำเนินการวิจัย

1. ด้านพื้นที่

ผู้วิจัยใช้พื้นที่ในการดำเนินการวิจัยคือ พื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดที่มีแหล่งวัฒนธรรมที่หลักๆ ของจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ พื้นที่อำเภอเมืองร้อยเอ็ด อำเภอหนองพอก อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอรวิชัยบุรีและอำเภอเชียงขวัญ

2. ด้านเนื้อหา

มุ่งเน้นศึกษาข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด ความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดและนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม รวมทั้งนโยบายการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของหน่วยงานภาครัฐในจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นและความต้องการ และนำเสนอแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ดต่อไป

3. ด้านประชากร

- ประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน 1,308,159 คน (สำนักทะเบียนกลาง: กรมการปกครอง, 2553: ออนไลน์)
- นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาทำการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดตั้งแต่เดือนมกราคม 2552 ถึงเดือนธันวาคม 2552 จำนวน 236,409 คน (สำนักพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2553: ออนไลน์)
- เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด

คำจำกัดความของการวิจัย

แนวทางการพัฒนา หมายถึง ข้อเสนอแนะเพื่อที่จะทำให้กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด มีการเจริญขึ้นจากการวิจัยความคิดเห็นและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งประกอบด้วย ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด นักท่องเที่ยวชาวไทย และเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่จังหวัดร้อยเอ็ดจัดขึ้น ในกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมซึ่งได้แก่ งานเทศกาล งาน

ศิลปะ งานหัตถกรรม ดนตรีและการเต้นรำ ประเพณีและวิถีชีวิตพื้นบ้านและภาษา ของจังหวัด ร้อยเอ็ด

จังหวัดร้อยเอ็ด หมายถึง เขตพื้นที่ภายในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งตั้งอยู่ตอนกลางของภาค ตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสาน ซึ่งมีพื้นที่ในการดำเนินการวิจัยคือ พื้นที่อำเภอเมืองร้อยเอ็ด อำเภอหนองพอก อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอสุวรรณภูมิ อำเภอรวัชบุรีและอำเภอเชียงขวัญ

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด นักท่องเที่ยว ชาวไทย และข้อเสนอแนะจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

2. วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ดเกิดการอนุรักษ์ ส่งเสริม พัฒนา และถ่ายทอดให้คงอยู่

3. ทำให้ทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

4. ทำให้ทราบแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด โดยทำการศึกษาดังนี้

- ภูมิหลังและข้อมูลวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด
- แนวคิดเรื่องวัฒนธรรม
- แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
- แนวคิดทฤษฎีเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ภูมิหลังและข้อมูลวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

จังหวัดร้อยเอ็ดตั้งอยู่ตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างละติจูดที่ 15 องศา 24 ลิปดาเหนือ ถึง 16 องศา 19 ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ 103 องศา 16 ลิปดาตะวันออก ถึง 104 องศา 21 ลิปดาตะวันออก ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ประมาณ 512 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 5,187,156 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดกาฬสินธุ์และจังหวัดมุกดาหาร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดยโสธร
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดสุรินทร์และจังหวัดศรีสะเกษ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	จังหวัดมหาสารคาม

จังหวัดร้อยเอ็ดมีสิ่งที่ดีงาม งดงามและโดดเด่น มีลักษณะพิเศษอันเป็นเอกลักษณ์ในหลายด้าน ประกอบเป็นคำขวัญของจังหวัดคือ “สิบเอ็ดประตูเมืองงาม เรืองนามพระสูงใหญ่ ผ้าไหมสาเกต บุญผะเหวดประเพณี มหาเจดีย์ชัยมงคล งามน่ายลบึงพลาญชัย เขตกว้างไกลทุ่งกุลา โลกลือชาข้าวหอมมะลิ” (องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด, ม.ป.ป.)

ตามตำนานเล่ากันว่าบริเวณที่ตั้งจังหวัดร้อยเอ็ดในปัจจุบัน เดิมเป็นเมืองใหญ่ชื่อว่าเมืองสาเกตนคร (อาณาจักรกุลุนทะนคร) เป็นเมืองที่เจริญรุ่งเรืองมาแต่โบราณกาลมีเมืองขึ้นถึงสิบเอ็ด

เมือง (ในสมัยโบราณนิยมเขียนสิบเอ็ด เป็น 101 คือ สิบกับหนึ่ง) มีประตูทางเข้าสู่เมืองถึงสิบเอ็ด ประตู มีเจ้าผู้ครองนครเรียกว่าพระเจ้ากุนทะ มีเชื้อสายสิบสี่พันดวงศัตถ์ติดต่อกันมาเป็นเวลาหลายร้อย ปี เมืองสาเกตนครหรืออาณาจักรกุนทะนครนอกจากจะมีประตูและเส้นทางเข้าสู่เมืองถึงสิบเอ็ด ทางแล้ว ยังมี การควบคุมความปลอดภัยความมั่นคงของบ้านเมืองอย่างเข้มแข็ง เช่น มีวัดตามราย ทางเข้าเมืองและมีปี่ชาววา (ชาว เป็นภาษาอีสานหมายความว่า 20) สามารถส่งสัญญาณเข้าสู่ตัวเมือง บอกข่าวสาร แจ้งเหตุร้ายดีที่จะมาถึงเมืองสาเกตนครให้ทราบเหตุการณ์ล่วงหน้าได้เป็นอย่างดี (จังหวัดร้อยเอ็ด, 2554: ออนไลน์)

คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ (2542) ได้กล่าวถึงจังหวัดร้อยเอ็ดไว้ ในหนังสือ วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกถัมภ์และภูมิปัญญา จังหวัดร้อยเอ็ด ทำให้ ทราบข้อมูลมรดกทางวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ดซึ่งแบ่งออกเป็นหลายประเภท ได้แก่

โบราณสถานโบราณวัตถุ แหล่งโบราณคดีในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ค้นพบ การอยู่อาศัยของชุมชนก่อนประวัติศาสตร์ เป็นชุมชนแบบเกษตรกรรมที่รู้จักปลูกพืชเลี้ยงสัตว์ ผลิต ภาชนะดินเผา และเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำด้วยโลหะทั้งประเภทสำริดและเหล็ก นอกจากนี้ยังพบ ความเชื่อในเรื่องพิธีฝังศพครั้งที่ 2 ซึ่งคล้ายเคียงกับแหล่งโบราณคดีในจังหวัดใกล้เคียง และแหล่ง โบราณคดีในจังหวัดร้อยเอ็ดที่ถูกลค้นพบ ได้แก่

- แหล่งโบราณคดีโนนกระดอง อยู่ในพื้นที่อำเภอเกษตรวิสัย
- แหล่งโบราณคดีบ้านเมืองบัว อยู่ในเขตอำเภอเกษตรวิสัย
- แหล่งโบราณคดีบ้านดงเมืองจอก อยู่ในเขตอำเภอจตุรพักตรพิมาน
- แหล่งโบราณคดีบ้านจาน-เดย
- แหล่งโบราณคดีบ้านตาหยวก อยู่ในเขตอำเภอสหัสขันธ์
- แหล่งโบราณคดีบ้านสังข์ อยู่ในเขตอำเภอสหัสขันธ์
- แหล่งโบราณคดีบ้านคอนตาพัน อยู่ในเขตอำเภอสหัสขันธ์
- แหล่งโบราณคดีบ่อพันขัน อยู่ในพื้นที่อำเภอสหัสขันธ์
- แหล่งโบราณคดีบ้านโคกเดื่อ อยู่ในพื้นที่อำเภอสหัสขันธ์
- แหล่งโบราณคดีบ้านดอกกล้า อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอปทุมรัตต์
- แหล่งโบราณคดีบ้านสีแก้ว อยู่ในเขตอำเภอเมืองจังหวัด

- แหล่งโบราณคดีบ้านนายเต็ง อยู่ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด
- แหล่งโบราณคดีวัด โนนม่วง อำเภอเมืองสรวง
- แหล่งโบราณคดีบ้าน โนนม่วง ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอพนมไพร
- แหล่งโบราณคดีบ้านสำโรง-หว่านไฟ อำเภออาจสามารถ

โบราณสถาน

โบราณสถานในจังหวัดร้อยเอ็ดแบ่งออกตามยุคสมัยซึ่งมีการศึกษาโบราณสถานต่างๆตามยุคสมัยต่างๆได้แก่ สมัยทวารวดี สมัยลพบุรีหรือสมัยวัฒนธรรมขอม และสมัยอยุธยา-รัตนโกสินทร์ ดังนี้ (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ, 2542)

โบราณสถานสมัยทวารวดี

- คูเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นหลักฐานสำคัญที่แสดงให้เห็นว่าเมืองร้อยเอ็ดเคยเป็นเมืองในวัฒนธรรมทวารวดีมาก่อน ทั้งนี้ด้านในของคูเมือง ทำเป็นคันดินสูงในลักษณะกำแพงเมือง ต่อมาเนื่องจากการขยายตัวของชุมชนเมือง ทำให้มีการบูรณการทำลายคูเมืองเพื่อสร้างที่อยู่อาศัยไปเป็นบริเวณกว้าง ปัจจุบัน มีการฟื้นฟูและปรับปรุงสร้างคูเมืองขึ้นมาใหม่ เพิ่มความสวยงามและเป็นการรักษาเอกลักษณ์ของเมืองร้อยเอ็ด

- เจดีย์เมืองหงส์ ตั้งอยู่ที่อำเภอจตุรพักตรพิมาน บ้านเมืองหงส์มีคูน้ำคันดินล้อมรอบภายในหมู่บ้านพบเจดีย์สมัยทวารวดี ก่อด้วยอิฐ จากการบูรณะพบพระพุทธรูปยืนทำด้วยโลหะสำริดขนาดเล็ก ปัจจุบันมีการจัดแสดงไว้ที่ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ด

- บ้านสี่แก้ว อยู่ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด พบหลักฐานทางโบราณคดีตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ นอกจากมีลักษณะชุมชนแบบคูน้ำคันดินแล้วยังพบเศษภาชนะดินเผาด้วย

- หนองศิลาเลข อยู่ในเขตอำเภอพนมไพร ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานของชาติ โดยกรมศิลปากรเมื่อปี พ.ศ.2478 บริเวณที่เรียกว่าหนองศิลาเลข พบใบเสมาหินทรายแบบทวารวดีขนาดใหญ่ ส่วนมากไม่มีลวดลายสลักมากกว่า 10 ใบ ปัจจุบันถูกเคลื่อนย้ายไปไว้หน้าว่าการอำเภอพนมไพร และบริเวณวัดป่าอัมพวัน

- บ้านดงสิงห์ อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอจังหาร เป็นชุมชนแบบคูน้ำคันดินในบริเวณ

วัดป่าอาศรมสันติวัน ในพื้นที่ชุมชนได้พบชิ้นส่วนเศียรพระพุทธรูปขนาดใหญ่ทำด้วยหินทราย ปัจจุบันเศียรพระพุทธรูปจัดแสดงอยู่ภายในพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ด

- บ้านเมืองไร่ อยู่ในอำเภอเสลภูมิ เป็นชุมชนแบบคูน้ำคันดิน บริเวณเนินดิน ภายในหมู่บ้านพบใบเสมาทำด้วยศิลาแลงปักล้อมเป็นวง ใบเสมาบางชิ้นทำจากหินทรายมีลวดลายแกะสลักเป็นรูปกลีบบัวที่ฐาน นอกจากนั้น ยังพบแม่พิมพ์เครื่องประดับทำจากหินทราย ประกอบด้วย แม่พิมพ์ตุ้มหู กำไล แหวน และเครื่องประดับอื่นๆ ซึ่งไม่เคยพบในเขตจังหวัดใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้พบพระพิมพ์ดินเผาขนาดปรก ซึ่งถือว่าเป็นตัวอย่างศิลปะแบบทวารวดีที่สวยงามมากในภาคอีสาน

โบราณสถานสมัยลพบุรีหรือสมัยวัฒนธรรมขอม

- กู่กาสิงห์ อยู่ในเขตอำเภอเกษตรวิสัย เป็นปราสาทก่อด้วยอิฐปนหิน มี 3 หลัง ตั้งอยู่บนฐานศิลาแลงเดียวกัน หันหน้าไปทางทิศตะวันออก ตั้งเรียงกันในแนวทิศเหนือ-ใต้ ปราสาทประธานซึ่งตั้งอยู่ตรงกลาง มีขนาดใหญ่กว่าปราสาทอีก 2 หลัง และมีมณฑป ลักษณะเป็นห้องสี่เหลี่ยมผืนผ้า ตั้งอยู่ 2 หลัง เรียกว่า “บรรณาลัย” มีการพบโบราณวัตถุที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องประดับทองคำรูปเศียรนาคและใบไม้ทองคำ ซึ่งใช้ในพิธีการวางศิลาฤกษ์ จากการศึกษาลักษณะทางสถาปัตยกรรม ลวดลายของทับหลัง องค์ประกอบอื่นๆ สันนิษฐานว่า กู่กาสิงห์ได้รับอิทธิพลจากศิลปะขอมแบบปาปวน สร้างขึ้นในสมัย พุทธศตวรรษที่ 16-17

- กู่โพนระฆัง อยู่ในเขตอำเภอเกษตรวิสัย ตั้งอยู่ห่างจากกู่กาสิงห์ทางทิศตะวันออกเฉียงประมาณ 500 เมตร การวางผังและเทคนิคการก่อสร้างของโบราณสถานแห่งนี้มีลักษณะเฉพาะ คือ ปรากฏประธานก่อด้วยศิลาแลง ล้อมรอบด้วยกำแพงสี่เหลี่ยมซึ่งมีโคปุระหรือซุ้มประตูอยู่ทางด้านหน้าเพียงด้านเดียว มีบรรณาลัยอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้และมีสระน้ำกรุดด้วยศิลาแลง อยู่นอกกำแพงด้านทิศตะวันออกเฉียงเหนือ 1 สระ

- กู่โพนวิท อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเกษตรวิสัย ตั้งอยู่ห่างจากกู่กาสิงห์ทางทิศเหนือประมาณ 500 เมตร สภาพโบราณสถานเป็นเนินดินขนาดใหญ่ คงเหลือเฉพาะร่องรอยส่วนฐานศิลาแลงให้เห็นเป็นบางส่วนและแท่งหินทรายขนาดใหญ่ ซึ่งอยู่ในบริเวณเดียวกัน ส่วนโบราณวัตถุที่พบที่มีความน่าสนใจได้แก่ บานรูปเคารพขนาดต่างๆ ที่แกะสลักจากหินทรายวางทิ้งอยู่บริเวณเดียวกัน เป็นประติมากรรมศิลปะเกลียงอายุประมาณพุทธศตวรรษที่ 16

- กู่กระโดน อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอเกษตรวิสัย ตัวโบราณสถานก่อด้วยศิลาแลงหันหน้าไปทางทิศตะวันออก ลักษณะของสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีมุขยื่นออกมาทางด้านหน้า มีทางเข้าเพียงทางเดียว พบทับหลังตกอยู่ในบริเวณ โบราณสถานเป็นภาพเล่าเรื่อง 2 ชั้น ชั้นหนึ่งเป็นภาพบุคคลหลายคน ทางขวาสุดเป็นภาพวานรอมอบของให้กับสตรี สันนิษฐานว่าเป็นภาพในเรื่องรามเกียรติ์ตอน “หนุมานถวายแหวน” ส่วนทับหลังอีกชั้นหนึ่งสลักเป็นรูปบุคคลลักษณะคล้ายรูปสตรีอยู่ในซุ้มเรือนแก้วแบกสิ่งของซึ่งอาจเป็นคานหรือคันศรอยู่บนบ่า

- กู่พระโกนา อยู่ในเขตอำเภอสุวรรณภูมิ เป็นปราสาทอิฐ 3 หลัง ตั้งอยู่บนฐานศิลาแลงเดียวกันเรียงในแนวทิศเหนือใต้ หันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีกำแพงตัดแปลงสภาพไปมาก โดยเฉพาะปราสาทองค์กลางถูกลบปูนทับและก่อขึ้นใหม่เป็นชั้นๆรูปศิลปกรรมที่ปรากฏอยู่บนทับหลังและหน้าบันเหล่านี้ จัดอยู่ในศิลปะขอมแบบปาปวน อายุราวพุทธศตวรรษที่ 16-17 ร่วมสมัยกับกู่กาสิงห์

- กู่เมืองบัว อยู่ในอำเภอเกษตรวิสัย ตัวโบราณสถานตั้งอยู่บนเนินดินก่อด้วยศิลาแลงทั้งหลังหันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีแนวคูน้ำล้อมรอบ บริเวณปราสาทพบทับหลังรูปพระอินทร์ทรงช้างเอราวัณ ศิลปะขอมแบบปาปวน อายุราวพุทธศตวรรษที่ 16-17 ชาวบ้านเชื่อกันว่ามีความเกี่ยวข้องกับตำนานพื้นบ้านเรื่อง “สังข์ศิลป์ชัย” กู่เมืองบัวคงสร้างขึ้นในลัทธิไศวนิกาย ศิลปะขอมแบบปาปวนตามรูปแบบของทับหลังที่ปรากฏ

- พระธาตุบ่อพันขัน อยู่ในอำเภอสุวรรณภูมิ เป็นปราสาทรูปสี่เหลี่ยมเพิ่มมุม ก่อด้วยอิฐไม่ถือปูน ตั้งอยู่บนฐานสูง หันหน้าไปทางทิศตะวันออก มีทางเข้าทางด้านหน้าเพียงด้านเดียว อีกสามด้านที่เหลือเป็นเพียงประตูหลอก ส่วนชั้นหลังคาหักพังลงมาเหลือเพียงสองชั้น ส่วนประกอบที่ใช้ประดับตกแต่งตัวอาคารสูญหายไปเกือบทั้งหมด คงเหลือเพียงไม่กี่ชิ้น จากการสันนิษฐานระบุได้ว่าปราสาทหรือพระธาตุองค์นี้ เดิมสร้างขึ้นเนื่องในศาสนาพราหมณ์ลัทธิไศวนิกายซึ่งบูชาพระศิวะเป็นเทพสูงสุดเมื่อราวพุทธศตวรรษที่ 16

- ปราสาทกู่ อยู่ในพื้นที่อำเภอธวัชบุรี เป็นปราสาทสร้างด้วยศิลาแลงทั้งหลัง หันหน้าไปทางทิศตะวันออก ปราสาทประธานล้อมรอบด้วยกำแพงที่มีซุ้มประตูทางเข้าหรือโคปุระอยู่ด้านหน้าเพียงด้านเดียว ที่มุมทางทิศตะวันออกเฉียงใต้มี บรรณาลัย ตั้งอยู่อีก 1 หลัง ภายนอกมีสระน้ำกรุดด้วยศิลาแลงเช่นเดียวกันกับกู่โพนระฆัง อำเภอเกษตรวิสัย ปราสาทกู่ได้รับการขุดแต่งบูรณะ

โดยกรมศิลปากร ในปี พ.ศ.2535 สันนิษฐานว่าปรารักษ์คู่เป็นสถาปัตยกรรมแบบปาปวนในลัทธิไศว
นิกาย อายุราวพุทธศตวรรษที่ 16-17

- กู่คันทนาม อยู่ในพื้นที่อำเภอโพธาราม สร้างด้วยศิลาแลง หันหน้าไปทางทิศ
ตะวันออก ปรารักษ์ประธานตอนบนถูกตัดแปลงเป็นกู่พระ ด้วยการต่อเติมเปลี่ยนหลังคาใหม่ ด้าน
ทิศตะวันออกของปราสาท มีอาคารรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าหรือบรรณาลัยตั้งอยู่ 1 หลัง ล้อมรอบด้วย
กำแพงที่มีซุ้มประตูทางเข้าหรือโคปุระอยู่ทางด้านหน้าเพียงด้านเดียว นอกกำแพงด้านทิศ
ตะวันออกเฉียงเหนือมีสระน้ำรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสก่อด้วยศิลาแลง 1 สระ เป็นศาสนาสถานขอมอายุ
ประมาณพุทธศตวรรษที่ 16-18

- ปราสาทหินกอง อยู่ในพื้นที่อำเภอสวรรคภูมิ บริเวณที่เรียกว่า “หินกอง”
ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานโดยกรมศิลปากร เมื่อ พ.ศ. 2478 ปัจจุบันมีสภาพเป็นเนินดิน
ที่มีร่องรอยคูน้ำล้อม ตัวโบราณสถานมีขนาดค่อนข้างเล็กก่อด้วยศิลาแลง หันหน้าไปทางทิศ
ตะวันออกบนอาคารมีทับหลังตกอยู่ 1 ชั้น ตรงกลางภาพสลักเป็นรูปบุคคลกำลังยึดตัวสิงห์ หันหน้า
ออกไปด้านนอก สิงห์คาบปลายที่เรียกว่า ท่อนพวงมาลัยทั้งสองข้าง น่าจะหมายถึง พระกฤษณะ
อวตารอันเป็นปางหนึ่งของพระนารายณ์ขณะประลองกับสัตว์ รูปแบบของทับหลังชิ้นนี้กำหนดอายุ
อยู่ในศิลปะขอมแบบปาปวน ราวพุทธศตวรรษที่ 16-17

โบราณสถานสมัยอยุธยา-รัตนโกสินทร์

- สิมวัดจักรวาลภูมิพิณี (วัดหนองหมื่นถ่าน) อยู่ในพื้นที่อำเภออาจสามารถ
ลักษณะเป็นสิมแบบพื้นเมืองบริสุทธิ์ประเภทสิมทึบ ทรงของอาคารเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาด
ประมาณประมาณ 5.30 x 7.80 หันหน้าไปทางทิศตะวันออก หลังคาเป็นทรงจั่ว ชั้นเดียว มีลายแกะ
ไม้ที่หน้าบันและส่วนรังผึ้ง เดิมมุงด้วยไม้แป้นเกร็ด (กระเบื้องทำจากไม้) ต่อมาได้รับการ
เปลี่ยนแปลงเป็นสังกะสีโดยการซ่อมแซมในปี พ.ศ. 2506 สิมวัดจักรวาลภูมิพิณีมีการวาดภาพ
จิตรกรรมฝาผนัง ด้านนอกเป็นรูปพุทธประวัติ ตอนมารผจญและนรกสวรรค์ ด้านในเป็นวรรณคดี
พื้นบ้านเรื่อง สังข์ศิลป์ชัย สันนิษฐานว่าสิมแห่งนี้มีอายุประมาณพุทธศตวรรษที่ 24 ปัจจุบันได้รับ
การบูรณะโดยกรมศิลปากร

- สิมบ้านวัดขอนแก่นเหนือ อยู่ในอำเภอเมืองร้อยเอ็ด ลักษณะเป็นสิมพื้นเมือง

บริสุทธิ์ประเภทลิมทึบ มีรูปทรงของอาคารเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดประมาณ 4.00 x 8.00 เมตร หันหน้าไปทางทิศตะวันออก หลังคาเป็นทรงจั่วชั้นเดียวมีลายแกะไม้ที่หน้าบันส่วนยังขึ้น (รังผึ้ง) เดิมมุงด้วยหลังคาด้วยไม้แป้นเกร็ดและต่อมาถูกเปลี่ยนเป็นสังกะสีจากการบูรณะภายหลัง สิมวัดศรีฐานมีความโดดเด่นอยู่ที่ลายแกะไม้บริเวณหน้าบันเป็นรูปดวงอาทิตย์ และลายแกะรังผึ้งซึ่งแกะเป็นรูปพระอินทร์ทรงช้าง ครุฑขุดนาคและนิทานพื้นบ้าน ทั้งนี้ถือได้ว่าเป็นลายแกะไม้ของลิมทึบที่สวยงามที่สุดของจังหวัดร้อยเอ็ด

โบราณวัตถุ

โบราณวัตถุที่พบในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนมากเป็นการพบโดยบังเอิญ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่พบจากการทำงานทางโบราณคดี ทั้งนี้นับตั้งแต่มีการจัดตั้งพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติร้อยเอ็ด ได้มีการรวบรวมโบราณวัตถุสำคัญเท่าที่รวบรวมได้เพื่อนำมาจัดแสดงให้ประชาชนชม ดังมีโบราณวัตถุสำคัญเท่าที่รวบรวมได้และอธิบายแบ่งตามยุคสมัยได้ดังนี้ (พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด, 2554: ออนไลน์)

- กระดิ่งสำริด เทคนิคการหล่อแบบปั้นหุ่นสำรอกี้ผึ้ง (Lost Wax Method)

ตกแต่งลวดลายเกลียวเชือกที่ขอบ และลายรูปตัววี ปลายมีวงกลมซ้อนกัน 2 ชั้น ไข้ววนคอสัตว์ แสดงถึงความเจริญก้าวหน้าของมนุษย์ในสังคมเกษตรกรรมที่รู้จักทำการเพาะปลูกเลี้ยงสัตว์กันอย่างแพร่หลาย

- กำไลสำริด ลักษณะเป็นวงโค้งปลายแยกจากกัน ตกแต่งด้วยลายเกลียวเชือก

ส่วนปลายด้านหนึ่งเป็นลายก้นหอยสี่ง อีกด้านมีปุ่มยื่นออกมาเป็นปุ่มลายก้นหอย หล่อด้วยเทคนิคปั้นหุ่นสำรอกี้ผึ้ง

- ฝาปิดภาชนะดินเผา ลักษณะเป็นแผ่นกลม มีหูจับอยู่ด้านบน ปั้นจากดินเนื้อ

หยาบ เผาด้วยอุณหภูมิต่ำ สันนิษฐานว่าใช้ปิดภาชนะดินเผาขนาดใหญ่ในพิธีกรรมฝังศพครั้งที่ 2 แผ่นปิดภาชนะดินเผาเช่นนี้พบน้อยมากในแหล่งโบราณคดีอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- กำไลดินเผา ตกแต่งด้วยลายปล้องขนาดเล็ก โคจรอบ มีปุ่ม 1 ปุ่มเนื้อดิน

ลักษณะเช่นเดียวกับภาชนะดินเผาที่พบในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด กำไลที่ทำด้วยดินเผาพบน้อยมากในแหล่งโบราณคดีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่มักทำจากสำริด หิน กระจุกสัตว์ งาช้าง หรือ เปลือกหอย

- พระพุทธรูปสำริด ลักษณะพระนลาฏกว้าง พระหนุเหลี่ยม เป็นเส้นขนต่อกัน เป็นรูปปีกกา พระเนตรเหลือบลงต่ำ พระนาสิกใหญ่ พระโอษฐ์หนา พระเกตุมาลาเป็นรูปกรวยคว่ำ มีรัศมี รูปดอกบัวตูมอยู่ด้านบน ครองจีวรห่มคลุม ยกพระหัตถ์ทั้งสองข้างแสดงปางวิตรรกะ (ปางประทานธรรม) คล้ายคลึงกับพระพุทธรูปยืนปางประทานธรรมที่พบในแหล่งวัฒนธรรมทวารวดี ทางภาคกลางของประเทศไทย

- พระพิมพ์พระพุทธรูป องค์พระพุทธรูปประทับแสดงปางสมาธิ มีนาสิกเฉียงแต่พังพานอยู่เบื้องหลัง ขมวดพระเกศาใหญ่ มีพระรัศมีเป็นต่อมกลม ครองจีวรห่มเฉียง เปิดอঙ্গาชาวา ชายจีวรพับซ้อนกันยาวลงมาประดับพระอุระพระพุทธรูปปางสมาธิภาคปรก ศิลปะสมัยทวารวดี ที่ทางภาคกลางของประเทศไทยในปัจจุบัน และเป็นที่ยอมรับในหมู่นักสะสมพระเครื่อง

- แม่พิมพ์เครื่องประดับ ลักษณะเป็นแม่พิมพ์แบบประกบกัน 2 ชิ้นสำหรับการหล่อต้นใช้หล่อเครื่องประดับ เช่น ตุ้มหู และเครื่องประดับชิ้นเล็กๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวันซึ่งทำจากทอง เงิน ดีบุก สมัยพูนันและทวารวดี เครื่องประดับเหล่านี้แม้จะเริ่มทำมาเมื่อสมัยพุทธศตวรรษที่ 8 – 15 แต่มีความเปลี่ยนแปลงทางรูปแบบน้อยมาก

- เอกมุขลิ่งค์ แบ่งเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วยส่วนฐานหรือส่วนพรหมภาค (หมายถึงพระพรหม) รูปสี่เหลี่ยมส่วนวิษณุภาค (หมายถึงพระวิษณุ) รูปไข่ มีพระพักตร์ของพระศิวะติดอยู่ด้านบน

- แผ่นทอง เครื่องประดับทอง ใช้ประกอบการวางศิลาฤกษ์อาคาร ส่วนใหญ่มักทำเป็นรูปเหลี่ยม หรือรูปใบไม้หรือสลักลวดลายเป็นรูปดอกไม้แปดกลีบ สิ่งของหรือตัวอักษร ส่วนเครื่องประดับทองมีลักษณะคล้ายกระบังหน้า สวมอยู่เหนือเศียร ใช้เป็นเครื่องประดับประติมากรรมหรือรูปเคารพในศาสนา ส่วนใหญ่มักพบในบริเวณสำคัญเช่น ภายในคูหา ปราสาท หรือช่องกรุเล็กๆ ภายใตฐานประติมากรรม

วัฒนธรรมประเพณี

จากการศึกษาวิถีชีวิตวัฒนธรรมและประเพณีของชาวจังหวัดร้อยเอ็ด จำเป็นต้องมาศึกษาสิ่งสำคัญคู่บ้านคู่เมือง เพราะวัฒนธรรมนั้นรวมถึงสิ่งที่เป็นศูนย์รวมจิตใจ ที่เป็นสิ่งที่ชาวจังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดใกล้เคียงให้ความเคารพนับถือทั้งที่เป็นถาวรวัตถุ พระพุทธรูป ศาลหลักเมืองและกระทิงสระโบราณที่เป็นมงคลนาม รวมถึงพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ใต้แก้ว (ฉวีงาม มาเจริญ, 2553 ; คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ, 2542)

- เจ้าพ่อมหศักดิ์คานูภาพ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวร้อยเอ็ดให้ความเคารพนับถือสืบทอดมาแต่ครั้งบรรพกาล เชื่อว่าสิงสถิตที่คูเมืองทางทิศตะวันออกเฉียงของวัดบูรพาภิราม อำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด แต่ครั้งโบราณมา ในเดือน 7 ชาวร้อยเอ็ด จะมีประเพณีบุญบั้งไฟ ซึ่งชาวร้อยเอ็ดจะมีการอัญเชิญเจ้าพ่อมหศักดิ์จากศาลนำหน้าขบวนบั้งไฟไป ในสมัยปัจจุบันการแห่เจ้าพ่อมหศักดิ์คานูนำหน้าขบวนบั้งไฟไม่มีแล้ว ประชาชนชาวร้อยเอ็ดก็ยังเคารพนับถือกราบไหว้บูชา โดยเฉพาะในปัจจุบันจะมีอิทธิพลต่อชาวบ้านในเรื่องการบนบานศาลกล่าว

- เจ้าพ่อหลักเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดหรือเมืองร้อยเอ็ด มีประวัติความเป็นมาตั้งแต่สมัยพุทธกาลมาจนถึงปัจจุบัน ในอดีตกาลเป็นเมืองที่เจริญรุ่งเรืองและรกร้างสลับกันมา จนมาถึง พ.ศ. 2425 ได้ตั้งเป็นมณฑลร้อยเอ็ดนับแต่ตั้งเป็นมณฑล ปรากฏมีหลักเมืองตั้งอยู่ใจกลางบึงปลาช้อย มักมีน้ำตลอดเวลา ไม่ปรากฏหลักฐานว่ามีมาแต่สมัยใด ประมาณ พ.ศ. 2481 ได้อัญเชิญมาประดิษฐานที่เกาะบริเวณทางเข้าบึงปลาช้อยและได้สร้างคอนกรีตคลุมทับไว้จนเมื่อมาถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ.2516 ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ดโดยนายประมุข ศรีธาภิรักษ์ ได้มาจัดพิธีวางศิลาฤกษ์ก่อสร้างศาลหลักเมือง เพื่อความสวยงามและเหมาะสมกับเป็นที่สักการะของประชาชนโดยทั่วไป นับว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองของจังหวัดร้อยเอ็ด

- หลวงพ่อสังข์จายน์ ถือเป็นปูชนียวัตถุคู่เมืองของจังหวัดร้อยเอ็ดตั้งอยู่ที่วัดสระทอง สร้างด้วยอิฐหินปูนโบราณหน้าตักกว้าง 90 นิ้ว นั่งขัดสมาธิสูง 101 นิ้ว ไม่มีหลักฐานว่าสร้างสมัยใด ต่อมา ดร.กำหมา แสงงาม ศิลปินแห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด ได้มาบูรณปฏิสังขรณ์ตกแต่งหน้าตาอย่างให้เห็น ในปัจจุบัน ชาวจังหวัดร้อยเอ็ด ยังถือว่า พระสังข์จายน์เป็นผู้พิพากษาทางใจให้กับชาวร้อยเอ็ดอีกด้วย ในวันเพ็ญเดือน 4 ของทุกปี ชาวจังหวัดร้อยเอ็ดจะจัดพิธีบายศรีสมโภชองค์หลวงพ่อสังข์จายน์เพื่อความป็นมงคล

- พระพุทธรูปปางมารวิชัย หน้าตักกว้าง 23 เซนติเมตร สูง 40 เซนติเมตร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มีพระราชดำริให้สร้างขึ้นเพื่อประดิษฐานไว้ ณ ศาลากลางจังหวัดต่างๆเมื่อ พ.ศ. 2509 และได้โปรดเกล้าฯ ให้ขนานนามว่า พระพุทธรูปปางมารวิชัย
- พระอุปคุตพระราชทาน ความเชื่อในพระพุทธศาสนา พระอุปคุตเป็นพระพุทธรูปที่มีอนุภาพในการปราบมาร ดังนั้นเมื่อจังหวัดร้อยเอ็ดจัดงานใหญ่บุญผะเหวดจึงได้สร้างพระอุปคุตแกะสลักจากไม้ศรีมหาโพธิ์ลงรักปิดทอง มีรูปลักษณะตามคตินิยมทุกประการ คณะสงฆ์นำเข้าพิธีพุทธาภิเษกตามประเพณีและได้รับเมตตาจากสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ทรงประทานอนุญาตให้ผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ดและคณะ

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ด

กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด(พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ร้อยเอ็ด, ม.ป.ป.) พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติร้อยเอ็ดเริ่มกำเนิดขึ้นครั้งแรก ตามความคิดริเริ่มของศาสตราจารย์ ดร. ก่อ สวัสดิ์พาณิชย์ ซึ่งต้องการที่จะจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ เพื่อเก็บรักษาและจัดแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับศิลปหัตถกรรมอีสาน โดยเฉพาะเรื่องราวของผ้าไหม ผ้าพื้นเมือง เป็นการรวบรวมความรู้เรื่องราวความรู้ทุกด้านของจังหวัดร้อยเอ็ด ไม่ว่าจะเป็นภูมิศาสตร์ ทรัพยากรธรณี โบราณคดี ประวัติศาสตร์ บุคคลสำคัญ วิถีชีวิต ประเพณี และศิลปหัตถกรรม

สถาปัตยกรรมงานช่างท้องถิ่น

สถาปัตยกรรม กล่าวถึง สิม เป็นชื่อเรียกอาคารที่มีความสำคัญตามคติธรรมความเชื่อของชาวอีสาน มีบทบาทสำคัญโดยถือว่าเป็นอาคารที่สำคัญที่สุดของวัด ยังสอดคล้องกับคติธรรมความเชื่อท้องถิ่นที่เคร่งครัดในเรื่องของพระธรรมวินัย (สุวิทย์ จิระมณี, 2533) ส่วนมากเป็นตัวอาคารทางพระพุทธศาสนาสร้างขึ้นโดยใช้ศิลปะพื้นบ้าน โดยทั่วไปมีความคล้ายคลึงกันในภาคอีสานทั่วไป มีขนาดเล็ก มีรูปแบบทางศิลปกรรมลักษณะเรียบง่าย ต่อมาสิมอีสานได้มีวิวัฒนาการทางรูปแบบจากสิมพื้นบ้านแบบดั้งเดิม มีการรับอิทธิพลทางศิลปะจากทางภาคกลาง หรือจากอิทธิพลจากฝีมือช่างชาวนคร เข้ามาเป็นช่างก่อสร้างสิมในอดีตเป็นจำนวนมาก

เครื่องจักสาน เครื่องปั้นดินเผา และงานหัตถกรรมท้องถิ่น

การจักสาน ชาวร้อยเอ็ดเช่นเดียวกับชาวอีสานอื่นๆที่มีความรู้ในเรื่องการจักสานสิ่งของเครื่องใช้ต่างๆ เช่นกระบี่ข้าว (กล่องใส่ข้าวของชาวอีสาน) หวดสำหรับนั่งข้าว ลอบดักปลา ข้าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน

การปั้นหม้อ มีการทำในบ้านเทอดไทย อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด ชาวบ้านปั้นคุ่มน้ำด้วยดินเหนียวและนำมาเผาด้วยอุณหภูมิต่ำ มีการส่งขายทั่วไปในจังหวัดร้อยเอ็ด และจังหวัดใกล้เคียง

การทำฟืม เป็นงานหัตถกรรมที่ขึ้นชื่อของชาวบ้านเชียง หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 12 อำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ดซึ่งทำมาจากไม้ไผ่สีสุก และไม้ไผ่เชียงไพร ซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสำหรับทำฟืม ปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่ คือการนำเหล็ก อะลูมิเนียมมาใช้ทดแทนไม้ไผ่ ซึ่งมีความคงทนมากกว่า ชาวบ้านยึดอาชีพทำฟืมทอผ้าส่งขายไปทั่วในภาคอีสาน และภาคเหนือ เกือบทุกจังหวัดที่มีการทอผ้า มีการสืบทอดมาถึงรุ่นลูกหลานมาเป็นเวลานานนับร้อยปีจนถึงปัจจุบัน

การทอผ้า การทอผ้าโดยเฉพาะผ้าไหม ถือเป็นงานหัตถกรรมสำคัญของจังหวัดร้อยเอ็ด เกือบทุกครัวเรือนมักทอผ้าขึ้นใช้เองด้วยกรรมวิธีการทอแบบดั้งเดิม ทั้งนี้นอกจากทอผ้าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ผ้าขาวม้า โสร่ง ผ้าซิ่น หรือผ้าห่มแล้ว ชาวบ้านที่มีฝีมือยังทอผ้าไหมมัดหมี่เพื่อเป็นของฝากและการจำหน่าย ทำให้ผ้าไหมของจังหวัดร้อยเอ็ดมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักดีเช่นผ้าไหมลายสาเกต

การตีเหล็ก เป็นงานช่างฝีมืออีกประเภทหนึ่งที่ทำเป็นอาชีพ ที่บ้านหนองบัว ตำบลเหนือเมือง อำเภอเมืองร้อยเอ็ด และบ้านหัวโนน ตำบลธวัชบุรี อำเภอธวัชบุรี ส่วนใหญ่จะเป็นการตีมีด นอกนั้นก็มีการตีจอบ เสียม ขวานบาง การตีเหล็กนี้ทำกันมาเป็นร้อยปี จนเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป

การผลิตแคน แคนเป็นเครื่องดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวอีสานโดยทั่วไป และแหล่งผลิตแคนที่มีชื่อเสียงในด้านรูปทรงและคุณภาพนั้นเป็นที่รู้จักกันดีโดยทั่วไปว่าที่จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมีแหล่งผลิตแคนในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด อำเภอจังหาร โดยมีช่างฝีมืออยู่เป็นจำนวนมากในอดีต ในปัจจุบันก็ยังคงมีการดำรงอาชีพการทำแคน ซึ่งสามารถสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านได้เป็นอย่างดี

การทำโปงลาง พิณ และ โหวด โปงลางเป็นเครื่องดนตรีทำจากไม้มะหาด พิณเป็นเครื่องดีด ทำจากไม้ขนุน โหวดเป็นเครื่องดนตรีเครื่องเป่าทำจากไม้ไผ่ขนาดเล็กเรียกว่าไม้เหี้ยหรือไม้ทำแคน การผลิต เครื่องดนตรีเหล่านี้ยังมีการสืบทอดมาถึงปัจจุบัน แหล่งที่ผลิตเครื่องดนตรีเหล่านี้อยู่ที่ ตำบลหนองพอก อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด งานผลิตเครื่องดนตรีเหล่านี้มีการส่งขายทั่วประเทศ ซึ่งสามารถสร้างรายได้สามารถเป็นอาชีพให้แก่ชาวจังหวัดร้อยเอ็ดได้เป็นอย่างดี

ภาษาและวรรณกรรม

ภาษา ประชากรในพื้นที่จังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่พูดภาษาถิ่นอีสานหรือที่เรียกโดยทั่วไปว่า ภาษาลาวลาว (เว้าลาว) โดยมีความแตกต่างด้านสำเนียงของแต่ละพื้นที่ (นายิกา เด็ดขุนทด, 2553 : ออนไลน์) แต่อย่างไรก็ตามคำศัพท์และความหมายก็ไม่ได้แตกต่างกัน ชาวร้อยเอ็ดมีการออกเสียงสระที่เป็นลักษณะอยู่อย่างหนึ่งคือ จะออกเสียงสระเอือ เป็นสระเอีย เช่น เกีย (เกลือ) เอีย (เรือ) ส่วนสระพยัญชนะตัวอื่นๆ ก็คล้ายคลึงกับการออกเสียงโดยทั่วไปของชาวอีสาน เช่น ตัว ร จะออกเสียงเป็น ฮ เช่น รูป ออกเสียงว่า ฮูป คำว่า ร้อน ออกเสียงว่า ฮ้อน และออกเสียง ซ เป็น ฮ เช่น ช้าง ออกเสียงเป็น ช้าง และไม่ออกเสียงควบกล้ำ เช่น ความ ออกเสียงเป็น ควม หรือ กลอง ออกเสียงเป็น กอง และขวา ออกเสียงเป็น จัว

นอกจากนี้ประชากรในจังหวัดร้อยเอ็ดบางกลุ่มคนที่พูดภาษาผู้ไทยหรือ ภูไท ภาษาเขมร และภาษาส่วย ดังนี้ (คณะกรรมการประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ, 2542)

- กลุ่มที่พูดภาษาผู้ไทย ได้แก่ บางหมู่บ้านในเขตอำเภอหนองพอกและอำเภอเมยวดี ซึ่งเป็นเขตติดต่อกับอำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหารซึ่งเป็นที่อยู่ของชาวผู้ไทยจำนวนหนึ่ง

- กลุ่มที่พูดภาษาเขมร ได้แก่ หมู่บ้านที่อยู่ในเขตติดต่อกับอำเภอท่าตูมจังหวัดสุรินทร์ เช่นอำเภอ สุวรรณภูมิ อำเภอเกษตรวิสัย

- กลุ่มที่พูดภาษาส่วย เช่นอำเภอ สุวรรณภูมิ อำเภอเกษตรวิสัย อำเภอพนมไพร

วรรณกรรม ในจังหวัดร้อยเอ็ด มีจารึก เท่าที่ปรากฏหลักฐาน จังหวัดร้อยเอ็ดมีจารึกที่พบเพียง 3 รายการ คือจารึกหินกอง จารึกวัดเหนือ และจารึกคู่อาราม โดยจารึกหินกองและจารึกวัดเหนือมีสภาพลบเลือนมาก ทำให้ไม่สามารถจับใจความได้ แต่จารึกคู่อาราม หรือคู่อาราม ซึ่งทำด้วยหินทรายสีเขียวรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าปลายแหลม จากการศึกษาเบื้องต้นโดยภาควิชาภาษาตะวันออก

คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่าจารึกนี้ จารึกอักษรภาษาเขมร ซึ่งมีอายุราวพุทธศตวรรษที่ 17 ข้อความกล่าวถึงการกัณฑ์นา หรือการถวายสิ่งของให้ศาสนสถาน (คูอารัมย์) โดยขุนนาง ศิลปิน จารึกนี้รักษาไว้ที่วัดบ้านดงเมือง ตำบลสระคู อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งเป็นที่ตั้งของโบราณสถานคูอารามหรือ คูอารัมย์ในอดีต

การละเล่นพื้นบ้านนาฏศิลป์และดนตรี

การละเล่นพื้นบ้านนาฏศิลป์และดนตรีของชาวร้อยเอ็ดส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกับชาวอีสานทั่วไป สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต และความเป็นอยู่ของคนอีสานได้ชัดเจน ดังนี้

การละเล่นของเด็ก โดยทั่วไปมักมีกติกการเล่นและอุปกรณ์ง่ายๆหาได้ตามท้องถิ่น สามารถเล่นได้ทั้งกลางแจ้งและในร่ม การละเล่นของเด็กในจังหวัดร้อยเอ็ดในอดีตบางอย่างยังมีการเล่นสืบเนื่องมาถึงปัจจุบัน แต่การละเล่นบางอย่าง ถึงแม้จะเลิกเล่นไปแล้วก็ยังอยู่ในความทรงจำของผู้สูงอายุ ซึ่งเคยผ่านความสนุกสนานดังกล่าวมาแล้ว

การละเล่นของผู้ใหญ่ เป็นการละเล่นมีลักษณะและแบบอย่างเฉพาะท้องถิ่นของตนเอง ซึ่ง มีมาแต่อดีตและสืบทอดมาถึงปัจจุบัน

การละเล่นในพิธีกรรม ชาวร้อยเอ็ดแต่โบราณมีการรำผีฟ้าเพื่อรักษาคนป่วย การร้องสรภัญญะในวันทอดเทียนพรรษา การเล่นปล่อยโคมลมในช่วงเทศกาลออกพรรษา การเล่นดิ่งครก ดิ่งสาก (ชักเย่อ) เพื่อขอฝนในเดือน 5 เดือน 6 การเล่นสาดน้ำสงกรานต์ การเล่นแข่งบั้งไฟ การเล่นเต้านางแวง การเล่นเต้านางดั่ง เป็นต้น

การละเล่นที่เป็นงานมหรสพ ชาวร้อยเอ็ดมีการเล่นหมอลำเป็นมหรสพคู่บ้านคู่เมืองมาช้านานหมอลำมีหลายชนิดด้วยกันคือ

หมอลำพื้น เป็นการแสดงและขับร้องของหมอลำคนเดียวเพื่อเล่านิทานและสมมุติตัวเองแสดงบทบาทไปตามท้องเรื่อง

ส่วนหมอลำกลอน เป็นการแสดงและขับร้องของหมอลำของคนสองคนอาจจะเป็นชายกับชายหรือชายกับหญิงก็ได้ ปัจจุบันนิยมชายกับหญิงลำคู่กันและพัฒนามาเป็นหมอลำซึ่งในปัจจุบันตลอดจนทางเครื่องที่มีลีลาการเต้นที่เร้าร้อน เพื่อความตื่นเต้น สนุกสนาน เร้าใจและตลก ไม่นั่นความรู้ และเนื้อหาสาระอะไรมากนัก

หมอลำหมู่หรือหมอลำเรื่องต่อกลอน เป็นการแสดงคล้ายลิเกก็มีผู้แสดงเป็น ตัวพ่อ แม่พระ นาง ตัวโงง ตัวตลก ฯลฯ ที่เรียกหมอลำหมู่เพราะใช้ผู้แสดงมากดังคำกล่าวที่ว่า“แคนดวงเดียวหมอลำพอฮ้อย” (แคนเดี่ยวแต่ใช้หมอลำหลายคน)

หมอลำเพลิน เป็นศิลปะการแสดงคล้ายหมอลำหมู่คือใช้คนมากครบตามตัวละครในท้องเรื่อง แต่ละท่วงทำนองและจังหวะในการลำสนุกสนานเปลิดเพลิน การแต่งกายตัวนางนุ่งกระโปรงสั้นๆ และสวมกางเกงสีขาวไว้ข้างใน ทำพ็อนร่ารวดเร็วทันใจสนุกสนาน การร้องเกริ่นก่อนออกโรงแสดงเรียกว่า “เปิดผ้ากั๋ง” และก่อนจะลำ “โอยน้อยนาย” ก่อนจึงจะเดินกลอนจึงทำให้ได้รับความนิยมมากในระยะหนึ่ง ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาเกือบ 20 ปี

หมอลำสินไซ หมอลำหมู่อีกชนิดหนึ่งใช้ผู้หญิงแสดงล้วน เล่นเฉพาะเรื่องสังข์ศิลป์ไชย มีทำพ็อนร่าและทำนองลำเป็นเอกลักษณ์เฉพาะสะท้อน บางทีเรียกหมอลำกขาวหรือสินไซกขาวขาว ผู้แสดงตัวพ่อ ตัวละครตัวเอกล้วนเป็นผู้หญิงทั้งนั้น เดิมมีคณะอยู่ที่บ้านคำแย คำปลื้แก้ว อำเภอมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยมี นายสมชาย วิเศษศิลป์ เป็นหัวหน้าคณะ (ปัจจุบันเสียชีวิตแล้ว) แต่ยังมีผู้แสดงที่สามารถให้ข้อมูลและเปิดการแสดงเพื่อบันทึกข้อมูลได้ แม้ว่าผู้แสดงส่วนมากจะมีอายุมากเกินกว่าที่จะเล่นหมอลำสินไซได้แล้วก็ตาม

การละเล่นดนตรีและเพลงพื้นบ้าน

ในจังหวัดร้อยเอ็ดมีเครื่องดนตรีพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ คือ พิณ แคน โปงกลางและโหวด แคนและพิณเป็นเครื่องดนตรีที่มีมาแต่โบราณ (สันทนา ทิพวงศา. 2535) คู่กับการแสดงหมอลำประเภทต่างๆเช่น แคนใช้กับหมอลำกลอนและหมอลำหมู่ ถ้าเป็นหมอลำเพลินจะใช้แคน พิณ กลอง และฉาบเพิ่มเข้ามา ส่วนโปงกลางและโหวดนั้นเดิมเป็นเพียงเครื่องเล่นเป็นเอกเทศ โปงกลางใช้ห้อยไว้ตามเถียงนาหรือต้นไม้ เพื่อตีเล่นเพียงคนเดียว ชาวร้อยเอ็ดในอดีตเรียกโปงกลางว่า บักเบ็กเค็ดเค็ง ส่วนโหวดนั้นเป็นเครื่องเล่นของเด็กเลี้ยงควายเขาจะเอาไม้รวกลำเล็กๆ มาตัดขนาดสั้นยาวไล่เลี่ยกันไป ตีด้วยดินเหนียวกับแกนฮีดซึ่งมีหางยาว เวลาเหวี่ยงไปในอากาศก็จะมีเสียงดังหวูดหรือโหวด แล้วก็ทิ้งไปเลย ปัจจุบันโปงกลางและโหวดได้พัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของดนตรีวงโปงกลางที่ใช้ร่วมกับพิณ แคน กลอง ไห และฉาบ ต่อมาเมื่อตั้งวิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ ได้มีการเอารูปแบบการผสม

วงโปงลางจากร้อยเอ็ดไปใช้เพราะวงโปงลางกาฬสินธุ์เดิมไม่มีโหวดก็ได้แนวคิดการทำโหวดเป็นเครื่องดนตรีไปจากร้อยเอ็ดตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

การละเล่นกีฬา การแข่งขันในลักษณะกีฬา เพื่อการออกกำลังกาย หรือเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินของชาวร้อยเอ็ดแต่โบราณนั้น มีหลายชนิดด้วยกัน เช่น การชกมวย (แข่งเรือ) มักทำในช่วงออกพรรษา ประชาชนในแถบริมฝั่งแม่น้ำชี การเส็งกลอง (เส็ง แปลว่า แข่ง) หรือ การตีกลองแข่งขันกัน คือการนำเอากลองกิ่งมาตีแข่งประชันเสียงกัน ด้วยพลังกำลังสุดแรงเกิด ในการตีของผู้เข้าแข่งขัน กลองที่ชนะต้องเป็นกลองหนังมัน เสียงหอง (สูง) และมีเสียงแซ่ (เสียงที่สะท้อนแก้วหู) ดิคอยู่ห่างเสียง ในอดีตมีการเส็งกลองกันทั่วไป แต่ปัจจุบันจะเหลืออยู่เพียงแถบอำเภอจังหาร และอำเภอโพธิ์ชัยเท่านั้น

การเล่นว่าวสะนู คือ การเล่นว่าวติดสะนูขึ้นไปปะทะลม ให้เกิดเสียงไพเราะแข่งขันกัน การทำสะนูที่มีใบหรือริว ทำด้วยใบตาลหรือหวาย ที่ช่วยให้เกิดเสียงสูงๆต่ำๆ เมื่อต้องสายลมบนขณะที่ว่าวล่องลอยอยู่บนอากาศ ว่าวสะนวมักเล่นกันในหน้าหนาว นอกจากสะนูจะใช้ติดว่าวแล้วยังสามารถเอามาแกว่ง แข่งขันความดังตลอดจนความไพเราะของเสียงได้อีกถือเป็นกีฬาอีกชนิดหนึ่งของจังหวัดร้อยเอ็ดซึ่งในปัจจุบันยังมีการจัดการแข่งขันอยู่

การชนไก่ ชาวร้อยเอ็ดรู้จักการชนไก่มาแต่ครั้งอดีตถือว่าเป็นกีฬานันทนาการ หลังฤดูกาลเก็บเกี่ยวของชาวนาในท้องถิ่นต่างๆทั่วจังหวัดไก่ชนแท้จริงแล้วมาจากไก่พันธุ์พื้นเมืองโดยคัดเลือกตัวที่แข็งแรงและสวยงามไว้เพื่อผสมพันธุ์ จนได้รุ่นลูกหลานที่มีคุณสมบัติไก่ชนครบถ้วนการชนไก่นอกจากจะเป็นหลังจากการตรากตรำทำงานหนักมาตลอดฤดูกาลของชาวนาแล้ว ยังเป็นกีฬานันทนาการซึ่งก่อเกิดภูมิปัญญาชาวบ้านหลายด้วยด้วยกัน ตลอดจนนำมาซึ่งความสามัคคีของคนในชุมชน เมื่อต้องร่วมใจเชียร์ไก่ชนของกลุ่มคนให้เอาชนะคู่แข่งให้ได้

นาฏศิลป์ กล่าวถึง ศิลปะการฟ้อนรำพื้นบ้านของจังหวัดร้อยเอ็ด เช่น การฟ้อนกลองยาว การฟ้อนรำหลายๆ ชุด ที่เก็บข้อมูลจากชาวบ้านในจังหวัดร้อยเอ็ด ได้นำออกมาเป็นการแสดงโดยวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ดแล้ว มีชื่อแพร่หลายไปทั่วประเทศ เช่น การฟ้อนดิงครกดิงสาก การฟ้อนมโนราห์เล่นน้ำ การฟ้อนลิ้นไซ การฟ้อนก๊ับก๊ับ ลำเพลิน เป็นต้น

ศาสนา ความเชื่อ พิธีกรรม

ศาสนาและความเชื่อเป็นสิ่งสำคัญกับชุมชนชาวร้อยเอ็ดมาแต่สมัยโบราณ เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องบำรุงเลี้ยง สร้างขวัญและกำลังใจ เพื่อการอยู่กันอย่างสันติสุข เพื่อศาสนาต่างๆ มีการเผยแพร่เข้ามาในภาคอีสาน ชาวร้อยเอ็ดก็เรียนรู้ ศึกษา เมื่อเห็นว่าถูกต้องกับจริตของตน ก็ยอมรับและปฏิบัติตาม แต่ชาวจังหวัดร้อยเอ็ดส่วนใหญ่นับถือในพระพุทธศาสนา แต่ในอดีตก่อนที่ชาวร้อยเอ็ดจะศรัทธาในศาสนาและลัทธิต่างๆ ชาวร้อยเอ็ดก็เหมือนกับชาวอีสานทั่วไปที่มีความเชื่อในสิ่งที่มองไม่เห็นว่ามีฤทธิ์มีอำนาจเหนือมนุษย์ และอาจทำให้ร้ายหรือดีแก่มนุษย์ได้

ความเชื่อพื้นฐานทางความเชื่อของชาวอีสาน ที่มีมาก่อนการเข้ามาของอารยธรรมอินเดีย ในขณะนี้ เป็นเพียงลัทธิท้องถิ่นที่เชื่อในเรื่องธรรมชาติเรื่องผี เรื่องสาง ดัน โปธิ ดันไม้ใหญ่ ด้วยความคิดที่ไม่สามารถรู้ความลึกซึ้งของธรรมธรรมชาติ ชาวอีสานโบราณจึงนับถือกันมา เวลาพบสิ่งใดที่แปลกประหลาดหรือมีขนาดใหญ่ทำให้น่าสะพรึงกลัว เช่น ก้อนหินที่มีรูปร่างแปลกหรือต้นไม้ใหญ่ ยอดเขาสูงกลับถูกยกให้เป็นของสูงศักดิ์สิทธิ์ และต่อมาเมื่อมีคนนับถือมากขึ้น สิ่งศักดิ์สิทธิ์เหล่านั้นก็จะถูกยกขึ้นมาให้มีตัวตนเรียกว่า เจ้าพ่อ เจ้าแม่ เจ้าปู่ เจ้าเขา และมีคนกลางเพื่อทำพิธีกรรม หรือให้ความสะดวกในการทำพิธีกรรมหรือให้ความสะดวกในการทำพิธีแก่คนอื่นๆ

คติความเชื่อทางพุทธศาสนาที่ชาวร้อยเอ็ดส่วนใหญ่ยึดมั่น เป็นพุทธศาสนาระดับ พุทธศาสนิกชนทั่วไปมีความเชื่อว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ถ้าทำดีจะได้ไปเกิดบนสวรรค์ แต่หากก่อกรรมทำชั่วจะตกนรก เพราะความเชื่อในเรื่องของการเวียนว่ายตายเกิด ภายใต้กฎแห่งกรรมนี้เอง จึงมีการเวลาอันสืบเนื่องเกี่ยวพันกันมาเป็นอดีตกาล จากความเชื่อนี้จึงส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนชาวร้อยเอ็ดมุ่งทำแต่ความดีเพื่อจะได้ไปเกิดบนสวรรค์ หรือในชาติภพใหม่จะได้ไปเกิดในที่ดีกว่าชาตินี้ หรือในชาตินี้ผลานิสงส์ของการทำบุญและการบริจาคทาน จะส่งผลให้ตนมีชีวิตที่ดีขึ้นในอนาคตอันใกล้ ดังนั้นชาวร้อยเอ็ดจึงนิยมทำบุญกันมาก เมื่อลูกชายมีอายุครบขวบก็จะให้บวชในพระพุทธศาสนา บางคนเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาก็จะอยู่ในสมณะเพศเป็นพุทธศานาทายาท สืบพระศาสนาต่อไป

ประเพณีและวัฒนธรรมเมืองร้อยเอ็ด

ปัจจุบันจังหวัดร้อยเอ็ดได้มีการจัดประเพณีท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวและเพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรม ซึ่งได้มีการนำประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆขึ้นมาเป็นประเพณีประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้ (วัฒนธรรม, กระทรวง, 2553)

ประเพณีฮีตสิบสอง

ในปัจจุบัน จังหวัดร้อยเอ็ดได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยได้นำประเพณีฮีตสิบสองหรือประเพณีสิบสองเดือนของชาวอีสาน มาส่งเสริมประชาสัมพันธ์ ให้กับนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆทั้ง 12 เดือน (สกลรัตน์ โรจนธรรม, สัมภาษณ์, 3 สิงหาคม 2553) ในตอนนี้จะเป็นการอธิบายถึงฮีตสิบสอง เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงวิถีชีวิตและประเพณีชีวิตของชาวร้อยเอ็ดเป็นประเพณีที่คนจังหวัดร้อยเอ็ดปฏิบัติร่วมกัน และจัดทำขึ้นตลอดทั้งปีตั้งแต่เดือนอ้ายถึงเดือนสิบสอง ดังนี้ (คณะกรรมการฝ่ายประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ, 2542 ; สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดมหาสารคาม, 2544)

ฮีตเดือนอ้าย บุญเข้ากรรม

เป็นบุญที่ทำในเดือนอ้าย คือ เดือนที่ 1 เป็นบุญที่ชาวร้อยเอ็ดนิยมปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบัน เพื่อเป็นการทำบุญบริจาคทาน พระภิกษุผู้ต้องอาบัติสังฆาทิเสส ต้องอยู่กรรมจึงจะพ้นอาบัติญาติโยมผู้หวังบุญกุศลไปบริจาคทาน รักษาศีล พังกรรม เกี่ยวกับการเข้ากรรมของพระภิกษุเรียกว่า “บุญเข้ากรรม” (เข้าปริวาสกรรม) คือปลงอาบัติ โดยถือเอากำหนดเดือนอ้ายเป็นเวลาทำ จะเป็นข้างขึ้นหรือข้างแรมก็ได้แต่ชาวร้อยเอ็ดนิยมกำหนดเอาวันขึ้น 15 ค่ำ เนื่องจากบุญนี้มีกำหนดในระหว่างเดือนอ้ายจึงมีชื่อเรียกว่า “บุญเดือนอ้าย”

มูลเหตุแห่งการทำ ภิกษุก็ต้องสังฆาทิเสส (อาบัติ) แล้วต้องเข้ากรรม ถ้าไม่เข้ากรรมถือว่าไม่บริสุทธิ์ แม้จะบำเพ็ญภาวนาก็มิได้บรรลุมรรคผล มีตัวอย่างเล่าไว้ในสมัยพระกัสสปพุทธเจ้า ภิกษุรูปหนึ่งร้องเรือไปในแม่น้ำคงคา เขามือจับใบตะไคร้น้ำ เมื่อเรือแล่นไปใบตะไคร้น้ำขาดท่านคิดว่าเป็นเรื่องเล็ก เวลาใกล้จะตายคิดจะแสดงอาบัติแต่หาพระภิกษุจะรับแสดงไม่มี แม้ท่านจะบำเพ็ญทานอยู่ในป่านาน 2 หมื่นปี ก็ไม่อาจบรรลุธรรมชั้นสูงได้ เวลาตายไปแล้วไปเกิดเป็นพระยานาคชื่อ เอรกบัต คงจะเป็นเพราะเหตุนี้ภราษณ์โบราณอีสาน จึงจัดการเข้ากรรมไว้ให้เป็นประเพณี

ฮิตเดือนยี่ บุญคุณลาน

เป็นบุญที่ทำในฤดูเก็บเกี่ยว ซึ่งชาวร้อยเอ็ดในแต่ละหมู่บ้านยังคงทำกันอยู่ หลังจากการเก็บเกี่ยวข้าว (นวด) เสร็จแล้วจะกองข้าวคูนให้สูงขึ้น แล้วจัดลานข้าวเป็นสถานที่บำเพ็ญกุศลเนื่องจากบุญประเพณีนี้จะทำกันในช่วงเดือนยี่ ซึ่งเป็นฤดูเก็บเกี่ยว จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าบุญเดือนยี่

มูลเหตุแห่งการทำ เรื่องเดิมที่ว่า สมัยพระพุทธเจ้า พระนามกัสสปะ มีชวานาสองพี่น้องทำนาร่วมกัน เมื่อข้าวเป็นน้ำนม น้องชายอยากทำข้าวมธุปายาสถวายแด่พระสงฆ์ มีพระกัสสปะเป็นประธาน จึงชวนพี่ชายแต่พี่ชายไม่เห็นด้วยจึงแบ่งนากัน พอน้องชายมีสิทธิ์ ในที่นาถึงหนึ่ง ก็เอาข้าวในนาส่วนของตนทำมาถึง 9 ครั้ง คือเวลาข้าวเป็นน้ำนม 1 ครั้ง เป็นข้าวเม่า 1 ครั้ง เก็บเกี่ยว 1 ครั้ง จักตอกปัก 1 ครั้ง ปักฟ่อน 1 ครั้ง กองในลาน 1 ครั้ง ทำเป็นลอม 1 ครั้ง เวลาตีข้าว 1 ครั้ง ขนใส่เล้าข้าว (ยุ้ง, ฉาง) 1 ครั้ง การทำนาทุกครั้ง น้องชายปรารณาเป็นพระอรหันต์ ครั้งถึงศาสนาพระโคตม น้องชายเกิดมาเป็นพราหมณ์นามว่า โกณฑัญญะ ได้ออกบวชเป็นภิกษุองค์แรก ได้เป็นพระอรหันต์ และได้รับสมณฐานันดรศักดิ์ที่รัตตัญญู

ส่วนพี่ชายได้ถวายข้าวในนาเพียงครั้งเดียว คือเวลาทำนาแล้ว ได้ตั้งปณิธานขอให้สำเร็จเป็นอริยบุคคล ครั้นถึงศาสนาพระโคตม ได้เกิดมาเป็นสุภทัตตปริพาชก บวชในพระพุทธศาสนาแต่มิได้มีโอกาสได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า พระองค์จะเสด็จดับขันธปรินิพพาน ได้เข้าไปทูลถามพระองค์ตามสงสัยพระองค์ในเวลาเทศน์จบได้สำเร็จเป็นอนาคามี เป็นอริยบุคคลองค์สุดท้าย การถวายข้าวเป็นทานมีอานิสงส์มาก จึงเป็นประเพณีถวายมาจนทุกวันนี้

ฮิตเดือน 3 บุญข้าวจี

หลังจากการเก็บเกี่ยวข้าวขึ้นแล้ว ชาวร้อยเอ็ดจะได้ข้าวใหม่ช่วงเดือน 3 อากาศเริ่มเย็น ชาวบ้านจะตื่นแต่เช้านึ่งข้าว ใส้กระต๊อบ ใส้ก่อง แล้วเอาข้าวเหนียวมาปั้นแล้วเอาเกลือโรยจีไฟให้สุก กินรองท้องก่อนออกไปทำงานในนา ในสวน ปัจจุบันจะพัฒนาขึ้น โดยใช้ไขไก่ทาขณะจีด้วยทำให้ได้คุณค่าทางอาหารเพิ่มขึ้น

มูลเหตุแห่งการทำมีกล่าวในพระธรรมบทว่า ครั้งหนึ่งนางปุลณทาสีได้ทำขนมเป็นข้าวจี (ข้าวจี) ถวายพระพุทธเจ้าและพระอานนท์ นางคิดว่าพระองค์รับแล้วคงไม่ฉันเพราะอาหารตมมิได้ ประณีต พระพุทธเจ้าทราบวาระจิตของนาง จึงสั่งให้พระอานนท์ปูลาดอาสนะลงทรงนั่งประทับฉันขนมแป้งจี ณ ที่นั้น นางปุลณทาสีปีติสุดกำลัง พระองค์ทรงแสดงธรรมให้ฟัง นางได้บรรลุโสดา

ปัตติผลเป็นอริยบุคคลเพราะเป็งจี ดังนั้น ชาวร้อยเอ็ดจะพากันทำข้าวจีจากข้าวที่เก็บเกี่ยวแล้วมา
ร่วมกันทำบุญ เพราะการถวายข้าวจีมาอนิสงส์มาก

ฮีตเดือน 4 บุญพะเหวด

เป็นบุญประเพณีที่มีการเทศน์มหาชาติเป็นงานที่ยิ่งใหญ่ของจังหวัดร้อยเอ็ด โดยเฉพาะ
จังหวัดได้กำหนดให้เป็นงานประเพณีประจำปีของจังหวัดและจัดได้ยิ่งใหญ่มาากเป็นไปตามฮีต 12
คือหมายถึงเดือนที่มีการทำบุญพะเหวด

มูลเหตุแห่งการทำมีกล่าวไว้ในหนังสือมาลัยหมื่นมาลัยแสนว่า ครั้งหนึ่งพระมาลัยให้ไป
ไหว้พระธาตุกอกแก้วจุฬามณี บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ได้พบและสนทนากับพระศรีอริยเมตไตรย พระ
โพธิสัตว์ ผู้ซึ่งจะได้จุทาลงมาเป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต ทราบความประสงค์ของมนุษย์จากพระ
มาลัยแล้ว จึงสั่งความกับพระมาลัยว่า “หากใครต้องการจะพบและเกิดในสมัยพระศรีอารีย์ ให้ทำแต่
ความดี อย่าฆ่าพ่อตีแม่ สมณะ ชี พราหมณ์ ครู อาจารย์ อย่าทำร้ายพระพุทธเจ้า อย่ายุยงสงฆ์ให้แตก
กัน และต้องฟังเทศน์มหาชาติให้จบทุกกัณฑ์ในวันเดียว ท่านทั้งหลายจะได้เกิดร่วมและพบ
พระองค์” ด้วยเหตุนี้เอง ชาวร้อยเอ็ดจึงได้พากันทำบุญพะเหวดและไปฟังเทศน์มหาชาติทุกปี โดย
กำหนดเอา วันเสาร์แรกของเดือนมีนาคมเป็นวันจัดงาน

ฮีตเดือน 5 บุญเดือนห้า (บุญสงรงน้ำ)

ภาษาอีสานเรียกว่า “บุญฮอดสงรง” ตรงกับภาษากลางคือ สงกรานต์หรือตรุษสงกรานต์ เริ่ม
ตั้งแต่เดือน 5 ขึ้น 15 ค่ำ จนถึงเดือน 6 ขึ้น 15 ค่ำ เป็นวันที่ดวงอาทิตย์เคลื่อนจากปีเก่าขึ้นสู่ปีใหม่ โดย
กำหนดตามสุริยคติ ตรงกับวันที่ 13, 14 และ 15 เมษายน ทุกปี บุญสงรงน้ำนี้ชาวอีสานอาจจะทำกันถึง
15 วัน ติดต่อกัน กิจกรรมในงานบุญสงรงน้ำนั้น มีการสงรงน้ำพระพุทธรูป พระภิกษุ สามเณร รดน้ำ
ผู้ใหญ่คือ พ่อ แม่ เฒ่าแก่ ครูบาอาจารย์ และการสาดน้ำเปรียบเสมือนพญานาคเล่นน้ำในสระอนาคต
ดังนั้นต้องเล่นกันอย่างจริงจังเพื่อให้มีน้ำมากตามฤดูกาล นอกจากนั้นยังมีความเชื่อเกี่ยวกับพญาไม้
โดยโหรท้องถิ่นจะมีการคำนวณหาว่าปีนั้นๆ ไม้ชนิดใดเป็นพญาไม้ เพื่อชาวบ้านจะได้ถากเปลือกมา
แช่น้ำดื่ม เพื่อเป็นสิริมงคลต่อไป

ฮีตเดือน 6 บุญบั้งไฟ

เป็นประเพณีทำบุญขอฝน เพื่อให้ฝนตกต้องตามฤดูกาลเป็นประเพณีที่ถือปฏิบัติมาแต่
โบราณ บางหมู่บ้านถือเคร่งมาก คือจะต้องทำบุญบั้งไฟทุกปี จะเว้นไม่ทำไม่ได้ เพราะถ้าเว้นไม่

ทำบุญนี้เชื่อว่าอาจทำให้เกิดเหตุเภทภัยต่าง ๆ เช่น ฝนแล้งบ้าง หรือไม่ตกต้องตามฤดูกาลบ้าง คนหรือวัวควายอาจเกิดเจ็บป่วยเป็นโรคต่าง ๆ บ้าง เป็นต้นและเมื่อทำบุญดังกล่าวแล้ว ก็เชื่อว่า ฟ้าฝนจะอุดมสมบูรณ์ ประชาชนในละแวกนั้น จะอยู่เย็นเป็นสุข เพราะมีข้าวปลาอาหารบริบูรณ์ ทั้งปราศจากโรคภัยด้วย

ฮีตเดือน 7 ทำบุญชำระ (ชำระ)

หรือบุญเบิกบ้านเบิกเมือง ชาวอีสานเชื่อว่าเมื่อถึงเดือน 7 ต้องมีการชำระจิตใจให้สะอาด เพื่อเตรียมตัวเข้าพรรษา งานบุญชำระนี้จะนิมนต์พระสงฆ์ไปเจริญพระพุทธมนต์ที่ศาลากลางหมู่บ้านเป็นเวลา 3 คืน ตอนเช้าของวันสุดท้ายก็จะนำจุฬัจฉัยไทยธรรมต่างๆ มารวมกันต้กบาตรถวายภัตตาหารแด่พระสงฆ์ และรับพร รับการประพรมน้ำพระพุทธมนต์ ต่อจากนั้นจะมีการหว่านหินแร่ (โปยหินลูกรัง) หว่านทรายตามถนนหนทางรอบหมู่บ้าน เสร็จแล้วพระสงฆ์จะสวดถอดบ้านเมือง ดอกหลักบ้านเมืองเพื่อให้ชาวอีสานอยู่ดีมีสุข มั่นคงถาวร งานบุญชำระนี้ น่าจะมีแนวคิดมาจากการเช่นฝึมหาศึกค์หลักเมือง พระภูมิเจ้าที่ และเพื่อชำระบ้านเมืองให้สะอาดต้องกระทำกันทุกปี หากปีใดไม่ปกติ เช่น ข้าวยากหมากแพง เกิดคดีวิวาทกัน เจ้าเมืองไม่ปรองดองกันชาวอีสานเชื่อว่าหลักบ้านเอนเอียง ต้องมีการทำพิธีถอดถอนหลักบ้านแล้วปักใหม่ให้เที่ยง เคล็ดลับดังกล่าวถือว่าให้มีความสุข มีพืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์

ฮีตเดือน 8 บุญเข้าพรรษา

เป็นการทำบุญเนื่องในโอกาสที่พระภิกษุ สามเณรจะเข้าจำพรรษาเป็นเวลาตลอดไตรมาส (3 เดือน) ชาวบ้านจะนำเครื่องไทยธรรมชนิดต่างๆ เป็นต้นว่า ฝ้ายอบน้ำฝน รูป เทียน น้ำมัน และเครื่องสักการะอื่นๆ ถวายแด่พระภิกษุและมีการฟังธรรมที่สำคัญยิ่งอีกอย่างหนึ่งในกิจกรรมครั้งนี้ก็คือมีการแห่เทียนเข้าพรรษา ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ดมีการประกวดต้นเทียน และเครื่องประดับต้นเทียน ขบวนแห่เทียน และนางเทียนอีกด้วย วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 นี้ ถือว่าเป็นวันสำคัญทางพุทธศาสนา คือวันอาสาฬหบูชา อันเป็นวันคล้ายวันที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระธรรมจักรกับปวตีสตรีโปรดปัญจวัคคีย์ ที่ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน แขวงกรุงราชคฤห์ ดังนั้น พระรัตนตรัยจึงเกิดขึ้นครบบริบูรณ์ในวันนี้เอง ชาวอีสานถือว่าเป็นวันสำคัญ เช่นเดียวกับชาวพุทธอื่นๆ การบำเพ็ญบุญถวายทาน สมาทานศีล ฟังเทศน์ และเวียนเทียน

ฮิตเดือน 9 บุญข้าวประดับดิน

ในวันแรม 14 ค่ำ เดือน 9 ซึ่งถือว่าเป็นวันระลึกถึงญาติผู้ล่วงลับไปแล้ว และยังเป็นวันทำบุญเพื่ออุทิศส่วนกุศลแก่ผีไร้ญาติ หรือเปรต ชาวอีสานเชื่อว่าในวันนี่ยมบาลจะปล่อยเปรตนรกออกหากินในตอนย่ำรุ่ง ดังนั้น จึงพากันตระเตรียมอาหารใส่กระทงไปไว้ตามทางสามแพร่งข้าง โคน ต้นไม้ใหญ่ข้าง ต้นศรีมหาโพธิ์บ้าง และตามพระเจดีย์บ้าง เพื่อให้เปรตผู้หิวโหยไม่ต้องมารบกวนทำร้ายลูกหลานของเขาและตอนรุ่งเช้าก็นำอาหารไปทำบุญที่วัดพร้อมกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้ญาติที่ล่วงลับไปด้วย มูลเหตุของบุญข้าวประดับดินนั้นมาจากเรื่องเล่าที่ว่าครั้งหนึ่งพระเจ้าพิมพิสารไม่สามารถบรรทมได้ เนื่องจากเปรตหิวโหยไร้ญาติมาขอส่วนบุญ พอรุ่งเช้าพระเจ้าพิมพิสารนำเรื่องขึ้นทูลพระพุทธองค์ พระพุทธองค์ทรงแนะนำให้พระเจ้าพิมพิสารนำข้าวปลาอาหารต่างๆ ไปวางไว้ตามพื้นดินในเวลาค่ำคืน เพื่ออุทิศให้เปรตคนนั้น อีกมูลเหตุหนึ่งเกิดจากเรื่องเล่าที่ว่า ครั้งหนึ่งพระโมคคัลลานะพระอัครสาวกผู้มีอิทธิฤทธิ์ได้ไปเยี่ยมมรค พบเปรตนรกหิวโหยจำนวนมาก ที่ญาติไม่ได้อุทิศส่วนกุศลให้ ผีเปรตเหล่านั้นขอร้องให้พระโมคคัลลานะช่วยบอกชาวมนุษย์โลก ให้ทำบุญส่งอาหารไปให้ด้วยดังนั้นจึงเกิดพิธีบุญข้าวประดับดินสืบต่อกันมา

ฮิตเดือน 10 บุญข้าวสาก หรือบุญข้าวสลาก

เป็นการทำบุญที่แปลกไปจากการทำบุญธรรมดา เพราะมีการเขียนสลากชื่อเจ้าของสำหรับอาหารและเครื่องไทยทานอื่นๆ ไว้ในถาด เมื่อพระภิกษุรูปใดจับได้สลากสำหรับอาหารและเครื่องไทยทานนั้นๆ ก็รับอาหารพร้อมกับปัจจัยไทยทานของเจ้าภาพผู้นั้น นอกจากนี้ชาวอีสานจะมีการทำสำหรับอาหารเล็กๆ ซึ่งอาจเป็นห่อข้าวเล็กๆ พร้อมหมาก พลู บุหรี่ ไปวางหรือห้อยไว้ตามต้นไม้ เจดีย์ และสถานที่อันสมควรภายในบริเวณวัด และยังนำสำหรับอาหารไปเลี้ยงผีตาแสดและนำอาหารไปวางตามไร่นาถือกันว่าจะช่วยให้เกิดความสมบูรณ์พูนสุขต่อไป

ฮิตเดือน 11 บุญออกพรรษา ไหลเรือไฟ แห่งปราสาทผึ้ง

“พรรษา” เป็นคำที่มาจากภาษาบาลี คือวัสสา แปลว่ากาลฝน หรือฤดูฝน ซึ่งมี 4 เดือนนับแต่แรม 1 ค่ำ เดือน 8 ถึง 15 ค่ำเดือน 12 แต่พระพุทธเจ้าทรงอนุญาตให้พระสงฆ์จำพรรษา 3 เดือน อีก 1 เดือน ให้แสวงหาผ้าจีวรผลัดเปลี่ยน ชาวอีสานมีพิธีทำบุญหลายอย่างด้วยในเดือนนี้ คือ ถวายผ้าจ่านาพรรษา กวนข้าวทิพย์ ตักบาตรเทโว จุดประทีปโคมไฟ บูชา 3 วัน 3 คืน ประทีปโคมไฟทำจากลูก

ตุมกาบ้าง ลูกฟักทองทองบ้าง เปลือกส้มโอบ้าง นำมาขูดเนื้อในออกแล้วใส่น้ำมันมะพร้าวหรือน้ำมันสนุ่ด้าเป็นเชื้อเพลิง มีการแกะสลักลวดลายให้แสงส่องลอดออกมาสวยงาม แล้วนำไปแขวนไว้บริเวณวัด กลางลานวัดจะประดิษฐานรูปเรือด้วยกาบกล้วย ลำกล้วย และมีประทีปโคมไฟวางประดับรูปเรือนี้ หากวัดอยู่ใกล้แม่น้ำก็จะนำไปปล่อยให้ลอยเป็นการบูชารอยพระพุทธบาทที่พระพุทธองค์ทรงประทับรอยไว้ให้ชวานาคสักการบูชา และยังเป็น การเคารพบูชาพระแม่คงคาอีกด้วย การปล่อยโคมไฟลอยในแม่น้ำเรียกว่า ไหลเรือไฟ บุญเดือน 12 มีอีกอย่างที่ทำควบคู่ไปกับไหลเรือไฟ ของชาวอีสานคือบุญปราสาทผึ้ง ทั้งนี้อาจตรงวันเดียวกันหรือกำหนดภายหลังเล็กน้อยก็ได้ บุญปราสาทผึ้งเป็นการสร้างปราสาทด้วยขี้ผึ้ง ซึ่งมีโครงสร้างเป็นกาบกล้วยเพื่อบูชาพระรัตนตรัย ปราสาทผึ้งจะนำไปถวายตามวัด โดยมีการแห่ขบวนพ็อนรำที่อ่อนช้อยสวยงาม

ฮีตเดือน 12 บุญทอดกฐิน

มูลเหตุความเป็นมาของการทำบุญทอดกฐินมีอยู่ว่าพระภิกษุเมืองปาฐา 30 รูป ได้เข้าเฝ้าพระพุทธองค์ที่ประทับอยู่ที่ พระเชตุวันมหาวิหาร เมืองสาวัตถี พระพุทธองค์ทอดพระเนตรเห็นจีวรของพระภิกษุทั้ง 30 รูป เก่าเส้าหมอง ขาดวิน ชุ่มไปด้วยน้ำและโคลนตม จึงทรงอนุญาตให้รับผ้ากฐินจากผู้ศรัทธาได้ ซึ่งก่อนหน้านั้นพระภิกษุต้องแสวงหาจากซากศพเรียกผ้าบังสุกุล นำมาย้อมฝาด และเย็บติดกันทำเป็นจีวร ความทราบถึงนางวิสาขาธิดาเศรษฐี นางจึงนำผ้าถวายพระภิกษุทั้ง 30 วันนับแต่วันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ถึงวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12

แนวคิดเรื่องวัฒนธรรม

วัฒนธรรม ความหมายของวิชามานุษยวิทยา ได้แก่ สิ่งอันเป็นวิถีของสังคม คนในสังคมจะคิดเห็นอย่างไร จะรู้สึกอย่างไร มีความเชื่ออย่างไร ก็จะแสดงออกให้ปรากฏเห็น เป็นรูป ภาษา ประเพณี กิจกรรม การละเล่น การศาสนา เป็นต้น ตลอดจนเป็นสิ่งที่ต่างๆที่คนในสังคมนั้นร่วมกันสร้างขึ้น เช่นสิ่งอันจำเป็นแก่ชีวิตและการครองชีพ มีเรื่องปัจจัย 4 เครื่องมือ เครื่องใช้ เหล่านี้เป็นต้น ความคิดเห็น ความรู้สึกที่สำแดงออกให้ปรากฏเห็นเป็นสิ่งที่ต่างๆดังกล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนั้น ย่อมมีการสะสมเป็นความรู้ไว้ในความจำ จดไว้ในหนังสือ และสิ่งต่างๆที่สร้างขึ้น และถ่ายทอดไว้ให้แก่กัน เป็นมรดกตกทอดสืบต่อกันมาทุกชั่วอายุคน มีการเพิ่ม เสริมสร้างสิ่งใหม่และปรับปรุงสิ่งเก่าให้เข้ากันได้ และมีความเจริญก้าวหน้า เรื่อยมาเป็นลำดับ (เสถียร โกเศศ, 2521)

กาญจนา แก้วเทพ (2539) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ดี มีการปฏิบัติจริง ในขณะนั้น อันได้รับการถ่ายทอดสืบเนื่องกันมาโดยระบบคิดที่แฝงอยู่ในนั้น และยังได้ให้คำนิยามคำว่าวัฒนธรรมไว้ดังนี้

1. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ทำหน้าที่เป็น “สื่อตัวกลาง”(Mediator) ในการพัฒนา “การดำรงอยู่”(Social being) ของคนคนหนึ่งให้กลายเป็นมนุษย์ที่มี “จิตสำนึกทางสังคม” (Social consciousness) ด้วยเหตุนี้ ลักษณะของวัฒนธรรมแต่ละสังคมจึงขึ้นอยู่กับบริบทของสภาพความเป็นจริงของสังคม
2. วัฒนธรรมเป็น “ปฏิบัติการทางสังคม” ทุกอย่าง (Social practice) โดยที่ปฏิบัติการนั้นจะก่อตัวมาจากสภาพความเป็นจริงของสังคมแต่ละแห่ง
3. “วัฒนธรรม” ไม่ใช่สิ่งที่ตายไปแล้ว แต่ยังคงเฝ้าปฏิบัติการที่ประชาชนกำลังใช้ชีวิตอยู่ในปัจจุบัน วัฒนธรรมจะเป็นทั้ง ความหมาย (Meaning) และระบบคุณค่า (Value system) ที่ตกผลึกมาจากประสบการณ์ที่แวดล้อมอยู่รอบตัวบุคคล

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2554) กล่าวว่า วัฒนธรรม หมายถึงทุกสิ่ง ทุกอย่างที่มีมนุษย์สร้างขึ้นเพื่อนำเอาไปช่วยพัฒนา ชีวิตความเป็นอยู่ในสังคม ซึ่งจะรวมถึงช่วยแก้ปัญหาและช่วยสนองความต้องการของสังคม สำนักคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติแบ่งเนื้อหาวัฒนธรรมเป็น 5 ประเภท คือ

1. ศิลปกรรม ได้แก่ ภาษา วรรณกรรม การละคร นาฏศิลป์ ดนตรี จิตรกรรม สถาปัตยกรรม ประติมากรรม ศิลปะการแสดง
2. มนุษยศาสตร์ ได้แก่ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม กฎหมาย ขนบธรรมเนียม ประเพณี การปกครอง ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ปรัชญา ศาสนา
3. การช่างฝีมือ ได้แก่ การเย็บปักถักร้อย การแกะสลัก การทอ การจักสาน การทำเครื่องถม เครื่องเงิน เครื่องทอง
4. คหกรรม ได้แก่ ระเบียบในเรื่องการกินอยู่ มารยาทในสังคม การแต่งกาย การตกแต่งเคหสถาน เป็นต้น

Richardson M. (2001) กล่าวว่า วัฒนธรรมหล่อหลอมขึ้นมาจากธรรมชาติทางสังคมของการพัฒนามนุษย์

Williams R. (1983) กล่าวถึงนัยยะของคำว่าวัฒนธรรม ไว้ในหนังสือ Culture and Society: 1780-1950 ว่า วัฒนธรรมนั้น สามารถจำแนกออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ความเป็นสิ่งที่คุ้นเคยในทางจิตวิญญาณ
2. พัฒนาการทางด้านภูมิปัญญาของสังคมโดยรวม
3. การสร้างสรรค์ (Art)
4. วิธีชีวิตมนุษย์

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (ม.ป.ป.) ได้กล่าวว่า ความหมายของวัฒนธรรมอาจแยกเป็น 4 ประเด็นคือ

1. หมายถึงคุณลักษณะของมนุษย์ หรือสายพันธุ์โฮโมเซเปียน และเป็นความสามารถเพื่อใช้ในการปรับตัว
2. หมายถึงผลลัพธ์จากการสะสมการเรียนรู้มายาวนานในการใช้ชีวิตทางสังคมของมนุษย์
3. หมายถึงแบบแผนทางความคิด การกระทำ และคุณค่าซึ่งทำให้มนุษย์เป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคม
4. หมายถึงแนวคิดทฤษฎีที่พัฒนาขึ้นช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประกอบด้วย
  - มานุษยวิทยาสังคม อธิบายว่า วัฒนธรรม หมายถึงประเพณีและความเชื่อที่แสดงออกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางสังคมต่างๆ
  - การศึกษาคำยกรอบวัตถุนิยม เชื่อว่า วัฒนธรรม คือชุดความรู้ เทคนิค และพฤติกรรมที่เป็นแบบแผน ซึ่งมนุษย์ใช้เพื่อการปรับตัวให้เข้ากับการมีชีวิตอยู่ในโลก
  - การศึกษาทางชาติพันธุ์ อธิบายว่าวัฒนธรรมคือมาตรฐานเพื่อการกระทำของบุคคลที่ดำรงอยู่ในสังคม
  - การศึกษาเชิงสัญลักษณ์ อธิบายว่าวัฒนธรรมคือระบบความหมายของชีวิตทางสังคมซึ่งถูกตีความ

จอมขวัญ ลอยศักดิ์วงศ์ (2551) ได้กล่าวว่า “วัฒนธรรม” หมายถึง ความรู้ความเชื่อ ศิลปะ ศิลธรรม กฎหมาย ประเพณี อุปนิสัย และพฤติกรรมอื่นๆที่มนุษย์แสดงออก และปฏิบัติใช้ร่วมกัน จนสามารถถ่ายทอดไปยังสมาชิกคนอื่นๆ ต่อมาในสังคมใดสังคมหนึ่ง จนเป็นที่ยอมรับของสังคม

ซึ่งจัดเป็นแบบแผนของการดำรงชีวิต และไม่ใช่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นสิ่งที่ไม่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ไพฑูรย์ เครือแก้ว (ม.ป.ป.) ได้ให้นิยามคำว่าวัฒนธรรม หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบ ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติ และศีลธรรมอันดีงามของประชาชน (วินัย เกษมเศรษฐ, ม.ป.ป. อ้างถึงใน สุทธิ ภิบาลแทน, 2536) วัฒนธรรมในหนังสือมารยาทไทยและราชาศัพท์ว่า วัฒนธรรมหมายถึง ผลรวมสิ่งสมซึ่งประกอบด้วยบรรดาสິงทั้งปวงของมนุษย์ คิด กระทำ ตลอดจนสรรพสิ่งซึ่งมนุษย์ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมนั้น ประการแรกคือ สิ่งที่มนุษย์คิด เช่น ความคิดทางวิทยาศาสตร์ ทางศาสนา ความเชื่อ วรรณคดี ไสยศาสตร์ คำพังเพย ภาษิต นิทานชาวบ้าน ประการที่สอง คือ การปฏิบัติหรือการกระทำของมนุษย์ เช่น กฎระเบียบ กฎหมาย ประเพณี ขนบธรรมเนียม พิธีกรรม มรรยาท และประการสุดท้ายคือ สรรหาสิ่งที่มีมนุษย์มี เช่น เครื่องจักร เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่อยู่อาศัย ยวดยานพาหนะ ศิลปวัตถุ

สุดชีวัน นันทวัน ณ อยุธยา (2551) ได้สรุปความหมายของวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมคือลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงามของหมู่คณะ เป็นวิถีการดำเนินชีวิตของสังคมเป็นแบบแผนที่มีสมาชิกในสังคมเดียวกันยึดถือปฏิบัติสืบต่อกันมา สามารถเข้าใจและซาบซึ้งร่วมกัน เป็นผลของการสั่งสมสิ่งสร้างสรรค์ และภูมิปัญญาที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาช่วยให้มนุษย์ในสังคมนั้นๆอยู่รอดและเจริญงอกงาม

แนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

สมบัติ กาญจนกิจ (2544) ได้กล่าวถึงกิจกรรมทางวัฒนธรรม (Culture Activities) ว่า ประเพณี วัฒนธรรมและกิจกรรมที่ส่งเสริมทางวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่ถ่ายทอดการแสดงออกทางวัฒนธรรม และอารยธรรมทางมวลมนุษย์กลุ่มต่างๆ พอจะแบ่งออกได้ดังนี้

- เทศกาล (Festivals) นักท่องเที่ยวสนใจเทศกาลต่างๆเพื่อความสนุกสนาน ตื่นเต้น เล่นเกม เช่น เทศกาลสงกรานต์ ลอยกระทง แห่บั้งไฟ ปีใหม่
- ศิลปะ (Arts) นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมศิลปะ เช่น ภาพวาด รูปปั้น แกะสลัก ภาพเขียน สถาปัตยกรรม หรือแหล่งผลิตทางศิลปหัตถกรรม โดยจัดเป็นเทศกาลศิลปหัตถกรรม เพื่อดึงดูดความสนใจเช่น สัปดาห์แห่งศิลปะหัตถกรรมศิลปาชีพ เป็นต้น

- งานหัตถกรรม (Handicrafts) เช่นงานหัตถกรรมของชาวเขา ชาวเกาะ เครื่องปั้นดินเผา งานแกะสลัก เครื่องเงิน เครื่องเงิน เครื่องหนัง เครื่องประดับและ อัญมณี เพราะประเทศไทยมีช่างฝีมือที่มีความละเอียดอ่อน วิจิตรพิสดาร ดังนั้น งานหัตถกรรมจึงเป็นอีกจุดหนึ่งที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวที่สำคัญประเภทหนึ่ง

- ดนตรีและการเต้นรำ (Music and Dance) ดนตรีและการเต้นรำเป็นจุดดึงดูดความสนใจสำหรับนักท่องเที่ยวไม่แพ้กิจกรรมวัฒนธรรมประเภทอื่นๆ เช่นการฟ้อนรำและรำวงของไทย

- ประเพณีและชีวิตพื้นบ้าน (Native Life and Customs) นักท่องเที่ยวมีความสนใจเป็นพิเศษ เกี่ยวกับวิถีชีวิตและการแต่งกายของชาวบ้านในท้องถิ่นนั้น หรืออาจเรียกว่า ประเพณีและชีวิตพื้นบ้าน เช่น กรุงเทพฯในอดีตเคยมีकुคลองมากมาย การคมนาคมก็ต้องสัญจรกันทางน้ำ นักท่องเที่ยวจึงมีความสนใจในชีวิตชาวบ้านริมคลอง หรือสนใจการแต่งกายของชาวเล ชาวเกาะ

- ภาษา (Language) นักท่องเที่ยวให้ความสนใจจุดหมายปลายทางว่า ประเทศนั้นสามารถสื่อสารความเข้าใจกันได้หรือไม่ ดังนั้นภาษากลางเช่นภาษาอังกฤษ ภาษาจีน สเปน จึงมีบทบาทสำคัญและเป็นตัวแปรเลือกจุดหมายปลายทางด้วย

ศูนย์เพื่อการวางแผนการท่องเที่ยวและการแก้ไขปัญหาความยากจนแห่งเอเชีย (2549) กล่าวถึงแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมว่า อาจจะถูกคุกคามในรูปแบบของการก่อสร้าง วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี การจัดระเบียบทางสังคม ศิลปะ หัตถกรรม สถาปัตยกรรม ดนตรี การเต้นรำ หรือประวัติศาสตร์ (ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ชากที่เหลือจาสงคราม และอิทธิพลที่หลงเหลือจากยุคอาณานิคม) สิ่งดึงดูดเหล่านี้อาจมีอย่างจำกัดเฉพาะในหมู่บ้านดั้งเดิม สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ สถานที่ค้นพบวัตถุโบราณ หรือสถานที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ความ เป็นเอกลักษณ์ การมีอัตตาลักษณ์ของทรัพยากร จะเป็นตัวกำหนดความดึงดูดใจที่สำคัญแต่ละ ประเทศ และเป็นเพราะสิ่งเหล่านี้ที่ก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน การจัดหมวดหมู่ที่น่าสนใจวัฒนธรรม สังคมและประวัติศาสตร์มีดังนี้

1. วัฒนธรรมดั้งเดิม (การเต้นรำ ดนตรี ศิลปะ ภาษา วรรณกรรมและหัตถกรรม)
2. การดำเนินชีวิตดั้งเดิม (การใช้ชีวิตประจำวัน พิธีกรรม พิธีกรรมทางศาสนา และโครงสร้างทางสังคม)

3. สิ่งก่อสร้างและสถาปัตยกรรม

4. สถาบันโบราณคดีและประวัติศาสตร์ก่อนสมัยอาณานิคม

มนัส สุวรรณ และคณะ (2544) (อ้างถึงใน ฉัตรแก้ว สิมารักษ์ และคณะ, 2549) ได้ให้ความหมายของแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรมว่า หมายถึงแหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีคุณค่าทางศิลปะ และขนบธรรมเนียมประเพณีที่บรรพบุรุษได้สร้างสม และถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดกันมา ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทนี้ประกอบไปด้วยงานประเพณี วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คน การแสดงศิลปวัฒนธรรม สินค้าพื้นเมือง การแต่งกาย ภาษา ชนเผ่า สวนสนุก สวนสัตว์ ซึ่งแบ่งย่อยได้ 3 ประเภท คือ

1. แหล่งความเป็นอยู่และวิถีชีวิต ผู้เข้าเยี่ยมชมสามารถสังเกตความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของชุมชนนั้น โดยตนเองได้เข้าไปมีส่วนร่วม คุณค่าต่อผู้เยี่ยมชมอยู่ที่การได้รับความรู้ ทัศนคติ ความเข้าใจอันดีระหว่างกลุ่มชนเผ่าต่างๆและภูมิปัญญาของชนเผ่า

2. แหล่งวัฒนธรรมประเพณี และหัตถกรรมพื้นเมือง ผู้เยี่ยมชมสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณี และซื้อสินค้าที่ระลึกจากผู้ประกอบหัตถกรรม คุณค่าต่อส่วนรวมอยู่ที่การรักษา มรดก ความหลากหลายของวัฒนธรรม คุณค่าต่อผู้เยี่ยมชมอยู่ที่ความพอใจจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมประเพณีและการได้เลือกซื้อของที่ระลึกที่พอใจ

3. แหล่งกิจกรรม ประกอบอาชีพ ศูนย์วิจัย และสถานทดลอง ผู้เยี่ยมชมได้รับความรู้ใหม่ๆ และความผ่อนคลายในสิ่งที่ตนเองไม่คุ้นเคยเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ กิจกรรมความก้าวหน้าทางวิชาการ คุณค่าที่มีความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และความท้าทายที่ผู้เยี่ยมชมได้รับ

จากการประมวลเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวประเภทวัฒนธรรมนี้สามารถจัดเป็นการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ทั้งสิ้น อย่างไรก็ตามก็พิจารณาว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมควรคำนึงถึงพื้นฐานสำคัญ 9 ประการ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา อ้างถึงใน ภฤศสร ฤทธิมนตรี, 2551) คือ

1. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะสำคัญที่ให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี โดยยึดหลักที่ว่า ต้องอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไว้ให้ดีที่สุด เพื่อสามารถสืบทอดถึงชนรุ่นหลัง

2. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มีการจัดการอย่างยั่งยืนทั้งเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยยึดหลักที่ว่าด้วยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือกระทบให้น้อยที่สุด

3. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้อะไรซึ่งวิถีชีวิตของท้องถิ่น ในแง่สังคมและวัฒนธรรม โดยยึดหลักว่าต้องให้เป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาความแตกต่างด้านสังคมและวัฒนธรรมอันหลากหลาย

4. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ความรู้แก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งนักท่องเที่ยว ผู้ดูแลแหล่งท่องเที่ยว ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวและประชาชนในท้องถิ่น โดยยึดหลักที่ว่าต้องให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว พร้อมทั้งมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

5. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมและได้รับผลประโยชน์ โดยยึดหลักที่ว่า ต้องให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการการท่องเที่ยว และได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอันเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชน

6. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่มิการตลาดของบริการท่องเที่ยวครบถ้วนต่ออนุรักษ์อย่างแท้จริง โดยยึดหลักที่ว่า ธุรกิจท่องเที่ยวเน้นในเรื่องอนุรักษ์วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

7. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่ให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ เพิ่มคุณค่าของประสบการณ์ที่ได้รับ ทำให้ต้องการกลับมาท่องเที่ยวซ้ำอีก โดยยึดหลักที่ว่าต้องมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ตรงตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

8. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับพื้นที่ โดยยึดหลักที่ว่า ต้องไม่เกินขีดความสามารถของพื้นที่ในทุกๆด้าน และต้องดูแลรักษาความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยวอยู่เสมอ

9. การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องเป็นการท่องเที่ยวในลักษณะที่คำนึงถึงความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว โดยยึดหลักที่ว่าต้องป้องกันรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอย่างเข้มงวด เพื่อให้นักท่องเที่ยวอบอุ่นใจ

การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมเป็นการท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน การได้รับความรู้ มีวิสัยทัศน์ที่ดี เข้าใจความแตกต่างระหว่างชุมชน การได้รับความรู้ที่ใหม่ๆ พึงพอใจในการเข้าร่วมทางวัฒนธรรม ประเพณี มีความสนุกสนานผ่อนคลายในสิ่งที่ไม่คุ้นเคย (ฉัตรแก้ว สิมารักษ์ และคณะ, 2549) นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม หมายถึง การเดินทางของผู้คนหรือกลุ่มคนออกจากสถานที่ที่อาศัยอยู่เป็นประจำไปยังท้องถิ่นอื่น เพื่อมีวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยว แสวงหาประสบการณ์ใหม่ๆ ประกอบการเรียนรู้ การสัมผัส การชื่นชมเอกลักษณ์ ความงดงามทางวัฒนธรรม คุณค่าทางประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ของกลุ่มชนอื่น ความแตกต่างทางวัฒนธรรมของชนต่างสังคม ไม่ว่าจะเป็นในด้านของ ศิลปะ สถาปัตยกรรม โบราณสถาน โบราณวัตถุ เรื่องราวและคุณค่าทางประวัติศาสตร์ รูปแบบวิถีชีวิต ภาษา กรแต่งกาย การบริโภค ความเชื่อ ศาสนา จารีตประเพณี ล้วนแต่เป็นสิ่งดึงดูดใจที่สำคัญ กระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมขึ้น (ภฤศสร ฤทธิมนตรี, 2551)

แนวคิดทฤษฎีเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว

การพัฒนาการท่องเที่ยวมีสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงเป็นลำดับต้นๆคือองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอีกสิ่งหนึ่งในการที่จะนำมาวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น หากจะพัฒนาการท่องเที่ยว ต้องอยู่บนพื้นฐานความคิดเห็นและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยวนั้นๆ ด้วย องค์ประกอบของการท่องเที่ยวตามแนวคิดของบูฮาลิส (Buhalis, 2000) ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) โปรแกรมการท่องเที่ยว (Available Packages) กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) และ บริการเสริม (Ancillary Service) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (Attraction) เป็นองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยว กล่าวคือแหล่งท่องเที่ยวต่างๆที่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวสนใจเข้ามาทำการท่องเที่ยว สิ่งดึงดูดใจเพื่อการท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้แก่ จุดสนใจที่มนุษย์สร้างขึ้น จุดสนใจธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และจุดสนใจประเพณีวัฒนธรรมและวิถีชีวิต(สมบัติ กาญจนกิจ, 2544) มีลักษณะที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทาง

ประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมประเพณีและแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ได้แก่ สถาน
 วิศวกรรม ศูนย์การค้าและตลาดนัดเป็นต้น (นิวัฒน์ อมาตยกุล, 2549)

ความสามารถในการเข้าถึง (Accessibility) ได้แก่ ระบบคมนาคมขนส่ง เส้นทาง ซึ่งถือเป็น
 องค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยวเพราะการท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีการเคลื่อนที่ของผู้คนจากถิ่น
 ที่อยู่เป็นประจำไปสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราว(สมบัติ กาญจนกิจ, 2544) และนักท่องเที่ยวสามารถใช้
 เป็นปัจจัยหลักในการตัดสินใจเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เพราะนักท่องเที่ยวจะใช้
 บริการรถขนส่งในการเดินทางตามที่นักท่องเที่ยวต้องการ ตลอดจน ความเชื่อมโยงของเส้นทาง
 นั้นๆ ไปสู่แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ซึ่งหารการเดินทางเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวมีความสะดวกสบาย และ
 มีความปลอดภัย ก็จะสามารเพิ่มอรรถรสในการเดินทางเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ได้อีกด้วย

สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities) ถือเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่ต้องมี การท่องเที่ยวต้อง
 มีสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ นั้นให้ได้รับความ
 สะดวกสบายและความประทับใจ เกิดความรู้สึกปลอดภัย ทำให้นักท่องเที่ยวอยากจะทำท่องเที่ยว
 นานขึ้นและมีความต้องการที่จะกลับมาท่องเที่ยวอีก สิ่งอำนวยความสะดวก (นิวัฒน์ อมาตยกุล,
 2544) เช่น ที่พัก ร้านอาหารและเครื่องดื่ม ร้านขายสินค้าที่ระลึก และระบบการสื่อสารต่างๆ

โปรแกรมการท่องเที่ยว (Available Packages) เจ้าของแหล่งท่องเที่ยว จำเป็นที่จะต้องจัด
 โปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อนำเสนอให้กับนักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการบริการ และเป็นการดึงดูดความ
 สนใจให้แก่นักท่องเที่ยว เพราะโปรแกรมการท่องเที่ยว เป็นเหมือนการจัดรายการท่องเที่ยวไว้
 ล่วงหน้า โดยมีเส้นทาง และจุดหมายปลายทางกำหนดไว้ก่อน สามารถทำให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจ
 เลือกโปรแกรมที่หลากหลาย หรือโปรแกรมที่เป็นที่สนใจเฉพาะด้าน เช่น โปรแกรมไหว้พระ 9 วัด
 หรือโปรแกรมเที่ยวชมธรรมชาติและวิถีชีวิต เป็นต้น

กิจกรรมการท่องเที่ยว (Activities) กิจกรรมการท่องเที่ยว ถือเป็นปัจจัยหลักอีกปัจจัยหนึ่งที่
 ถือว่ามีความสำคัญต่อการท่องเที่ยว เพราะกิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจและมีลักษณะเฉพาะของ
 แต่ละท้องถิ่น ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ยิงจะมีความสามารถที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาทำการ
 ท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมทางวัฒนธรรม ซึ่งได้แก่ งานเทศกาล ศิลปะ งานหัตถกรรม ดนตรีและการ
 เต้นรำ ประเพณีและวิถีชีวิต ภาษา (สมบัติ กาญจนกิจ, 2544) กิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
 เช่น เดินป่า คุนุก การตั้งแคมป์ การดำน้ำดูปะการัง กิจกรรมทำทายความกล้า กีฬาผาด โผน เป็นต้น

บริการเสริม (Ancillary Service) เป็นบริการขั้นพื้นฐานของนักท่องเที่ยว เช่น ไปรษณีย์ ธนาคาร โรงพยาบาล ร้านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งบริการเหล่านี้ ภาครัฐมักจะเป็นผู้จัดขึ้นเพื่อบริการประชาชนของตน ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้รับ โดยเป็นผลพลอยได้ (Rowe, Smith and Borien, 2002. อ้างถึงใน อินทอร รัตนบรรพต, 2553)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เปรมจิต ทาบุรี (2549) ได้ทำการศึกษาเรื่องกลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด กลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดที่เสนอแนะคือ

1. ด้านผลิตภัณฑ์ การท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดจะต้องมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม ให้สมบูรณ์พร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยว และเร่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ให้มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น
2. ด้านราคา ควรตั้งราคาที่สุดคล้องกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์ของการท่องเที่ยวและคำนึงถึงรายได้ของนักท่องเที่ยวเป็นประเด็นสำคัญ
3. ด้านการจัดจำหน่าย ควรอำนวยความสะดวกในการซื้อสินค้าการท่องเที่ยวของจังหวัดผ่านระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งนอกจากอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวแล้วยังถือเป็นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลได้อีกทางหนึ่ง
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวโดยจัดกิจกรรมพิเศษ เช่น การจัดประกวดการแข่งขัน โดยมีผลิตภัณฑ์การเกษตรของจังหวัดที่มีชื่อเสียงเข้ามาเกี่ยวข้อง
5. ด้านบุคลากรที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ควรได้รับการฝึกอบรมด้านทักษะการให้บริการที่มีมาตรฐานและประเมินผลความพึงพอใจการรับบริการของนักท่องเที่ยว
6. ด้านการใช้สื่อรูปธรรม ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ให้แพร่หลายทั้งภายในและนอกจังหวัด
7. ด้านกระบวนการจัดบริการ ควรมีการเชื่อมโยงการจัดการท่องเที่ยวของจังหวัดทั้งในส่วนขององค์กรท้องถิ่นกับองค์กรภาครัฐและเอกชน

ภคศตร ฤทธิมนตรี (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องการวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดนครศรีธรรมราชที่จำเป็นและเหมาะสมควรประกอบด้วย

1. การกำหนดวิสัยทัศน์ของจังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ด้าน เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ชุมชน สังคมและวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน ให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีคุณภาพได้มาตรฐานโดดเด่นและเป็นเมืองมรดกโลก

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนานำไปสู่ความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ คือ การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรม จิตใจ และการปลูกจิตสำนึก ควบคู่ไปกับการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเศรษฐกิจ การพัฒนาชุมชนแบบบูรณาการอย่างยั่งยืน และการพัฒนาการท่องเที่ยวด้านสิ่งแวดล้อม

สุดชีวัน นันทวัน ณ อุทยา (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยเน้นให้ชุมชนเป็นศูนย์กลางมีแนวทางที่สำคัญดังนี้

1. การกำหนดนโยบายการศึกษาของรัฐเป็นเครื่องมือสำคัญในการอนุรักษ์วัฒนธรรม และเป็นเครื่องมือในการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์

2. การกำหนดนโยบายการท่องเที่ยวของรัฐ จำเป็นต้องส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวของท้องถิ่น

อุดม บัวศรี และคณะ (2532) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากการศึกษาพบว่า แหล่งทรัพยากรการท่องเที่ยวที่สำรวจทั้งหมดในภาคอีสาน น่าจะเพียงพอที่จะใช้เป็นวัตถุดิบพัฒนาให้เกิดการท่องเที่ยวมากขึ้น และเป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี การพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นอุตสาหกรรมบริการที่สมบูรณ์นั้น ควรฟื้นฟูประเพณีให้มีตลอดทั้งปี รัฐควรมีนโยบายแน่นอนและต่อเนื่องในเรื่องท่องเที่ยว และสนับสนุนเอกชนเพื่อสร้างแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัด ในด้านบริการ ควรมีสุนัขบริการการท่องเที่ยว มีศูนย์จำหน่ายของที่ระลึก ราคายุติธรรม ทั้งนี้เพื่อสร้างความมั่นใจและความเชื่อถือให้แก่นักท่องเที่ยว

นิวัฒน์ อมาตยกุล (2549) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยทางสังคม ผลกระทบและการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนเกาะเกร็ด ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่ทางสังคมที่มีส่วนช่วยในการรักษาวัฒนธรรมของชุมชนเกาะเกร็ดคือ เครือข่ายองค์กรทางสังคม กิจกรรมสำคัญทางศาสนา ความสามัคคีและความร่วมมือกันในชุมชน

2. ผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงจากการที่ชุมชนเกาะเกร็ดถูกพัฒนาขึ้นให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรมคือ การพัฒนาดังกล่าว สร้างงาน สร้างรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับคนในชุมชน มีการฟื้นฟูขนบธรรมเนียมประเพณีและวิถีชีวิตของชาวมอญในอดีตให้กลับคืนมา คนในชุมชนเกาะเกร็ดเกิดความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของตนเอง มีการรับวัฒนธรรมจากแหล่งอื่น เหตุผลประการสำคัญคือ ชุมชนเกาะเกร็ดอยู่ใกล้กรุงเทพฯ จึงมีการคมนาคมติดต่อได้อย่างสะดวก

3. ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ประเพณี วัฒนธรรมของชาวชุมชนเกาะเกร็ด พบว่า ยังมีการสืบทอด เช่น ภาษา การแต่งกาย อาหาร การประกอบพิธีกรรมยังคงทำในรูปแบบดั้งเดิม การผลิตเครื่องปั้นดินเผา วิธีการแบบดั้งเดิมได้มีการอนุรักษ์ไว้ให้คนทั่วไปได้เห็น อย่างไรก็ตามได้มีการประยุกต์วัฒนธรรมประเพณีบางด้านให้เข้ากับรูปแบบใหม่ๆ

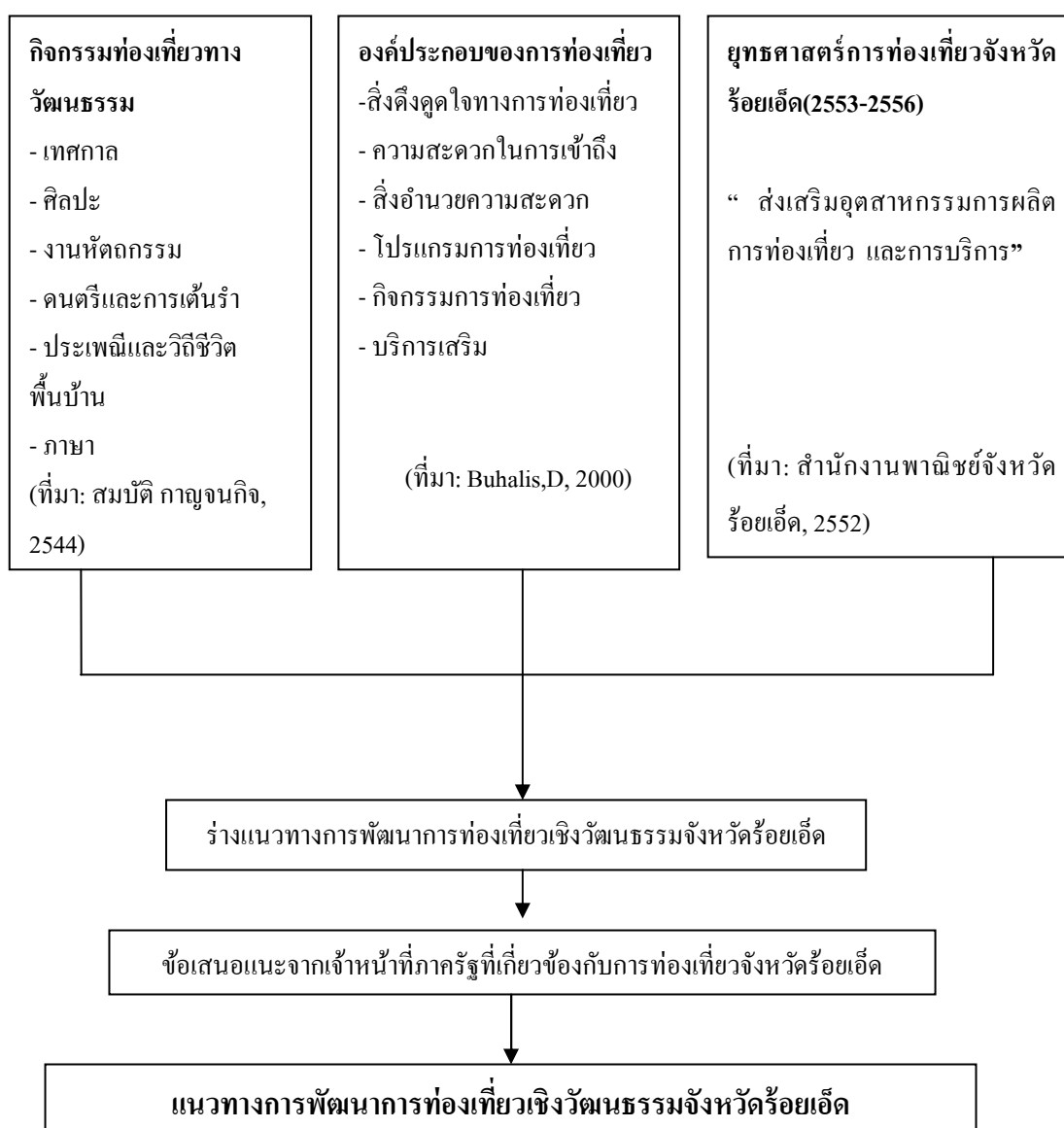
อินทอร รัตนบรรพต (2553) ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในท้องถิ่นส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยว มีความต้องการให้กำหนดพื้นที่ทางการท่องเที่ยวอย่างเป็นทางการเป็นส่วน มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างยุติธรรมและภาครัฐควรให้ความช่วยเหลือด้านการระดมทุนเพื่อการท่องเที่ยว ส่วนนักท่องเที่ยวเห็นว่า ควรมีการปรับปรุงสภาพถนนทางเข้าก่อนถึงแหล่งท่องเที่ยว มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวสำเร็จรูป เช่น จัดเส้นทางศึกษาธรรมชาติ และควรจัดระบบรักษาความปลอดภัยแก่ชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

วัชรวิ หิรัญพันธุ์, พิภพ สมเวที และ ชนกกันต์ หิรัญพันธุ์ (2551) ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวสำเร็จรูป การส่งเสริมการตลาด และจิตวิทยาการบริการผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดภูเก็ต พบว่า รูปแบบและแนวทางการนำจิตวิทยาการบริการไปใช้ โดยการพัฒนาลักษณะทางกายภาพที่นักท่องเที่ยวสัมผัสได้ เน้นความสะอาด การเข้าถึงง่าย บริการด้วยเสน่ห์ของคนไทย ยิ้มแย้มแจ่มใส คือนับอย่างอบอุ่น สามารถนำมาผนวกกับผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมเพื่อเพิ่มคุณค่าได้ และควรรักษามาตรฐานการบริการที่ดี โดยเน้นคุณภาพมากกว่า

ปริมาณ พัฒนาศักยภาพของบุคลากรอยู่เสมอ ศึกษาวัฒนธรรมและความต้องการ ที่สำคัญคือผลสะท้อนกลับจากนักท่องเที่ยว และนำมาพัฒนาปรับปรุงให้ดีขึ้น

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด มุ่งศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด และนักท่องเที่ยวที่มาทำการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ด โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยมีวิธีกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

- ข้อมูลและแหล่งข้อมูล
- ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- การเก็บรวบรวมข้อมูล
- การตรวจสอบข้อมูล
- การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

การศึกษาข้อมูลโดยแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 แบบคือ

ข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งได้จากการสำรวจความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดและนักท่องเที่ยวชาวไทย รวมทั้งข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดที่จะมุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ด

ข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งได้จาก เอกสารวิชาการ หนังสือ เอกสารงานวิจัย และบริการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการท่องเที่ยวและเมื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกันทำให้งานวิจัยมีความน่าเชื่อถือ เหมาะสมต่อการนำไปใช้อย่างยิ่ง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดที่อาศัยอยู่ในจังหวัดร้อยเอ็ด (จำนวน 1,308,159 คน)
2. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด (จำนวน 236,409 คน) และ

3. เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด

กลุ่มตัวอย่าง

จำนวนกลุ่มตัวอย่างของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973) เลือกใช้ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% หรือ 0.05

จากสูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ	n	=	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	=	ขนาดของประชากร
	e	=	ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง
แทนค่า	n	=	$\frac{1,544,568}{1 + 1,544,568(0.05)^2}$
		=	399.99

จากการคำนวณที่ได้เพื่อลดความคลาดเคลื่อนและง่ายต่อการทำการเก็บแบบสอบถามในการวิจัย ผู้วิจัยจึงใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวน 400 คน โดยเก็บข้อมูลจากประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดและนักท่องเที่ยวชาวไทยในอัตราส่วนที่เท่ากัน กลุ่มละ 200 คน

สำหรับเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากต้องการกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย อีกทั้งยังเป็นผู้มีความรู้ และประสบการณ์ รู้จักกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นอย่างดี โดยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง รวม 10 คนซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดร้อยเอ็ด หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัด หัวหน้าศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวใน องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด นายอำเภอเมืองร้อยเอ็ด นายอำเภอหนองพอก นายอำเภอเกษตรวิสัย นายอำเภอสว่างภูมิ นายอำเภอธวัชบุรี นายอำเภอเชียงขวัญ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก

แบบสอบถาม เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นและความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถาม ต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

ความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก โปรแกรมการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว บริการเสริม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ถามเกี่ยวกับ สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม (นักท่องเที่ยว/ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด) เพศ อายุ การศึกษา รายได้ อาชีพ สถานภาพสมรส

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งความคิดเห็นออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก โปรแกรมการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว บริการเสริม กำหนดลักษณะคะแนนและมาตราส่วนประเมินค่าจัดอันดับ ของลิเคิร์ต (Likert's rating scale) (1967) เป็นแบบให้เลือกตอบ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยให้คะแนนความคิดเห็นจะเรียงจากมากไปหาน้อยตามลำดับ 5, 4, 3, 2, 1

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งความต้องการออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ความต้องการด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก โปรแกรมการท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว บริการเสริม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) ของลิเคิร์ต (อ้างถึงแล้ว) ให้เลือกตอบมี คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยให้คะแนนความต้องการจากมากไปหาน้อย 5, 4, 3, 2, 1

การสัมภาษณ์เชิงลึก (Individual Depth Interview) โดยมีประเด็นคำถาม ดังนี้

- นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด
- นโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด
- ความคิดเห็นจุดเด่นจุดด้อยของแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด
- ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาแหล่งเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด
- ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้า รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร หนังสือตำรา และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อกำหนดกรอบแนวความคิด
2. ศึกษาทฤษฎีและกรอบแนวความคิดในการวิจัยเพื่อสร้างแบบสอบถามและกำหนดประเด็นการสัมภาษณ์ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหา แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ด

3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามสำหรับประชาชนและนักท่องเที่ยวยุคต่อแบบสอบถามและกำหนดประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์สำหรับเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

4. นำแบบสอบถามและประเด็นการสัมภาษณ์ไปปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความสัมพันธ์ของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยและกรอบแนวคิด เสนอแนะเพิ่มเติมนำมาแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่สร้างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ได้แก่ ดร.กฤษฎา พัชรวานิช รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์ ดร.ชเนศ เตชะเสน ดร.จรวัยพร ธรณินทร์ รองศาสตราจารย์ ดร.ประพัฒน์ ลักษณะพิสูทธิ์ ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา สำนวน ภาษา พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ คำแนะนำเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์โดยการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruence: IOC) ซึ่งได้เท่ากับ 0.82

6. ปรับปรุงแบบสอบถาม ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิจากนั้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งเพื่อปรับปรุงครั้งสุดท้าย ก่อนนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 คนเพื่อตรวจสอบหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบราค (Cronbach Alpha Coefficient) (Cronbach, L.J. 1951)

จากสูตร

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ	α	=	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
	k	=	จำนวนข้อ
	S_i^2	=	ความแปรปรวนของแต่ละข้อ
	S^2	=	ความแปรปรวนของทั้งฉบับ

ได้ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมืออยู่ที่ระดับ 0.97

7. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามและดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ โดย แบ่งเก็บข้อมูลจากประชาชน 200 คน และนักท่องเที่ยว 200 คน ซึ่งผู้วิจัย จะทำการแบ่งเก็บข้อมูลของนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละอำเภอ รวม 6 อำเภอ และเก็บข้อมูลแบ่งได้ดังนี้ อำเภอเมือง 70 คน อำเภอหนองพอก 70 คน อำเภอเกษตรวิสัย 70 คน อำเภอสุวรรณภูมิ 70 คน อำเภอธวัชบุรี 60 คนอำเภอเชียงขวัญ 60 คน โดยแบ่งเก็บประชาชนและนักท่องเที่ยวในแต่ละอำเภอ เท่าๆกัน เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างรวม 400 คน

การเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง 10 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การท่องเที่ยวกีฬาและนันทนาการจังหวัดร้อยเอ็ด หัวหน้าพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติจังหวัด หัวหน้าศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยวในองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด นายอำเภอเมืองร้อยเอ็ด นายอำเภอหนองพอก นายอำเภอเกษตรวิสัย นายอำเภอสุวรรณภูมิ นายอำเภอธวัชบุรี นายอำเภอเชียงขวัญ โดยมีการส่งจดหมายนำและ มีการโทรศัพท์นัดสัมภาษณ์ล่วงหน้าก่อนการทำการสัมภาษณ์ ซึ่งระหว่างการสัมภาษณ์จะมีการขออนุญาตบันทึกเสียงของผู้ให้สัมภาษณ์ด้วย

หลังจากที่รวบรวมข้อมูลจากการเก็บแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ จัดกระทำข้อมูลนำข้อมูลมาวิเคราะห์ จากนั้นดำเนินการเขียนข้อเสนอแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อได้ข้อเสนอแนะเบื้องต้นแล้ว ผู้วิจัยจะขอความอนุเคราะห์ความร่วมมือจาก เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด พิจารณาเพิ่มเติมข้อเสนอแนะที่ควรเพิ่มเติม ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยอย่างยิ่งในการเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นอย่างยิ่ง

การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลทำในช่วงการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) คือการตรวจสอบด้านความถูกต้องของข้อมูล จากแหล่งเวลา บุคคล และสถานที่ โดยสัมภาษณ์เรื่องเดียวกันจากบุคคลในช่วงเวลาที่ต่างกัน สัมภาษณ์เรื่องเดียวกันจากหลายกลุ่มตัวอย่าง และสังเกตในเรื่องเดียวกันจากหลาย ๆ สถานที่ การตรวจสอบด้านวิธีรวบรวมข้อมูล คือ การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม การรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ การวิพากษ์และเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ และจากเอกสารงานวิจัย ในเรื่องเดียวกันมาวิเคราะห์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน มีความสมบูรณ์ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด (สุภางค์ จันทวานิช, 2553)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม เกี่ยวกับข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยแยกแบบสอบถาม เป็นประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดและนักท่องเที่ยวชาวไทย มาถอดรหัสตัวเลขและวิเคราะห์ข้อมูลด้วย โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งใช้สถิติดังนี้

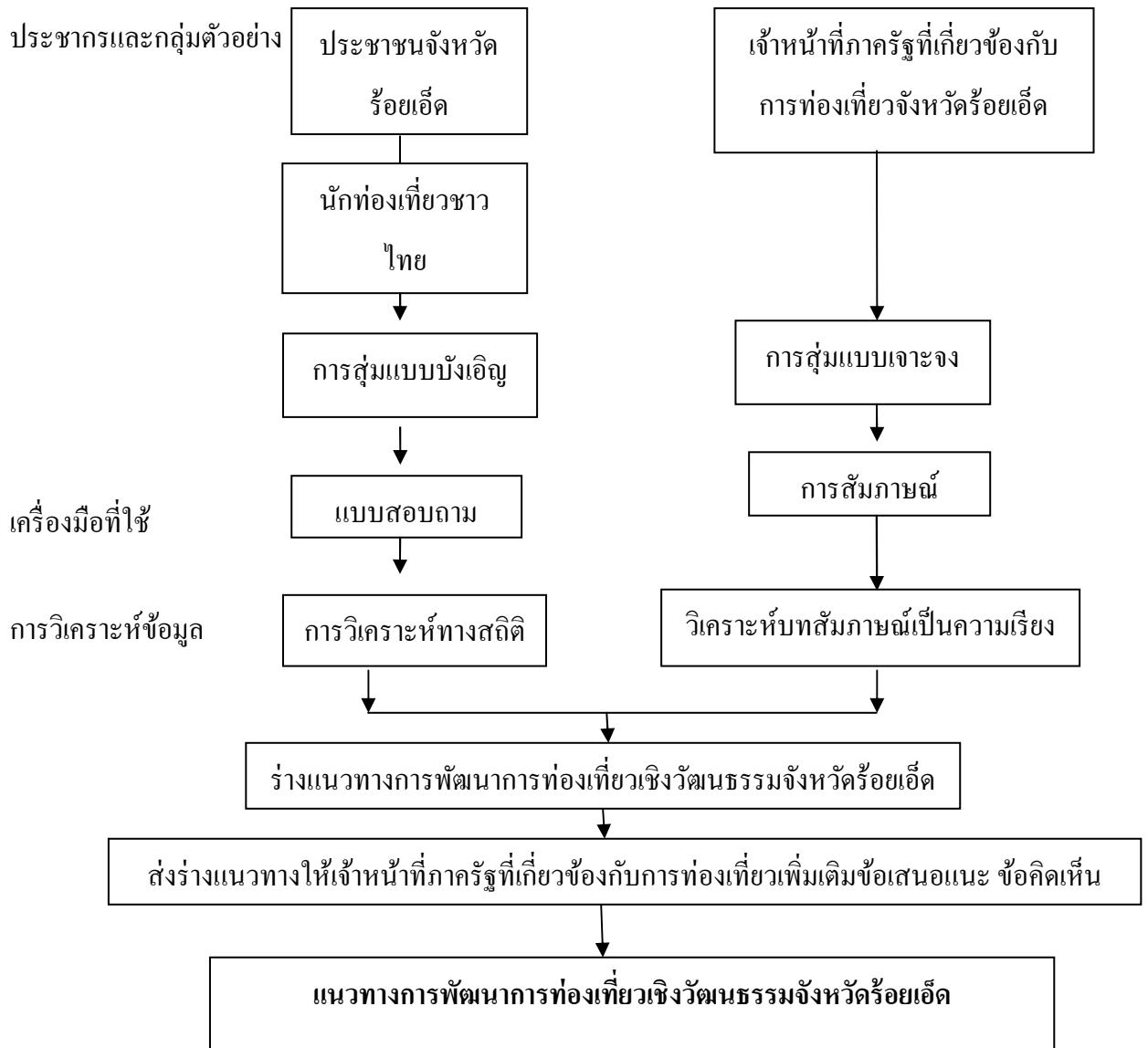
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จะนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยนำมาหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับความต้องการต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยนำมาหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่มาจากการสุ่มแบบเจาะจงซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาจำแนกออกตามประเด็นคำถาม พิจารณาความสมบูรณ์ของข้อมูลให้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยในระหว่างที่ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะตั้งประเด็นคำถาม เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งการกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ข้อมูลขั้นต้น โคนนำเสนอในลักษณะความเรียง และสรุปเป็นข้อเสนอแนะทางวิชาการ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นลำดับดังนี้

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งมาจากข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 200 คน และนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาทำการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน 200 คน รวมผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 400 คน และผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ซึ่งมาจากเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 10 คน ซึ่งแบ่งออกเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นลำดับดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด จากแบบสอบถามแบ่งวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน คือ
  - ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามเป็นประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม (นักท่องเที่ยว/ประชาชน) เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและสถานภาพสมรส
  - ความคิดเห็นของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดต่อด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งออกเป็น ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยวและด้านบริการเสริม
  - ความต้องการของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด ต่อด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งออกเป็นด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยวและด้านบริการเสริม
  - ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม
2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จากแบบสอบถามแบ่งวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน คือ
  - ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักท่องเที่ยว

ชาวไทย ได้แก่ สถานะของผู้ตอบแบบสอบถาม (นักท่องเที่ยว/ประชาชน) เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและสถานภาพสมรส

- ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งออกเป็น ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยวและด้านบริการเสริม

- ความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทย ต่อด้านองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด แบ่งออกเป็นด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านความสามารถในการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยวและด้านบริการเสริม

3. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

ผลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งประกอบด้วยประเด็นคำถาม ดังนี้

- ความคิดเห็นต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ดในปัจจุบันต่อด้าน องค์ประกอบของการท่องเที่ยว ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ด้านความสะดวกในการเข้าถึง ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยวและด้านบริการเสริม

- ความคิดเห็นต่อแผนการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด

- กิจกรรมเชิงวัฒนธรรมใดของจังหวัดร้อยเอ็ดที่ควรนำมาส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งได้แก่ เทศกาล ศิลปะ งานหัตถกรรม คนตรีและการเต้นรำ ประเพณีและวิถีชีวิตพื้นบ้าน รวมทั้งภาษา

- ความต้องการต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ด

- ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	78	39
หญิง	122	61
รวม	200	100

จากตารางที่ 1 พบว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมี 122 คน (ร้อยละ 61) และเพศชาย 78 คน (ร้อยละ 39)

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25 ปี	31	15.0
25-30 ปี	38	19.0
31-40 ปี	47	23.5
41-50 ปี	58	29.0
51-60	19	9.5
60 ปีขึ้นไป	7	4.0
รวม	200	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41- 50 ปี (ร้อยละ 29) มีอายุระหว่าง 31-40 ปี (ร้อยละ 23.5)

ตารางที่ 3 ข้อมูลของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มัธยมปลาย/ปวช.	49	24.0
อนุปริญญา/ปวส.	22	11.0
ปริญญาตรี	100	50.0
ปริญญาโท	25	12.5
ปริญญาเอก	4	2.0
อื่นๆ	-	-
รวม	200	100

จากตารางที่ 3 ประชาชนส่วนผู้ตอบแบบสอบถามใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 50) ระดับมัธยมปลาย/ปวช. (ร้อยละ 24)

ตารางที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	33	16.5
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	110	55.0
พนักงานบริษัท	9	4.5
ธุรกิจส่วนตัว	23	11.5
ว่างงาน/ไม่ได้ประกอบอาชีพ	14	7.0
เกษียณ	4	2.0
อื่นๆ	7	3.5
รวม	200	100

จากตารางที่ 4 พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 55) อาชีพนักเรียนนักศึกษา (ร้อยละ 16.5)

ตารางที่ 5 ข้อมูลทั่วไปของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 10,000 บาท	87	43.5
10,001-20,000 บาท	57	28.5
20,001-30,000 บาท	21	10.5
30,001-40,000 บาท	22	11.0
40,001-50,000 บาท	10	5.0
มากกว่า 50,000 บาท	2	1.5
รวม	200	100

จากตารางที่ 5 พบว่าประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท (ร้อยละ 43.5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 (ร้อยละ 28.5)

ตารางที่ 6 ข้อมูลทั่วไปของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพการสมรส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	78	39.0
สมรสแล้ว	108	54.0
หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	14	7.0
รวม	200	100

จากตารางที่ 6 พบว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว (ร้อยละ 54) มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 39) และสถานภาพหม้าย หย่าร้างหรือแยกกันอยู่ (ร้อยละ 7) ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นของประชาชนที่ตอบแบบสอบถามเรื่ององค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	21.0	57.3	28.8	5.3	0.6	4.12	0.81
2.ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	10.6	42.6	33.0	11.4	2.4	3.98	0.80
3.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	8.7	42.2	37.4	10.8	0.8	4.10	0.80
4.ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว	8.0	36.4	42.2	12.4	1.5	4.00	0.82
5.ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	11.0	41.3	36.7	10.1	1.1	4.09	0.82
6.ด้านบริการเสริม	12.7	40.9	33.4	11.6	1.4	4.08	0.84
รวม	10.6	47.9	35.2	10.2	1.3	4.06	0.81

จากตารางที่ 7 พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดเห็นว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับ ดีมากในเกือบทุกองค์ประกอบ ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (ร้อยละ 57.3) ด้านความสามารถในการเข้าถึง (ร้อยละ 42.6) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (ร้อยละ 42.2) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 41.3) ด้านบริการเสริม (ร้อยละ 40.9) ส่วนด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 42.2) อยู่ในระดับดีปานกลาง

ตารางที่ 8 ความคิดเห็นของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามต่อ สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.กิจกรรมเทศกาลงานประเพณีที่จัดขึ้นในจังหวัดร้อยเอ็ด	27.5	63.5	8.5	0.5	-	4.18	0.59
2.งานศิลปะของจังหวัดร้อยเอ็ด	17.0	55.0	25.5	2.5	-	3.86	0.71
3.งานหัตถกรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด	15.0	46.0	37.5	1.5	-	3.94	0.86
4.กิจกรรมดนตรีและการเต้นรำพื้นเมืองของจังหวัด	19.0	36.0	38.5	5.5	1.0	3.66	0.88
5.วิถีชีวิตพื้นบ้านของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด	12.5	40.5	36.0	9.5	1.5	3.53	0.88
6.ภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้านของจังหวัดร้อยเอ็ด	14.0	45.5	27.0	12.5	1.0	3.59	0.91
รวม	21.0	57.3	28.8	5.3	0.6	3.7	0.7

จากตารางที่ 8 ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นว่า จังหวัดร้อยเอ็ดมีวัฒนธรรมที่เป็นสิ่งดึงดูดใจในระดับมาก ได้แก่ กิจกรรมเทศกาลงานประเพณีที่จัดขึ้นในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 63.5) งานศิลปะของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 55) งานหัตถกรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 46) ภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้านของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 45.5) ยกเว้น กิจกรรมดนตรีและการเต้นรำพื้นเมืองของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 38.5) ที่อยู่ในระดับดีปานกลาง

ตารางที่ 9 ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามต่อ ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ด้านความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.ความหลากหลายของเส้นทางที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด	15.5	46.5	30.5	5.5	2.0	3.68	0.87
2.ความสะดวกสบายของสภาพเส้นทาง	14.5	40.0	35.0	8.0	2.5	3.56	0.92
3.ความเหมาะสมของป้ายบอกเส้นทางภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	12.5	38.0	35.0	13.0	1.5	3.47	0.92
4.ความเชื่อมโยงของเส้นทางกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ	9.0	45.5	34.0	9.5	2.0	3.50	0.86
5.การบริการของรถประจำทางโดยสาร รถรับจ้าง	4.5	39.5	35.5	16.5	4.0	3.24	0.92
6.ความเหมาะสมของแผนที่ท่องเที่ยว	7.5	46.0	28.0	16.0	2.5	3.40	0.92
รวม	10.6	42.6	33	11.4	2.4	3.47	0.90

จากตารางที่ 9 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อความสะดวกในการเข้าถึง อยู่ในระดับดีมาก ในทุกเรื่อง ได้แก่ ความหลากหลายของเส้นทางที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 46.5) ความเหมาะสมของแผนที่ท่องเที่ยว (ร้อยละ 46) ความเชื่อมโยงของเส้นทางกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ (ร้อยละ 45.5) ความสะดวกสบายของเส้นทาง (ร้อยละ 40) การบริการของรถประจำทางโดยสาร รถรับจ้าง (ร้อยละ 39.5) และความเหมาะสมของป้ายบอกเส้นทางภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 38)

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามต่อสิ่งอำนวยความสะดวก

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.สภาพของระบบน้ำประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคในแหล่งท่องเที่ยว	10.0	46.0	32.0	11.5	0.5	3.53	0.84
2.ระบบไฟฟ้าที่สนับสนุนการท่องเที่ยว	11.5	44.5	36.0	7.0	1.0	3.58	0.82
3.ระบบโทรศัพท์และบริการอินเทอร์เน็ตในแหล่งท่องเที่ยว	12.0	38.5	35.5	13.0	1.0	3.47	0.90
4.การจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว	6.0	37.5	41.5	13.5	1.5	3.33	0.83
5.การบริการห้องสุขา ห้องน้ำในแหล่งท่องเที่ยว	6.0	35.0	42.5	15.0	1.5	3.29	0.84
6.การให้บริการห้องพักในแหล่งท่องเที่ยว	5.5	44.5	35.5	12.0	2.5	3.38	0.86
7.การให้บริการร้านค้า อาหารและเครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยว	10.0	39.5	34.5	15.5	0.5	3.43	0.88
8.การจัดจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของฝาก	12.0	54.0	29.5	4.5	-	3.73	0.72
9.การให้บริการที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยว	7.0	48.5	36.5	7.5	0.5	3.54	0.75
10.สภาพของการให้บริการของบุคลากรการท่องเที่ยว	6.5	40.0	45.5	7.5	0.5	3.44	0.74
11.การให้บริการของศูนย์บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว	9.0	39.0	40.5	11.0	0.5	3.45	0.82
12.สื่อที่ใช้ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด	9.5	39.5	39.5	11.5	-	3.47	0.82
รวม	8.7	42.2	37.4	10.8	0.8	3.47	0.81

จากตารางที่ 10 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ความคิดเห็นว่า สิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ การจัดจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของฝาก (ร้อยละ 48.5) การให้บริการที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 48.5) สภาพของระบบน้ำประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 46) ระบบไฟฟ้าที่สนับสนุนการท่องเที่ยว (ร้อยละ 44.5) การให้บริการห้องพักในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 44.5) สื่อที่ใช้ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 39.5) ยกเว้นเรื่อง สภาพการให้บริการของบุคลากรการท่องเที่ยว (ร้อยละ 45.5) การให้บริการห้องสุขา ห้องน้ำในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 42.5) การจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 41.5) การให้บริการศูนย์ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (ร้อยละ 40.5) ที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีปานกลาง

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ต่อโปรแกรมการท่องเที่ยว

ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.ความหลากหลายของโปรแกรมการท่องเที่ยว	6.0	36.0	43.5	13.0	1.5	3.32	0.83
2.ความครอบคลุมของ โปรแกรมการท่องเที่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	9.0	35.0	41.0	14.0	1.0	3.37	0.86
3.กำหนดการของโปรแกรมการท่องเที่ยว	6.5	36.5	41.0	13.5	2.5	3.31	0.87
4.ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด	9.0	36.5	42.0	12.0	0.5	3.41	0.83
5.ราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยว	7.0	38.0	43.5	9.5	2.0	3.39	0.85
รวม	8.0	36.4	42.2	12.4	1.5	3.36	0.84

จากตารางที่ 11 พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดเห็นว่า โปรแกรมการท่องเที่ยว อยู่ในระดับดีปานกลางในทุกเรื่อง ได้แก่ ความหลากหลายของโปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 43.5) ราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 43.5) ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 42) ความครอบคลุมของโปรแกรมการท่องเที่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ร้อยละ 41) กำหนดการของโปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 41)

ตารางที่ 12 ความคิดเห็นของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว	8.5	46.5	34.0	10.5	1.0	3.51	0.82
2.กิจกรรมการท่องเที่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม	12.5	39.0	38.5	9.0	1.0	3.53	0.86
3.ความรู้ที่ได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	12.5	43.0	34.5	9.0	1.0	3.57	0.85
4.การมีส่วนร่วมของท่านในกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม	11.0	38.5	39.5	10.5	1.0	3.48	0.85
5.ความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	10.5	39.5	37.0	11.5	1.5	3.46	0.88
รวม	11.0	41.3	36.7	10.1	1.1	3.51	0.85

จากตารางที่ 12 ความคิดเห็นของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดผู้ตอบแบบสอบถามต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด ส่วนใหญ่คิดเห็นว่าอยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 46.5) ความรู้ที่ได้จากกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ร้อยละ 43) ความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

(ร้อยละ 39.5) กิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม (ร้อยละ 39) ยกเว้น การมีส่วนร่วมของท่านในกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม (ร้อยละ 39.5) ที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีปานกลาง

ตารางที่ 13 ความคิดเห็นของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ต่อบริการเสริม

ด้านบริการเสริม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.การให้บริการสถานพยาบาล	14.5	45.5	34.5	14.5	1.0	3.43	0.87
2.การให้บริการทางการเงินเช่น ธนาคาร ตู้ATM	17.5	37.5	28.0	6.0	1.0	3.23	0.72
3.การให้บริการสถานีบริการน้ำมันอย่างเพียงพอ	15.0	46.0	28.5	10.0	0.5	3.53	0.91
4.การบริการมัคคุเทศก์- ผู้นำเที่ยว	8.0	37.5	39.0	13.0	2.5	3.22	0.84
5.รถบริการรับ- ส่งนักท่องเที่ยว	8.5	38.0	37.0	14.5	2.0	3.21	0.84
รวม	10.6	47.9	35.2	10.2	1.3	3.31	0.83

จากตารางที่ 13 พบว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดเห็นว่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ดด้านบริการเสริม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ การให้บริการสถานีบริการน้ำมันอย่างเพียงพอ (ร้อยละ 46) การให้บริการสถานพยาบาล (ร้อยละ 45.5) รถบริการรับ-ส่งนักท่องเที่ยว (ร้อยละ 38) ยกเว้น ด้านบริการมัคคุเทศก์- ผู้นำเที่ยว (ร้อยละ 39) ที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีปานกลาง

3. ความต้องการของประชาชนต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 14 ความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	36.2	40.7	21.6	1.3	-	4.31	0.81
2.ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	36.4	37.7	22.5	3.1	0.1	4.28	0.83
3.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	33.4	44.7	20.4	1.8	-	4.34	0.85
4.ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว	34.2	43.6	21.5	0.7	-	4.30	0.81
5.ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	35.1	43.8	19.5	1.1	0.1	4.30	0.81
6.ด้านบริการเสริม	39.7	38.7	19.8	1.6	-	4.24	8.82
รวม	35.8	41.5	20.8	1.6	0.03	4.29	0.82

จากตารางที่ 14 ความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบการท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการในระดับต้องการมากที่สุด บริการเสริม (ร้อยละ 39.8) ส่วนด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (ร้อยละ 44.7) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 43.8) ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 43.6) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (ร้อยละ 40.7) ด้านความสามารถในการเข้าถึง (ร้อยละ 37.7) มีความต้องการอยู่ในระดับ ต้องการมาก

ตารางที่ 15 ความต้องการของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามต่อสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

ความต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.นำเทศกาลงานประเพณีของท้องถิ่นมาส่งเสริมการท่องเที่ยว	39.0	48.0	13.0	-	-	4.26	0.67
2.นำศิลปะในท้องถิ่นมาส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด	33.0	45.0	22.0	-	-	4.11	0.73
3.นำหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด	31.5	43.0	23.5	2.0	-	4.04	0.79
4.ส่งเสริมกิจกรรม คนตรีพื้นบ้าน การฟ้อนรำพื้นบ้าน มาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด	37.0	39.5	21.5	2.0	-	4.11	0.80
5.นำวิถีชีวิตของชาวบ้าน วิถีชุมชนของจังหวัดร้อยเอ็ด มาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด	34.0	37.5	28.0	0.5	-	4.05	0.80
6.นำภาษาถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ดมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด	33.0	43.0	22.0	2.0	-	4.07	0.79
7.มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีความดั้งเดิม	41.0	34.0	21.5	3.5	-	4.12	0.86
8.ภาครัฐเข้ามาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ดมากขึ้น	40.5	37.0	21.5	1.0	-	4.17	0.79
9.ท่านต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด	37.0	40.0	22.0	1.0	-	4.13	0.78
รวม	36.2	40.7	21.6	1.3	-	4.11	0.77

จากตารางที่ 15 พบว่า ความต้องการของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ดมีความต้องการอยู่ในระดับต้องการมากที่สุด ได้แก่ มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีความดั้งเดิม (ร้อยละ 41) ต้องการให้ภาครัฐเข้ามาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ดให้มากขึ้น (ร้อยละ 40.5) ส่วนเรื่องที่มีความต้องการอยู่ในระดับต้องการมาก ได้แก่ นำเทศกาลงานประเพณีของท้องถิ่นมาส่งเสริมการท่องเที่ยว (ร้อยละ

48) นำศิลปะในท้องถิ่นมาส่งเสริมการท่องเที่ยว(ร้อยละ 45) นำหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 43) นำภาษาถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ดมาใช้ส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 43) ต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 40)

ตารางที่ 16 ความต้องการของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ความต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.มีเส้นทางที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก	43.5	37.5	19.0	-	-	4.24	0.75
2.มีเส้นทางที่ใช้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายเส้นทาง	39.5	38.0	22.5	-	-	4.17	0.77
3.มีการปรับปรุงสภาพถนนที่ใช้เดินทางไปแหล่งท่องเที่ยว	37.0	40.0	21.5	1.0	0.5	4.12	0.81
4.มีการจัดทำป้ายบอกทางเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	36.0	42.0	17.5	4.5	-	4.09	0.84
5.มีการจัดทำเส้นทางเดินเท้าเพื่อเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว	33.0	43.5	21.5	1.5	0.5	4.07	0.80
6.จัดทำเส้นทางที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลายๆแห่ง	33.5	40.0	23.0	3.5	-	4.03	0.84
7.มีเส้นทางเฉพาะยานพาหนะประเภทต่างๆ เช่น จักรยาน รถราง	34.5	38.5	25.0	2.0	-	4.05	0.82
8.จัดทำแผนที่ของแหล่งท่องเที่ยวแจกจ่ายแก่นักท่องเที่ยว	34.5	32.5	30.0	3.0	-	3.98	0.87
รวม	36.4	37.7	22.5	3.1	0.1	4.09	0.81

จากตารางที่ 16 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการต่อการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด มีความต้องการความต้องการอยู่ในระดับ ต้องการมากที่สุด ได้แก่ มีเส้นทางที่เข้าถึงแหล่งได้อย่างสะดวก (ร้อยละ 43.5) มีเส้นทางที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายเส้นทาง (ร้อยละ 39.5) จัดทำแผนที่ท่องเที่ยวแจกจ่ายแก่นักท่องเที่ยว (ร้อยละ 34.5) ส่วนความต้องการในระดับต้องการมาก ได้แก่ มีการจัดทำเส้นทางเดินเท้าเพื่อเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 43.5) มีการจัดทำป้ายบอกทางเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 42) มีการปรับปรุงเส้นทางที่ใช้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 40) จัดทำเส้นทางที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลายๆแห่ง (ร้อยละ 40) มีเส้นทางเฉพาะยานพาหนะประเภทต่างๆ เช่น จักรยาน รถราง (ร้อยละ 38.5)

ตารางที่ 17 ความต้องการของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามต่อด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ความต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.พัฒนาระบบประปาเพื่อการอุปโภค บริโภค ในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ	42.0	47.5	10.5	-	-	4.31	0.65
2.พัฒนาระบบไฟฟ้าเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ	28.5	58.5	12.5	0.5	-	4.15	0.63
3.การจัดการ ระบบโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต ในแหล่งท่องเที่ยว	37.0	43.5	18.5	1.0	-	4.16	0.75
4.มีการจัดการระบบขยะที่ได้มาตรฐานและทั่วถึง	36.5	44.5	18.0	1.0	-	4.16	0.74
5.เพิ่มการบริการห้องน้ำ สุขา ในแหล่งท่องเที่ยว	35.5	42.0	20.0	2.5	-	4.10	0.80
6.มีการจัดระบบของที่พัก ไว้บริการอย่างทั่วถึง	30.0	44.5	23.0	2.5	-	4.02	0.79
7.มีการบริการที่พักรักษาเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว	33.0	43.5	22.0	1.5	-	4.08	0.77
8.จัดบริการที่พักแบบโฮมสเตย์ Home stay ซึ่งมีการบริหารจัดการ โดยคนในชุมชนอย่างแท้จริง	37.5	37.0	22.5	3.0	-	4.09	0.84
9.จัดบริการร้านอาหารและเครื่องดื่มที่เพียงพอ	30.5	47.5	19.5	2.5	-	4.06	0.77
10.มีอาหารพื้นเมือง ไว้บริการ	31.0	43	23.0	3.0	-	4.02	0.81
11.จำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นเมือง ของที่ระลึก ที่หลากหลาย	33.0	45.5	20.5	1.5	-	4.10	0.76
12.สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก ที่มาจากอุตสาหกรรมชุมชน อย่างแท้จริง	34.5	41.0	23.5	1.0	-	4.09	0.78
13.มีการจำหน่ายสินค้าที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ และอนุรักษ์วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด	37.5	40.5	21.5	0.5	-	4.15	0.76
14.มีการบริการที่จอดรถที่ทั่วถึง	33.5	44.5	21.0	1.0	-	4.10	0.75
15.มีการบริการที่จอดรถเพียงพอ	30.5	48.5	19.5	1.5	-	4.08	0.74
16.มีการจัดระเบียบที่จอดรถ โดยไม่บดบังทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว	31.0	42.5	25.0	1.5	-	4.03	0.78
17.มีบุคลากรด้านบริการท่องเที่ยวไว้เพียงพอ	26.5	44.5	26.0	3.0	-	3.94	0.80
18.จัดทำศูนย์บริการนักท่องเที่ยวประจำแหล่งท่องเที่ยว	30.0	44.0	22.0	4.0	-	4.00	0.82
19.มีบริการสื่อที่หลากหลายเพื่อบริการข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยว	28.5	51.0	18.0	2.5	-	4.05	0.75
20.มีบริการข้อมูลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	43.0	41.5	22.0	2.5	-	4.07	0.81
รวม	33.4	44.7	20.4	1.8	-	4.07	0.76

ตารางที่ 17 ความต้องการของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามต่อการท่องเที่ยวด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่ในระดับต้องการมากที่สุดในเรื่อง ต้องการให้มีบริการข้อมูลทั้งภาษาไทยและอังกฤษ (ร้อยละ 43) มีการจัดบริการบ้านพักแบบโฮมสเตย์ (Home Stay) ซึ่งมีการบริหารจัดการจากคนในชุมชนอย่างแท้จริง (ร้อยละ 37.5) ส่วนเรื่องที่มีความต้องการมาก ได้แก่ มีการพัฒนาระบบไฟฟ้าเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ (ร้อยละ 58.5) มีบริการสื่อที่หลากหลายเพื่อบริการข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 51) มีบริการที่จอดรถเพียงพอ (ร้อยละ 48.5) มีการพัฒนาระบบประปา เพื่อการอุปโภคบริโภคในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ (ร้อยละ 47.5) มีการจัดบริการร้านอาหารและเครื่องดื่มที่เพียงพอ (ร้อยละ 47.5) มีร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นเมือง ของที่ระลึกที่หลากหลาย (ร้อยละ 45.5) มีการจัดการระบบขยะที่ได้มาตรฐาน (ร้อยละ 44.5) มีบริการที่จอดรถที่ทั่วถึง (ร้อยละ 44.5) มีการจัดระบบที่พัก ไว้บริการอย่างทั่วถึง (ร้อยละ 44.5) มีบุคลากรทางการท่องเที่ยวไว้บริการอย่างเพียงพอ (ร้อยละ 44.5) มีการจัดทำศูนย์บริการนักท่องเที่ยวประจำแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 44) มีการจัดระบบโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 43.5) มีบริการที่พักจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว (ร้อยละ 43.5) มีอาหารพื้นเมืองไว้บริการ (ร้อยละ 43) มีการจัดระเบียบที่จอดรถโดยไม่บดบังทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 42.5) เพิ่มการบริการห้องน้ำ สุขา ในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 42) สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกที่มาจากอุตสาหกรรมชุมชนอย่างแท้จริง (ร้อยละ 41) มีการจัดจำหน่ายสินค้าที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์และอนุรักษ์วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 40.5)

ตารางที่ 18 ความต้องการของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว

ความต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายน่าสนใจ	33.5	41.0	25.0	0.5	-	4.07	0.77
2.มีโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ	29.5	49.0	20.5	1.0	-	4.07	0.73
3.มีการแจ้งกำหนดการ วัน เวลา ของโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ชัดเจน	30.5	43.5	25.5	0.5	-	4.04	0.76
4.โปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีราคาเหมาะสม	42.0	41.5	15.5	1.0	-	4.24	0.74
5.โปรแกรมการท่องเที่ยวที่สามารถท่องเที่ยวได้โดยตัวของตนเอง	35.5	43.0	21.0	0.5	-	4.13	0.75
รวม	34.2	43.6	21.5	0.7	-	4.11	0.75

จากตารางที่ 18 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการต่อโปรแกรมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับระดับต้องการมากที่สุด ได้แก่ โปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีราคาเหมาะสม (ร้อยละ 42) ส่วนเรื่องที่มีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ มีโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงอื่นๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 49) มีการแจ้งกำหนดการ วัน เวลา ของโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ชัดเจน (ร้อยละ 43.5) โปรแกรมการท่องเที่ยวที่สามารถท่องเที่ยวได้ โดยตัวของท่านเอง (ร้อยละ 43) มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย น่าสนใจ (ร้อยละ 41)

ตารางที่ 19 ความต้องการของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว

ความต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.กิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย	35.5	43.0	20.0	1.0	0.5	4.12	0.79
2.กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม	32.5	49.0	17.5	1.0	-	4.13	0.72
3.กิจกรรมการท่องเที่ยวต้องไม่รบกวนและสร้างความรำคาญต่อชุมชน	32.5	43.5	22.5	1.5	-	4.07	0.77
4.กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้แก่ผู้มาเยี่ยมชมได้	38.5	40.5	19.5	1.5	-	4.16	0.78
5.กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถสะท้อนถึงสภาพวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในชุมชน	36.5	43.0	20.0	0.5	-	4.15	0.75
6.มีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม	34.0	46.0	18.5	1.5	-	4.12	0.75
7.กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นความร่วมมือของภาครัฐและเจ้าของชุมชน	36.5	42.0	18.5	2.5	0.5	4.11	0.82
รวม	35.1	43.8	19.5	1.1	0.1	4.12	0.76

จากตารางที่ 19 พบว่าประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความต้องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ดด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว อยู่ในระดับต้องการมากในทุกด้าน ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม (ร้อยละ 49) มีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม (ร้อยละ 46) กิจกรรมการท่องเที่ยวต้องไม่รบกวนและสร้างความรำคาญต่อชุมชน (ร้อยละ 43.5) กิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย (ร้อยละ 43) กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถสะท้อนถึงสภาพวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ในชุมชน (ร้อยละ 43) กิจกรรมการท่องเที่ยวต้องเป็นความร่วมมือของภาครัฐและเจ้าของชุมชน (ร้อยละ 42) กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถให้ความรู้แก่ผู้มาเยี่ยมชมได้ (ร้อยละ 40.5)

ตารางที่ 20 ความต้องการของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามต่อบริการเสริม

ความต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.มีบริษัทนำเที่ยวที่ให้บริการได้มาตรฐาน	44.0	38.5	16.0	1.5	-	4.25	0.77
2.มีการบริการ สถานพยาบาล ธนาคาร สถานบริการ น้ำมันในจุดท่องเที่ยวที่สำคัญวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวเชิงอื่นๆในจังหวัดร้อยเอ็ด	43.5	36.0	18.5	1.5	-	4.22	0.79
3.มีการจัดตั้งศูนย์จัดจำหน่ายสินค้า ร้านค้าชุมชนประจำแหล่งท่องเที่ยว	35.5	46.0	18.5	-	-	4.17	0.71
4.มีการจัดไกด์อาสา นำชมแหล่งท่องเที่ยว	34.5	38.0	25.5	2.0	-	4.05	0.82
5.มีรถประจำทางบริการรับ-ส่งไปยังแหล่งท่องเที่ยว	41.0	35.0	20.5	3.0	-	4.14	0.84
รวม	39.7	38.7	19.8	1.6	-	4.16	0.78

จากตารางที่ 20 ความต้องการของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ดด้านบริการเสริม ส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่ในระดับต้องการมากที่สุด ได้แก่ มีบริษัทนำเที่ยวที่ได้มาตรฐาน (ร้อยละ 44) มีการบริการสถานพยาบาล ธนาคาร สถานบริการ น้ำมันในจุดท่องเที่ยววัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 43.5) มีรถประจำทางบริการรับ-ส่งไปยังแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 41) ยกเว้น ความต้องการให้มีการจัดตั้งศูนย์จัดจำหน่ายสินค้า ร้านค้าชุมชนประจำแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 46) มีการจัดไกด์อาสา นำชมแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 38) ซึ่งมีความต้องการอยู่ในระดับต้องการมาก

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 21 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	98	49
หญิง	102	51
รวม	200	100

จากตารางที่ 21 พบว่านักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 51) และเพศชาย (ร้อยละ 49)

ตารางที่ 22 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยงผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 25 ปี	39	19.5
25-30 ปี	54	27.0
31-40 ปี	45	22.5
41-50 ปี	39	19.5
51-60	20	10.0
60 ปีขึ้นไป	3	1.5
รวม	200	100

จากตารางที่ 22 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 25-30 (ร้อยละ 27) มีอายุระหว่าง 31-40 ปี (ร้อยละ 22.5)

ตารางที่ 23 ข้อมูลของนักท่องเที่ยงผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มัธยมปลาย/ปวช.	50	25.0
อนุปริญญา/ปวส.	21	10.5
ปริญญาตรี	98	49.5
ปริญญาโท	21	10.5
ปริญญาเอก	3	1.5
อื่นๆ	7	3.5
รวม	200	100

จากตารางที่ 23 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 49.5) ระดับมัธยมปลาย/ปวช. (ร้อยละ 24.5)

ตารางที่ 24 ข้อมูลทั่วไปนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	33	16.5
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	49	24.5
พนักงานบริษัท	40	20.0
ธุรกิจส่วนตัว	58	29.0
ว่างงาน/ไม่ได้ประกอบอาชีพ	11	5.5
เกษียณ	1	0.5
อื่นๆ	8	4.0
รวม	200	100

จากตารางที่ 24 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 29) มีอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 24.5)

ตารางที่ 25 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวจำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เกิน 10,000 บาท	80	40.0
10,001-20,000 บาท	83	41.5
20,001-30,000 บาท	23	11.5
30,001-40,000 บาท	4	2.0
40,001-50,000 บาท	5	2.5
มากกว่า 50,000 บาท	5	2.5
รวม	200	100

จากตารางที่ 25 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 (ร้อยละ 41.5) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท (ร้อยละ 40)

ตารางที่ 26 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพการสมรส	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โสด	66	33.0
สมรสแล้ว	127	63.5
หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	7	3.5
รวม	200	100

จากตารางที่ 26 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสแล้ว (ร้อยละ 63.5) มีสถานภาพโสด (ร้อยละ 33) และสถานภาพหม้าย หย่าร้างหรือแยกกันอยู่ (ร้อยละ 3.5 ตามลำดับ)

5. ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 27 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

ความคิดเห็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	5.8	61.6	27.5	4.1	0.3	4.23	0.81
2.ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	7.6	29.6	38.9	21	2.8	4.37	0.72
3.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	5.3	37.6	36.5	17.8	2.2	4.14	0.80
4.ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว	4	31.7	41.2	20.7	2.4	4.34	0.63
5.ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.1	41.5	38.7	15.1	1.5	4.35	0.72
6.ด้านบริการเสริม	6	36.1	37.1	17.8	3.3	4.35	0.80
รวม	5.3	39.6	36.6	16.1	2.1	4.29	0.74

จากตารางที่ 27 พบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีความเห็นต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมว่า อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (ร้อยละ 61.6) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 41.5) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (ร้อยละ 37.6) ส่วนด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 41.2) ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 38.9) ด้านบริการเสริม (ร้อยละ 37.1) ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นอยู่ในระดับดีปานกลาง

ตารางที่ 28 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยว
จังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

ความคิดเห็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.กิจกรรมเทศกาลงานประเพณีที่จัดขึ้นในจังหวัด	9.0	74.5	16.0	0.5	-	3.92	0.51
2.งานศิลปะของจังหวัดร้อยเอ็ด	6.5	67.0	24.0	2.0	-	3.78	0.58
3.งานหัตถกรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด	3.0	63.5	30.0	3.5	-	3.66	0.59
4.กิจกรรมดนตรีและการเดินร่ำพื้นเมืองของจังหวัด	5.0	54.0	34.0	4.5	-	3.64	0.68
5.วิถีชีวิตพื้นบ้านของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด	5.0	60.0	29.0	5.0	1	3.63	0.70
6.ภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้านของจังหวัดร้อยเอ็ด	6.5	51.0	32.5	9.0	1	3.53	0.78
รวม	5.8	61.6	27.5	4.1	0.3	3.69	0.64

จากตารางที่ 28 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่างค์ประกอบการท่องเที่ยวในเรื่องสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ดอยู่ในระดับดีมากในทุกกิจกรรม กิจกรรมเทศกาลงานประเพณีที่จัดขึ้นในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 74.5) งานศิลปะของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 67) งานหัตถกรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 63.5) วิถีชีวิตพื้นบ้านของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 60) กิจกรรมดนตรีและการเดินร่ำพื้นเมืองของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 54) ภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้านของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 51)

ตารางที่ 29 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านความสะดวกในการเข้าถึง

ความคิดเห็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.ความหลากหลายของเส้นทางที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด	11.0	34.5	40.0	12.5	2.0	3.40	0.91
2.ความสะดวกสบายของสภาพเส้นทาง	7.0	32.0	42.0	16.0	3.0	3.24	0.90
3.ความเหมาะสมของป้ายบอกเส้นทาง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	6.5	31.5	38.5	20.5	3.0	3.18	0.93
4.ความเชื่อมโยงของเส้นทางกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ	7.5	27.5	34.5	27.5	3.0	3.09	0.98
5.การบริการของรถประจำทางโดยสาร รถรับจ้าง	7.0	26.5	39.5	23.0	4.0	3.09	0.96
6.ความเหมาะสมของแผนที่ท่องเที่ยว	7.0	25.5	39.0	26.5	2.0	3.09	0.93
รวม	7.6	29.6	38.9	21.0	2.8	3.18	0.93

จากตารางที่ 29 พบว่า ความคิดเห็นนักท่องเที่ยวที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดด้านความสะดวกในการเข้าถึง ในทุกเรื่องอยู่ในระดับดีปานกลาง ได้แก่ ความสะดวกสบายของสภาพเส้นทาง (ร้อยละ 42) ความหลากหลายของเส้นทางที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 40) การบริการของรถประจำทางโดยสาร รถรับจ้าง (ร้อยละ 39.5) ความเหมาะสมของแผนที่ท่องเที่ยว (ร้อยละ 39) ความเหมาะสมของป้ายบอกเส้นทาง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 38.5) ความเชื่อมโยงของเส้นทางกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ (ร้อยละ 34.5)

ตารางที่ 30 ความคิดเห็นนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ความคิดเห็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.สภาพของระบบน้ำประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคในแหล่งท่องเที่ยว	5.5	35.5	39.0	17.0	3.0	3.23	0.90
2.ระบบไฟฟ้าที่สนับสนุนการท่องเที่ยว	6.0	31.5	38.0	21.0	3.5	3.15	0.94
3.ระบบโทรศัพท์และบริการอินเทอร์เน็ตในแหล่งท่องเที่ยว	5.5	28.0	39.5	25.0	2.0	3.10	0.90
4.การจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว	6.0	34.5	44.0	14.0	1.5	3.29	0.83
5.การบริการห้องสุขา ห้องน้ำในแหล่งท่องเที่ยว	6.0	36.0	36.5	19.0	2.5	3.24	0.91
6.การให้บริการห้องพักในแหล่งท่องเที่ยว	6.0	31.5	34.5	23.5	4.5	3.11	0.98
7.การให้บริการร้านค้า อาหารและเครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยว	7.5	33.5	35.5	20.5	3.0	3.22	0.95
8.การจัดจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของฝาก	6.0	54.0	31.5	8.0	0.5	3.57	0.74
9.การให้บริการที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยว	5.0	49.5	32.5	13.0	-	3.46	0.78
10.สภาพของการให้บริการของบุคลากรการท่องเที่ยว	4.0	41.5	40.5	13.5	1.0	3.34	0.79
11.การให้บริการของศูนย์บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว	7.0	38.5	32.5	21.0	1.0	3.29	0.91
12.สื่อที่ใช้ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด	5.0	37.5	34.5	18.5	4.5	3.20	0.95
รวม	5.3	37.6	36.5	17.8	2.2	3.26	0.88

จากตารางที่ 30 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนใหญ่อยู่ในระดับอยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ การจัดจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของฝาก (ร้อยละ 54) การให้บริการที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 49.5) สภาพ

การให้บริการของบุคลากร (ร้อยละ 41.5) การให้บริการศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว (ร้อยละ 38.5) สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 37.5) ส่วนเรื่องที่อยู่ในระดับดีปานกลาง ได้แก่ การจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 44) ระบบโทรศัพท์และบริการอินเทอร์เน็ตในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 39.5) สภาพของระบบน้ำประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 39) ระบบไฟฟ้าที่สนับสนุนการท่องเที่ยว (ร้อยละ 38) การบริการห้องสุขาห้องน้ำในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 36.5) การให้บริการร้านค้า อาหารและเครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 35.5) การให้บริการห้องพักในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 34.5)

ตารางที่ 31 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม ต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว

ความคิดเห็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.ความหลากหลายของโปรแกรมการท่องเที่ยว	7.0	30.0	41.5	19.5	2.0	3.20	0.90
2.ความครอบคลุมของโปรแกรมการท่องเที่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.0	35.0	38.5	21.5	2.0	3.15	0.86
3.กำหนดการของโปรแกรมการท่องเที่ยว	3.5	29.5	41.0	23	3.0	3.07	0.88
4.ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด	4.0	29.5	45.0	20.5	1.0	3.15	0.82
5.ราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยว	2.5	34.5	40.0	19.0	4.0	3.12	0.88
รวม	4	31.7	41.2	20.7	2.4	3.13	0.86

จากตารางที่ 31 พบว่าความคิดเห็นนักท่องเที่ยวต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวในด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว ในทุกเรื่องอยู่ในระดับดีปานกลาง ได้แก่ ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 45) ความหลากหลายของโปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 41.5) กำหนดการของโปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 41) ราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 40) และความครอบคลุมของโปรแกรมการท่องเที่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ร้อยละ 38.5) ตามลำดับ

ตารางที่ 32 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ความคิดเห็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว	3.5	36.0	43.0	15.5	2.0	3.23	0.82
2.กิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม	3.0	44.5	37.0	14.5	1.0	3.34	0.79
3.ความรู้ที่ได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	3.0	42.0	40.5	14.0	0.5	3.33	0.77
4.การมีส่วนร่วมของท่านในกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม	2.0	41.0	38.0	16.5	2.0	3.25	0.82
5.ความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	4.0	44.0	35.0	15.0	2.0	3.33	0.85
รวม	3.1	41.5	38.7	15.1	1.5	3.29	0.81

จากตารางที่ 32 พบว่า ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดอยู่ในระดับดีมากในเกือบทุกเรื่อง ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม (ร้อยละ 44.5) ความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ร้อยละ 44) ความรู้ที่ได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ร้อยละ 42) การมีส่วนร่วมของท่านในกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม (ร้อยละ 41) ยกเว้น ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่อยู่ในระดับดีปานกลาง (ร้อยละ 36)

ตารางที่ 33 ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม ต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ด้านบริการเสริม

ความคิดเห็น	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.การให้บริการสถานพยาบาล	10.5	36.5	39.0	13.0	1.0	3.43	0.61
2.การให้บริการทางการเงินเช่น ธนาคาร ตู้ATM	6.0	37.5	37.5	17.0	3.5	3.24	0.72
3.การให้บริการสถานีบริการน้ำมันอย่างเพียงพอ	5.0	40.0	35.0	18.0	2.0	3.43	0.81
4.การบริการมัคคุเทศก์- ผู้นำเที่ยว	3.5	30.5	39.0	22.5	4.5	3.17	0.66
5.รถบริการรับ-ส่งนักท่องเที่ยว	5.0	36.0	35.0	18.5	5.5	3.33	0.72
รวม	6.0	36.1	37.1	17.8	3.3	3.32	0.70

จากตารางที่ 33 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ดด้านบริการเสริม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นระดับดีมาก

ได้แก่ การให้บริการสถานีบริการน้ำมันอย่างเพียงพอ (ร้อยละ 40) การให้บริการทางการเงิน เช่น ธนาคาร ตู้ATM (ร้อยละ 37.5) รถบริการรับ-ส่งนักท่องเที่ยว (ร้อยละ 36) ยกเว้น เรื่องการให้บริการสถานพยาบาล (ร้อยละ 39) การบริการมัคคุเทศก์-ผู้นำเที่ยว (ร้อยละ 39) ซึ่งอยู่ในระดับดีปานกลาง

6. ข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 34 ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

องค์ประกอบการท่องเที่ยว	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว	46.0	37.2	15.3	0.8	0.5	4.32	0.81
2.ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	43.2	33.3	20.1	2.8	0.5	4.47	0.78
3.ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	40.7	33.7	20.1	1.3	0.4	4.21	0.77
4.ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว	45.6	38.1	14.6	1.0	0.7	4.31	0.82
5.ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว	46.6	35.1	17.0	1.2	0.5	4.33	0.74
6.ด้านบริการเสริม	37.7	36.8	24.5	0.7	0.3	3.21	0.89
รวม	37.2	35.7	18.6	1.3	0.5	4.14	0.80

จากตารางที่ 34 พบว่า นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวอยู่ในระดับต้องการมากที่สุดในทุกด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 46.6) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (ร้อยละ 46) ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 45.6) ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 43.2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (ร้อยละ 40.7) และด้านบริการเสริม (ร้อยละ 37.7)

ตารางที่ 35 ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในด้าน สิ่งดึงดูดใจ

ความต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.นำเทศกาลงานประเพณีของท้องถิ่นมาส่งเสริมการท่องเที่ยว	46.0	44.0	10.0	-	-	4.36	0.65
2.นำศิลปะในท้องถิ่นมาส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด	50.5	36.5	12.0	-	1.0	4.35	0.76
3.นำหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด	49.5	36.0	13.5	0.5	0.5	4.33	0.76
4.ส่งเสริมกิจกรรม คนตรีพื้นบ้าน การฟ้อนรำพื้นบ้านมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด	47.5	37.0	15.5	-	-	4.32	0.72
5.นำวิถีชีวิตของชาวบ้าน วิถีชุมชนของจังหวัดร้อยเอ็ดมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด	45.5	37.5	16.0	1.0	-	4.27	0.76
6.นำภาษาถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ดมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด	40.5	37.0	21.5	0.5	0.5	4.16	0.81
7.มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีความดั้งเดิม	45.5	35.5	15.0	4.0	-	4.22	0.84
8.ภาครัฐเข้ามาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ดมากขึ้น	46.5	36.0	15.0	1.0	1.5	4.25	0.85
9..ท่านต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด	43.0	36.0	19.5	0.5	1.0	4.19	0.83
รวม	46.0	37.2	15.3	0.8	0.5	4.27	0.77

จากตารางที่ 35 พบว่าระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ดในด้านสิ่งดึงดูดใจ อยู่ในระดับต้องการมากที่สุด ได้แก่ นำศิลปะในท้องถิ่นมาส่งเสริมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 50.5) นำงานหัตถกรรมท้องถิ่นมาส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 49.5) ส่งเสริมกิจกรรม คนตรีพื้นบ้าน การฟ้อนรำพื้นบ้านมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 47.5) ภาครัฐเข้ามาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ดมากขึ้น (ร้อยละ 46.5) นำเทศกาลงานประเพณีของท้องถิ่นมาส่งเสริมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 46) นำวิถีชีวิตของชาวบ้าน วิถีชุมชนของจังหวัดร้อยเอ็ดมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 45.5) มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีความดั้งเดิม (ร้อยละ 45.5) ท่านต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 43)

ตารางที่ 36 ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามต่อ องค์ประกอบของการท่องเที่ยวในด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ความต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.มีเส้นทางที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก	48.5	33.0	16.5	1.5	0.5	4.27	0.82
2.มีเส้นทางที่ใช้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายเส้นทาง	44.0	37.5	6.5	1.5	0.5	4.23	0.81
3.มีการปรับปรุงสภาพถนนที่ใช้เดินทางไปแหล่งท่องเที่ยว	47.0	32.0	17.5	3.0	0.5	4.22	0.87
4.มีการจัดทำป้ายบอกทางเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	41.0	33.0	24.0	1.5	0.5	4.12	0.86
5.มีการจัดทำเส้นทางเดินเท้าเพื่อเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว	39.5	29.5	25.5	4.5	2.0	4.02	0.96
6.จัดทำเส้นทางที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลายๆแหล่ง	39.5	35.0	21.0	4.0	0.5	4.09	0.89
7.มีเส้นทางเฉพาะยานพาหนะประเภทต่างๆ เช่น จักรยาน รถราง	41.5	32.5	22.0	4.0	-	4.11	0.88
8.จัดทำแผนที่ของแหล่งท่องเที่ยวแจกจ่ายแก่นักท่องเที่ยว	45.0	34.5	17.5	2.5	0.5	4.21	0.85
รวม	43.2	33.3	20.1	2.8	0.5	4.15	0.86

จากตารางที่ 36 พบว่า ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่ในระดับ ต้องการมากที่สุดในทุกเรื่อง ได้แก่ มีเส้นทางที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก (ร้อยละ 48.5) มีการปรับปรุงสภาพถนนที่ใช้เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 47) จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวแจกจ่ายแก่นักท่องเที่ยว (ร้อยละ 45) มีเส้นทางที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายเส้นทาง (ร้อยละ 44) มีเส้นทางเฉพาะยานพาหนะประเภทต่างๆ เช่น จักรยาน รถราง (ร้อยละ 41.5) มีการจัดทำป้ายบอกทางเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 41) มีการจัดทำเส้นทางเดินเท้าเพื่อเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 39.5) จัดทำเส้นทางที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลายๆแหล่ง (ร้อยละ 39.5)

ตารางที่ 37 ความต้องการของนักท่องเที่ยว ต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ความต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.มีการพัฒนาระบบประปาเพื่อการอุปโภค บริโภค ในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ	60.5	28.0	10.5	0.5	0.5	4.47	0.74
2.มีการพัฒนาระบบไฟฟ้าเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ	59.5	31.5	8.0	1.0	-	4.49	0.68
3.มีการจัดการ ระบบ โทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต ในแหล่งท่องเที่ยว	54.0	33.5	12.0	0.5	-	4.41	0.71
4.มีการจัดการระบบขยะที่ได้มาตรฐานและทั่วถึง	59.0	31.5	7.5	1.5	0.5	4.47	0.74
5.เพิ่มการบริการห้องน้ำ สุขา ในแหล่งท่องเที่ยว	57.0	33.0	7.5	2.0	0.5	4.44	0.71
6.มีการจัดระบบของที่พัก ไว้บริการอย่างทั่วถึง	44.5	36.5	17.5	0.5	1.0	4.23	0.82
7.มีการบริการที่พักจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว	39.0	42.0	16.0	2.0	0.5	4.18	0.80
8.มีการจัดบริการที่พักแบบ โฮมสเตย์ (Home stay) ซึ่งมีการบริหารจัดการ โดยคนในชุมชนอย่างแท้จริง	37.0	35.0	25.5	2.0	0.5	4.06	0.86
9.มีการจัดบริการร้านอาหารและเครื่องดื่มที่เพียงพอ	38.5	37.5	21.5	2.0	0.5	4.11	0.84
10.มีอาหารพื้นเมือง ไว้บริการ	36.0	31.5	30.0	2.0	-	4.02	0.86
11.มีร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นเมือง ของที่ระลึก ที่หลากหลาย	39.0	28.0	31.5	1.5	-	4.04	0.87
12.สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก ที่มาจากชุมชน	33.0	30.0	35.0	1.0	0.5	3.95	0.87
13.มีการจำหน่ายสินค้าที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์และอนุรักษ์วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด	36.0	27.5	35.0	0.5	1.0	3.97	0.90
14.มีการบริการที่จอดรถที่ทั่วถึง	33.5	39.0	26.5	0.5	0.5	4.04	0.81
15.มีการบริการที่จอดรถเพียงพอ	35.0	38.5	25.5	0.5	0.5	4.07	0.81
16.มีการจัดระเบียบที่จอดรถ โดยไม่บดบังทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว	34.5	35.5	28.5	1.0	0.5	4.02	0.84
17.มีบุคลากรด้านบริการท่องเที่ยวไว้บริการอย่างเพียงพอ	40.0	36.5	20.5	3.0	-	4.13	0.84
18.มีการจัดทำศูนย์บริการนักท่องเที่ยวประจำแหล่งท่องเที่ยว	45.5	34.0	17.5	2.5	0.5	4.21	0.85
19.มีบริการสื่อที่หลากหลายเพื่อบริการข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยว	43.5	35.5	19.0	2.0	-	4.20	0.81
20.มีบริการข้อมูลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ	44.0	30.5	24.5	1.0	-	4.17	0.83
รวม	40.7	33.7	20.1	1.3	0.4	4.18	0.80

จากตารางที่ 37 พบว่าความต้องการของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่มีความต้องการต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก อยู่ในระดับต้องการมากที่สุดเกือบทุกเรื่อง ได้แก่ มีการพัฒนาระบบประปา เพื่อการอุปโภคบริโภคในแหล่งท่องเที่ยวให้เพียงพอต่อความต้องการ (ร้อยละ 60.5) มีการพัฒนาระบบไฟฟ้าให้เพียงพอต่อความต้องการ (ร้อยละ 59.5) มีการจัดการระบบขยะที่ได้มาตรฐาน (ร้อยละ 59) เพิ่มการบริการห้องน้ำ สุขา ในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 57) มีการจัดการระบบโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 54) มีการจัดทำศูนย์บริการนักท่องเที่ยวประจำแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 45.5) มีการจัดระบบที่พักไว้บริการอย่างทั่วถึง (ร้อยละ 44.5) มีบริการข้อมูลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 44) มีบริการสื่อที่หลากหลายเพื่อบริการข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 43.5) มีบุคลากรด้านบริการท่องเที่ยวไว้บริการอย่างเพียงพอ (ร้อยละ 40) มีร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นเมือง ของที่ระลึก ที่หลากหลาย (ร้อยละ 39) มีการจัดบริการร้านอาหารและเครื่องดื่มอย่างเพียงพอ (ร้อยละ 38.5) มีการจัดบริการที่พักแบบโฮมสเตย์ (Home Stay) ซึ่งมีการบริหารจัดการโดยชุมชนอย่างแท้จริง (ร้อยละ 37) มีอาหารพื้นเมืองไว้บริการ (ร้อยละ 36) มีการจัดจำหน่ายสินค้าที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์และอนุรักษ์วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 36) ส่วนความต้องการในเรื่องการบริการห้องพักที่เพียงพอต่อความต้องการ (ร้อยละ 42) การบริการที่จอดรถที่ทั่วถึง (ร้อยละ 39) การบริการที่จอดรถที่เพียงพอ (ร้อยละ 38.5) มีการจัดระเบียบที่จอดรถ โดยไม่บดบังทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 35.5) มีความต้องการอยู่ในระดับต้องการมาก และสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกที่มาจากอุตสาหกรรมชุมชนอย่างแท้จริง (ร้อยละ 35) นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม ต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 38 ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยวในด้านโปรแกรมการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด

ความต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายน่าสนใจ	48.0	37.5	12.5	1.5	0.5	4.31	0.78
2.มีโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆในจังหวัด	45.0	37.5	15.5	1.5	0.5	4.25	0.80
3.มีการแจ้งกำหนดการของโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ชัดเจน	47.5	39.0	12.5	0.5	0.5	4.32	0.74
4.โปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีราคาเหมาะสม	43.0	39.0	16.5	-	1.5	4.22	0.82
5.โปรแกรมท่องเที่ยวที่สามารถท่องเที่ยวได้ด้วยตนเอง	44.5	37.5	16.0	1.5	0.5	4.24	0.80
รวม	45.6	38.1	14.6	1.0	0.7	4.26	0.78

จากตารางที่ 38 พบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวในด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกเรื่อง ได้แก่ มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายน่าสนใจ (ร้อยละ 48) มีการแจ้งกำหนดการวันเวลา ของโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ชัดเจน (ร้อยละ 47.5) มีโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวเชิงอื่นๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 45) โปรแกรมการท่องเที่ยวที่สามารถท่องเที่ยวได้โดยตัวของท่านเอง (ร้อยละ 44.5) โปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีราคาเหมาะสม (ร้อยละ 43)

ตารางที่ 39 ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามต่อองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ความต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.กิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย	45.0	36.5	17.0	-	1.0	4.25	0.80
2.กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม	43.0	39.0	16.0	1.5	0.5	4.22	0.80
3.กิจกรรมการท่องเที่ยวต้องไม่รบกวนและสร้างความรำคาญต่อชุมชน	45.0	37.0	17.0	0.5	0.5	4.25	0.78
4.กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้แก่ผู้มาเยี่ยมชมได้	50.0	32.0	16.0	1.5	0.5	4.29	0.82
5.กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถสะท้อนถึงสภาพวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในชุมชน	47.5	32.5	18.5	1.0	0.5	4.25	0.82
6.มีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม	49.0	31.5	17.0	2.5	-	4.27	0.83
7.กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นความร่วมมือของภาครัฐและเจ้าของชุมชน	47.0	37.5	17.5	1.5	0.5	4.21	0.81
รวม	46.6	35.1	17.0	1.2	0.5	4.24	0.80

จากตารางที่ 39 พบว่า จากความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่มีความต้องการมากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้แก่ผู้มาเยี่ยมชมได้ (ร้อยละ 50) มีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม (ร้อยละ 49) กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถสะท้อนได้ถึงสภาพวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในชุมชน (ร้อยละ 47.5) กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นความร่วมมือของภาครัฐและเจ้าของชุมชน (ร้อยละ 47) กิจกรรมการท่องเที่ยวที่

หลากหลาย (ร้อยละ 45) กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม (ร้อยละ 45) กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ต้องไม่รบกวนและสร้างความรำคาญต่อชุมชน (ร้อยละ 45)

ตารางที่ 40 ความต้องการของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามต่อการจัดการองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ด้านบริการเสริม

ความต้องการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	$\bar{X}$	S.D.
1.มีบริษัทนำเที่ยวที่ให้บริการได้มาตรฐาน	34.0	37.0	28.0	0.5	0.5	4.03	0.82
2.มีการบริการ สถานพยาบาล ธนาคาร สถานบริการ น้ำมันในจุดท่องเที่ยวที่สำคัญวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวเชิงอื่นๆในจังหวัดร้อยเอ็ด	38.5	36.5	24.0	1.0	-	4.12	0.80
3.มีการจัดตั้งศูนย์จัดจำหน่ายสินค้า ร้านค้าชุมชนประจำแหล่งท่องเที่ยว	41.5	35.5	22.0	1.0	-	4.17	0.80
4.มีการจัดไกด์อาสา นำชมแหล่งท่องเที่ยว	37.5	37.5	23.5	1.0	0.5	4.10	0.82
5.มีรถประจำทางบริการรับ-ส่งไปยังแหล่งท่องเที่ยว	37.0	37.5	25.0	-	0.5	4.10	0.81
รวม	37.7	36.8	24.5	0.7	0.3	4.10	0.81

จาดตารางที่ 40 พบว่า ความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวในด้านบริการเสริม ส่วนใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการอยู่ในระดับต้องการมากที่สุด ได้แก่ มีการจัดตั้งศูนย์จัดจำหน่ายสินค้า ร้านค้าชุมชน ประจำแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 41.5) มีการบริการสถานพยาบาล ธนาคาร สถานบริการน้ำมันในจุดท่องเที่ยวที่สำคัญ แหล่งวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอื่นๆ (ร้อยละ 38.5) มีการจัดไกด์อาสา นำชมแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 37.5) ส่วนเรื่องมีรถประจำทางบริการรับ-ส่งไปยังแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 37.5) และมีบริษัทนำเที่ยวที่ให้บริการได้มาตรฐาน (ร้อยละ 37) นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่ในระดับต้องการมาก

ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว สรุปผลได้ดังนี้

1. งบประมาณเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินการจัดการกิจกรรมการท่องเที่ยว งบประมาณที่จัดมาจากส่วนกลางยังมีน้อย ไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับการอนุมัติงบประมาณ ควรพิจารณาแบบเชิงลึก และเข้าไปสำรวจปัญหา ความต้องการและควรให้มีการทำประชาคม หรือเพิ่มการมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณด้วย

2. การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว ควรมีการวางแผนผังออกแบบให้เหมาะสม กับสภาพความเป็นจริงของแหล่งท่องเที่ยว การจัดสัดส่วนของพื้นที่ เพื่อกำหนดเป็นเขตการให้บริการ นอกจากจะให้เกิดความสะดวกสบาย ควรเน้นความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยวด้วย

3. การจัดการด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ควรเน้นกิจกรรมท่องเที่ยวที่สามารถให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรม นอกเหนือจากการเป็นผู้ชม ควรให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ การท่องเที่ยวเพื่อการปฏิบัติธรรม การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตเกษตรกร โดยเน้นให้นักท่องเที่ยวได้ความรู้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวมากที่สุด การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้องรักษาความเป็นเอกลักษณ์และความดั้งเดิมของกิจกรรมไว้ หากมีการต่อยอดกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อเพิ่มกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย ก็ไม่ควรจะบิดเบือนวัตถุประสงค์หลักของประเพณีนั้นๆ

4. เส้นทางท่องเที่ยว ควรจัดเส้นทางท่องเที่ยวให้เหมาะสมต่อเนื่อง และสามารถเชื่อมโยงสถานที่ท่องเที่ยวให้ติดต่อกัน การจัดการเกี่ยวกับเส้นทางปรับปรุงสภาพถนน ก็เป็นความต้องการหลัก ที่ต้องให้เกิดความสะดวกสบายไม่เพียงอำนวยความสะดวกนักท่องเที่ยว แต่ยังเป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดอีกด้วย

5. ด้านการวางแผนการจัดการ ควรเน้นการปลูกฝังจิตสำนึกต่อนักท่องเที่ยวและประชาชน ให้มีความตระหนักและรับผิดชอบต่อการท่องเที่ยว นโยบายต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ควรเป็นนโยบายที่มีความต่อเนื่อง และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา การพัฒนาแบบกลุ่มซึ่งอาจเป็นการร่วมมือของหน่วยงานในจังหวัดใกล้เคียงเพื่อลดการแข่งขันระหว่างจังหวัด และเป็นการพัฒนาที่ครอบคลุม และเพิ่มกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมายได้อีกทางหนึ่ง

6. การประชาสัมพันธ์ เป็นหัวใจหลักที่จะทำให้นักท่องเที่ยวสนใจและมีความต้องการที่จะมาเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม การพัฒนาหรือเพิ่มจำนวนบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในการจัดทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เช่น อินเทอร์เน็ต เพื่อจัดการประชาสัมพันธ์ ก็จะสามารถเพิ่มศักยภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่ง รวมถึงการสนับสนุน

งบประมาณ ควรเน้นการประชาสัมพันธ์ที่ยั่งยืน นอกจากเอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยว แผนที่
ท่องเที่ยว การเพิ่มการประชาสัมพันธ์ทางอินเทอร์เน็ต ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ยังจะช่วยให้
นักท่องเที่ยวสนใจและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวนั้นๆอีกด้วย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นการวิจัยเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วยแบบสอบถามโดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดและนักท่องเที่ยวชาวไทย เกี่ยวกับความคิดเห็นและความต้องการต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งแบบสัมภาษณ์ที่ใช้สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ในเรื่องความคิดเห็นและความต้องการต่อแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด

สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บแบบสอบถามเป็นประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดจำนวน 200 คน และนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 200 คน รวม 400 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การสัมภาษณ์ในการเก็บข้อมูล คือเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจำนวน 10 คน โดยเมื่อเก็บข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมายจากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์

สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อมูลทั่วไปของผู้แบบสอบถาม ส่วนความคิดเห็นและความต้องการของผู้ตอบแบบสอบถามนั้น ผู้วิจัยใช้สถิติ คือ ค่าร้อยละ สำหรับผลการวิจัย สามารถนำเสนอได้เป็นขั้นตอนดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด สามารถสรุปผลดังนี้คือ ผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด

ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง(ร้อยละ 61) มีอายุระหว่าง 41- 50 ปี (ร้อยละ 29) มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 50) ประกอบอาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 55) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 10,000 บาท (ร้อยละ 43.5) มีสถานภาพสมรสแล้ว (ร้อยละ 54)

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีผลการวิเคราะห์องค์ประกอบการท่องเที่ยวดังนี้

ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดเห็นว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับ ดีมากในเกือบทุกองค์ประกอบ ได้แก่ ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (ร้อยละ 57.3) ด้านความสามารถในการเข้าถึง (ร้อยละ 42.6) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (ร้อยละ 42.2) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 41.3) ด้านบริการเสริม (ร้อยละ 40.9) ส่วนด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 42.2) อยู่ในระดับดีปานกลาง เมื่อแยกวิเคราะห์องค์ประกอบรายการต่างๆพบว่า

2.1 ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ กิจกรรมเทศกาลงานประเพณีที่จัดขึ้นในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 63.5) งานศิลปะของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 55) งานหัตถกรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 46) ภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้านของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 45.5) ยกเว้น กิจกรรมดนตรีและการเดินร่าพื้นเมืองของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 38.5) ที่อยู่ในระดับดีปานกลาง

2.2 ด้านความสามารถในการเข้าถึง ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดคิดเห็นว่า อยู่ในระดับดีมาก ในทุกเรื่อง ได้แก่ ความหลากหลายของเส้นทางที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 46.5) ความเหมาะสมของแผนที่ท่องเที่ยว (ร้อยละ 46) ความเชื่อมโยงของเส้นทางกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ (ร้อยละ 45.5) ความสะดวกสบายของเส้นทาง (ร้อยละ 40) การบริการของรถประจำทางโดยสาร รถรับจ้าง (ร้อยละ 39.5) และความเหมาะสมของป้ายบอกเส้นทางภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 38)

2.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ความคิดเห็นของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดเห็นว่า อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ การจัดจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของฝาก (ร้อยละ 48.5) การให้บริการที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 48.5) สภาพของระบบน้ำประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 46) ระบบไฟฟ้าที่สนับสนุนการท่องเที่ยว (ร้อยละ 44.5) การให้บริการห้องพักในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 44.5) สื่อที่ใช้ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 39.5) ยกเว้นเรื่อง สภาพการให้บริการของบุคลากรการท่องเที่ยว (ร้อยละ 45.5) การให้บริการห้องสุขา ห้องน้ำในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 42.5) การจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 41.5) การให้บริการศูนย์ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว (ร้อยละ 40.5) ที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีปานกลาง

2.4 ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดผู้ตอบแบบสอบถามต่อ ส่วนใหญ่คิดเห็นว่าอยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 46.5) ความรู้ที่ได้จากกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ร้อยละ 43) ความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ร้อยละ 39.5) กิจกรรมการท่องเที่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม (ร้อยละ 39) ยกเว้น การมีส่วนร่วมของท่านในกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม (ร้อยละ 39.5) ที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีปานกลาง

2.5 ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยวประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดเห็นว่าอยู่ในระดับดีปานกลางในทุกเรื่อง ได้แก่ ความหลากหลายของโปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 43.5) ราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 43.5) ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 42) ความครอบคลุมของโปรแกรมท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ร้อยละ 41) กำหนดการของโปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 41)

2.6 ด้านบริการเสริมประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คิดเห็นว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก ได้แก่ การให้บริการสถานีบริการน้ำมันอย่างเพียงพอ (ร้อยละ 46) การให้บริการสถานพยาบาล (ร้อยละ 45.5) รถบริการรับ-ส่งนักท่องเที่ยว (ร้อยละ 38) ยกเว้น ด้านบริการมัคคุเทศก์- ผู้นำเที่ยว (ร้อยละ 39) ที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีปานกลาง

3.ผลการวิเคราะห์ข้อมูลของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดในเรื่องความต้องการต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยว วิเคราะห์ได้ดังนี้

ความต้องการของประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบการท่องเที่ยว ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการในระดับต้องการมากที่สุด ด้านบริการเสริม (ร้อยละ 39.8) ด้านที่ต้องการมาก ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (ร้อยละ 44.7) ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 43.8) ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 43.6) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (ร้อยละ 40.7) ด้านความสามารถในการเข้าถึง (ร้อยละ 37.7) เมื่อแยกวิเคราะห์ห้องคือประกอบรายชื่อ พบว่า

3.1 ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีความดั้งเดิม (ร้อยละ 41) ต้องการให้ภาครัฐเข้ามาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ดให้มากขึ้น (ร้อยละ 40.5)

ส่วนเรื่องที่มีความต้องการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นำเทศกาลงานประเพณีของท้องถิ่นมาส่งเสริมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 48) นำศิลปะในท้องถิ่นมาส่งเสริมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 45) นำหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 43) นำภาษาถิ่นใน

จังหวัดร้อยเอ็ดมาใช้ส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 43) ต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 40)

3.2 ด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดผู้ตอบแบบสอบถาม มีความต้องการความต้องการอยู่ในระดับ มากที่สุด ได้แก่ มีเส้นทางที่เข้าถึงแหล่งได้อย่างสะดวก (ร้อยละ 43.5) มีเส้นทางที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายเส้นทาง (ร้อยละ 39.5) จัดทำแผนที่ท่องเที่ยวแจกจ่ายแก่นักท่องเที่ยว (ร้อยละ 34.5)

ส่วนความต้องการในระดับมาก ได้แก่ มีการจัดทำเส้นทางเดินเท้าเพื่อเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 43.5) มีการจัดทำป้ายบอกทางเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 42) มีการปรับปรุงเส้นทางที่ใช้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 40) จัดทำเส้นทางที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลายๆแหล่ง (ร้อยละ 40) มีเส้นทางเฉพาะยานพาหนะประเภทต่างๆ เช่น จักรยาน รถราง (ร้อยละ 38.5)

3.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ในเรื่อง ต้องการให้มีบริการข้อมูลทั้งภาษาไทยและอังกฤษ (ร้อยละ 43) มีการจัดบริการบ้านพักแบบ โฮมสเตย์ (Home Stay) ซึ่งมีการบริหารจัดการจากคนในชุมชนอย่างแท้จริง (ร้อยละ 37.5)

ส่วนเรื่องที่มีความต้องการในระดับมาก ได้แก่ มีการพัฒนาระบบไฟฟ้าเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ (ร้อยละ 58.5) มีบริการสื่อที่หลากหลายเพื่อบริการข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 51) มีบริการที่จอดรถเพียงพอ (ร้อยละ 48.5) มีการพัฒนาระบบประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ (ร้อยละ 47.5) มีการจัดบริการร้านอาหารและเครื่องดื่มที่เพียงพอ (ร้อยละ 47.5) มีร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นเมือง ของที่ระลึกที่หลากหลาย (ร้อยละ 45.5) มีการจัดการระบบขยะที่ได้มาตรฐาน (ร้อยละ 44.5) มีบริการที่จอดรถที่ทั่วถึง (ร้อยละ 44.5) มีการจัดระบบที่พัก ไว้บริการอย่างทั่วถึง (ร้อยละ 44.5) มีบุคลากรทางการท่องเที่ยวไว้บริการอย่างเพียงพอ (ร้อยละ 44.5) มีการจัดทำศูนย์บริการนักท่องเที่ยวประจำแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 44) มีการจัดระบบโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 43.5) มีบริการที่พักจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว (ร้อยละ 43.5) มีอาหารพื้นเมืองไว้บริการ (ร้อยละ 43) มีการจัดระเบียบที่จอดรถโดยไม่บดบังทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 42.5) เพิ่มการบริการห้องน้ำ สุขา ในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 42) สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกที่มาจากอุตสาหกรรมชุมชนอย่างแท้จริง (ร้อยละ 41) มีการจัดจำหน่ายสินค้าที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์และอนุรักษ์วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 40.5)

3.4 ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยวประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่ในระดับระดับมากที่สุด ได้แก่ โปรแกรมการท่องเที่ยวมีราคาเหมาะสม (ร้อยละ 42)

ส่วนเรื่องที่มีความต้องการในระดับมาก ได้แก่ มีโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเชิงอื่นๆในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 49) มีการแจ้งกำหนดการ วัน เวลา ของโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ชัดเจน (ร้อยละ 43.5) โปรแกรมการท่องเที่ยวที่สามารถท่องเที่ยวได้ โดยตัวของท่านเอง (ร้อยละ 43) มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย น่าสนใจ (ร้อยละ 41)

3.5 ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่ในระดับมากในทุกด้าน ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม (ร้อยละ 49) มีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม (ร้อยละ 46) กิจกรรมการท่องเที่ยวต้องไม่รบกวน และสร้างความรำคาญต่อชุมชน (ร้อยละ 43.5) กิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย (ร้อยละ 43) กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถสะท้อนถึงสภาพวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ในชุมชน (ร้อยละ 43) กิจกรรมการท่องเที่ยวต้องเป็นความร่วมมือของภาครัฐและเจ้าของชุมชน (ร้อยละ 42) กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถให้ความรู้แก่ผู้มาเยี่ยมชมได้ (ร้อยละ 40.5)

3.6 ด้านบริการเสริม ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีบริษัทนำเที่ยวที่ได้มาตรฐาน (ร้อยละ 44) มีการบริการสถานพยาบาล ธนาคาร สถานบริการน้ำมันในจุดท่องเที่ยววัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 43.5) มีรถประจำทางบริการรับ-ส่งไปยังแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 41)

ยกเว้น ความต้องการให้มีการจัดตั้งศูนย์จำหน่ายสินค้า ร้านค้าชุมชนประจำแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 46) มีการจัดไกด์อาสา นำชมแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 38) ซึ่งมีความต้องการอยู่ในระดับมาก

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวชาวไทย

นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 51) มีอายุระหว่าง 25-30 (ร้อยละ 27) มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 49.5) ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 29) มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 (ร้อยละ 41.5) มีสถานภาพสมรสแล้ว (ร้อยละ 63.5)

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

นักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมว่า อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (ร้อยละ 61.6)

ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 41.5) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (ร้อยละ 37.6) ส่วนด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 41.2) ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 38.9) ด้านบริการเสริม (ร้อยละ 37.1) ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกวิเคราะห์ตามองค์ประกอบต่างๆพบว่า

5.1 ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่ายู่ในระดับมากในทุกกิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมเทศกาลงานประเพณีที่จัดขึ้นในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 74.5) งานศิลปะของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 67) งานหัตถกรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 63.5) วิถีชีวิตพื้นบ้านของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 60) กิจกรรมดนตรีและการเต้นรำพื้นเมืองของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 54) ภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้านของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 51)

5.2 ด้านความสะดวกในการเข้าถึงนักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถามคิดเห็นว่า ในทุกเรื่องอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความสะดวกสบายของสภาพเส้นทาง (ร้อยละ 42) ความหลากหลายของเส้นทางที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 40) การบริการของรถประจำทางโดยสารรถรับจ้าง (ร้อยละ 39.5) ความเหมาะสมของแผนที่ท่องเที่ยว (ร้อยละ 39) ความเหมาะสมของป้ายบอกเส้นทาง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 38.5) ความเชื่อมโยงของเส้นทางกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ (ร้อยละ 34.5)

5.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวชาวไทยคิดเห็นว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การจัดจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของฝาก (ร้อยละ 54) การให้บริการที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 49.5) สภาพการให้บริการของบุคลากร (ร้อยละ 41.5) การให้บริการศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว (ร้อยละ 38.5) สื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 37.5)

ส่วนเรื่องที่อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 44) ระบบโทรศัพท์และบริการอินเทอร์เน็ตในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 39.5) สภาพของระบบน้ำประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 39) ระบบไฟฟ้าที่สนับสนุนการท่องเที่ยว (ร้อยละ 38) การบริการห้องสุขา ห้องน้ำในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 36.5) การให้บริการร้านค้า อาหาร และเครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 35.5) การให้บริการห้องพักในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 34.5)

5.4 ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นว่าในทุกเรื่องอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 45) ความหลากหลายของโปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 41.5) กำหนดการของ

โปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 41) ราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 40) และความครอบคลุมของโปรแกรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ร้อยละ 38.5)

5.5 ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ คิดเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ในเกือบทุกเรื่อง ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม (ร้อยละ 44.5) ความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ร้อยละ 44) ความรู้ที่ได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (ร้อยละ 42) การมีส่วนร่วมของท่านในกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม (ร้อยละ 41)

ยกเว้น ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว ที่อยู่ในระดับดีปานกลาง (ร้อยละ 36)

5.6 ด้านบริการเสริม นักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความ คิดเห็นว่า อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การให้บริการสถานีบริการน้ำมันอย่างเพียงพอ (ร้อยละ 40) การให้บริการทางการเงิน เช่น ธนาคาร ตู้ATM (ร้อยละ 37.5) รถบริการรับ-ส่งนักท่องเที่ยว (ร้อยละ 36)

ยกเว้น เรื่องการให้บริการสถานพยาบาล (ร้อยละ 39) การบริการมัคคุเทศก์-ผู้นำเที่ยว (ร้อยละ 39) ซึ่งอยู่ในระดับดีปานกลาง

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อองค์ประกอบ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

นักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการต่อองค์ประกอบ การท่องเที่ยวอยู่ในระดับต้องการมากที่สุดในทุกด้าน ได้แก่ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 46.6) ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว (ร้อยละ 46) ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 45.6) ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 43.2) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (ร้อยละ 40.7) และ ด้านบริการเสริม (ร้อยละ 37.7) เมื่อแยกวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า

6.1 ด้านสิ่งดึงดูดใจ นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ นำศิลปะในท้องถิ่นมาส่งเสริมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 50.5) นำงานหัตถกรรมท้องถิ่นมา ส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 49.5) ส่งเสริมกิจกรรม คนตรีพื้นบ้าน การพ่อนรำ พื้นบ้านมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 47.5) ภาครัฐเข้ามาส่งเสริม การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ดมากขึ้น (ร้อยละ 46.5) นำเทศกาลงานประเพณีของท้องถิ่น มาส่งเสริมการท่องเที่ยว (ร้อยละ 46) นำวิถีชีวิตของชาวบ้าน วิถีชุมชนของจังหวัดร้อยเอ็ดมาใช้ในการ ส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 45.5) มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นให้มี

ความดั้งเดิม (ร้อยละ 45.5) ท่านต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 43)

6.2 ด้านความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่ในระดับ มากที่สุดในทุกเรื่อง ได้แก่ มีเส้นทางที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก (ร้อยละ 48.5) มีการปรับปรุงสภาพถนนที่ใช้เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 47) จัดทำแผนที่แหล่งท่องเที่ยวแจกจ่ายแก่นักท่องเที่ยว (ร้อยละ 45) มีเส้นทางที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายเส้นทาง (ร้อยละ 44) มีเส้นทางเฉพาะยานพาหนะประเภทต่างๆ เช่น จักรยาน รถราง (ร้อยละ 41.5) มีการจัดทำป้ายบอกทางเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 41) มีการจัดทำเส้นทางเดินเท้าเพื่อเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 39.5) จัดทำเส้นทางที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลายๆแหล่ง (ร้อยละ 39.5)

6.3 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ในเกือบทุกเรื่อง ได้แก่ มีการพัฒนาระบบประปา เพื่อการอุปโภคบริโภคในแหล่งท่องเที่ยวให้เพียงพอต่อความต้องการ (ร้อยละ 60.5) มีการพัฒนาระบบไฟฟ้าให้เพียงพอต่อความต้องการ (ร้อยละ 59.5) มีการจัดการระบบขยะที่ได้มาตรฐาน (ร้อยละ 59) เพิ่มการบริการห้องน้ำ สุขา ในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 57) มีการจัดการระบบโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 54) มีการจัดทำศูนย์บริการนักท่องเที่ยวประจำแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 45.5) มีการจัดระบบที่พักไว้บริการอย่างทั่วถึง (ร้อยละ 44.5) มีบริการข้อมูลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 44) มีบริการสื่อที่หลากหลายเพื่อบริการข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 43.5) มีบุคลากรด้านบริการท่องเที่ยวไว้บริการอย่างเพียงพอ (ร้อยละ 40) มีร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นเมือง ของที่ระลึก ที่หลากหลาย (ร้อยละ 39) มีการจัดบริการร้านอาหารและเครื่องดื่มอย่างเพียงพอ (ร้อยละ 38.5) มีการจัดบริการที่พักแบบโฮมสเตย์ (Home Stay) ซึ่งมีการบริหารจัดการโดยชุมชนอย่างแท้จริง (ร้อยละ 37) มีอาหารพื้นเมืองไว้บริการ (ร้อยละ 36) มีการจัดจำหน่ายสินค้าที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์และอนุรักษ์วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 36)

ส่วนความต้องการในเรื่องการบริการห้องพักที่เพียงพอต่อความต้องการ (ร้อยละ 42) การบริการที่จอดรถที่ทั่วถึง (ร้อยละ 39) การบริการที่จอดรถที่เพียงพอ (ร้อยละ 38.5) มีการจัดระเบียบที่จอดรถ โดยไม่บดบังทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 35.5) มีความต้องการอยู่ในระดับต้องการมาก และสินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึกที่มาจากอุตสาหกรรมชุมชนอย่างแท้จริง (ร้อยละ 35) นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม ต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

6.4 ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกเรื่อง ได้แก่ มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวที่

หลากหลายน่าสนใจ (ร้อยละ 48) มีการแจ้งกำหนดการ วันเวลา ของ โปรแกรมการท่องเที่ยวที่ชัดเจน (ร้อยละ 47.5) มีโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวเชิงอื่นๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ด (ร้อยละ 45) โปรแกรมการท่องเที่ยวที่สามารถท่องเที่ยวได้ด้วยตัวของตนเอง (ร้อยละ 44.5) โปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีราคาเหมาะสม (ร้อยละ 43)

6.5 ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการในระดับมากที่สุด ได้แก่ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้แก่ผู้มาเยี่ยมชมได้ (ร้อยละ 50) มีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม (ร้อยละ 49) กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถสะท้อนได้ถึงสภาพวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในชุมชน (ร้อยละ 47.5) กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นความร่วมมือของภาครัฐและเจ้าของชุมชน (ร้อยละ 47) กิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย (ร้อยละ 45) กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม (ร้อยละ 45) กิจกรรมการท่องเที่ยวต้องไม่รบกวนและสร้างความรำคาญต่อชุมชน (ร้อยละ 45)

6.6 ด้านบริการเสริม นักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ มีการจัดตั้งศูนย์จัดจำหน่ายสินค้า ร้านค้าชุมชน ประจำแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 41.5) มีการบริการสถานพยาบาล ธนาคาร สถานบริการน้ำมันในจุดท่องเที่ยวที่สำคัญ แหล่งวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอื่นๆ (ร้อยละ 38.5) มีการจัดไกด์อาสา นำชมแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 37.5)

ส่วนเรื่องมีรถประจำทางบริการรับ-ส่งไปยังแหล่งท่องเที่ยว (ร้อยละ 37.5) และมีบริษัทนำเที่ยวที่ให้บริการได้มาตรฐาน (ร้อยละ 37) นักท่องเที่ยวชาวไทยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่ในระดับมาก

7. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ผลการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดสรุปได้ว่า

จังหวัดร้อยเอ็ดจะมีข้อจำกัดในเรื่องทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แต่กลับมีความโดดเด่นในเรื่องของความหลากหลายทางวัฒนธรรม เพราะจังหวัดร้อยเอ็ด มีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ว่ามีการตั้งอยู่ของชุมชน ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ มีการตั้งชุมชนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ เช่น กลุ่มไทย-ลาว ไทย-ส่วย ผู้ไทย ไทย-จีน มาตั้งถิ่นฐานในจังหวัดร้อยเอ็ด ทำให้เกิดความหลากหลายและเกิดการกลมกลืนทางวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลให้จังหวัดร้อยเอ็ด มีความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม สามารถสร้างความภูมิใจและเห็นคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นๆ ก่อนที่นักท่องเที่ยวจะมาเยือน

ในด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวพบว่า ปัจจุบันการส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเป็นยุทธศาสตร์ในการพัฒนาจังหวัด โดยมีการร่วมมือกับกลุ่มจังหวัดใกล้เคียง โดยให้ชื่อว่า กลุ่ม “ร้อยแก่นสารสินธุ์” โดยมีความร่วมมือในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ รวมทั้งการจัดเส้นทางท่องเที่ยวร่วมกันด้วย

สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวที่มีการนำมากระตุ้นความสนใจแก่นักท่องเที่ยว จะเป็นเทศกาลงานประเพณี ต่างๆ รวมทั้ง มีการส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวใน 12 เดือน ตามจารีตประเพณี 12 เดือน ของชาวอีสานที่เรียกว่า ฮีต 12 ซึ่งเป็นการสร้างสิ่งดึงดูดใจให้กับนักท่องเที่ยว สามารถมาทำการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดได้ตลอดทั้งปี รวมทั้ง

มีการจัดส่งเสริมบ้านพักแบบโฮมสเตย์ (Home Stay) เพื่อเป็นการสร้างสิ่งดึงดูดใจอีกทางหนึ่ง โดยกิจกรรมโฮมสเตย์นั้น เน้นการให้นักท่องเที่ยวหรือผู้ที่มาเยือน เข้าไปสัมผัส วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ความจริง ของการดำเนินชีวิตของชาวอีสาน นับแต่ตื่นตอนเช้า จนกระทั่งเข้านอน

สิ่งดึงดูดใจอีกประการหนึ่งคือพุทธศาสนสถานในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าจังหวัดร้อยเอ็ดมีวัดเป็นจำนวนมาก จนมีการจัดเส้นทางบุญ เดินสายไหว้พระ 9 วัด และยังมีส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีพุทธ เป็นยุทธศาสตร์นำในการพัฒนาการท่องเที่ยว ด้วยเหตุปัจจัยที่มาจากวัฒนธรรมการนับถือพุทธศาสนา ของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ก่อให้เกิดเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมอีกอย่างคือ ความมีจิตใจโอบอ้อมอารี มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น ผสมกับความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความมีไมตรีจิตและความเป็นมิตร ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาวอีสาน ส่งผลให้เกิดความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ชาวจังหวัดร้อยเอ็ดจะมีการรวมตัวกันโดยมีวัดประจำชุมชนในการเป็นศูนย์รวมเพื่อนัดพบ และร่วมกิจกรรมประเพณีต่างๆ ดังนั้น การเข้าไปศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมของชาวร้อยเอ็ด จำเป็นต้องมีการเข้าไปท่องเที่ยวในวัดต่างๆของจังหวัดร้อยเอ็ดด้วย

ในด้านความสามารถในการเข้าถึง พบว่า การจัดการดูแลเส้นทางเป็นไปตามนโยบายของกรมทางหลวง ทางหลวงชนบท องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นต่างๆ ที่เข้ามาดูแลในด้านงบประมาณ การจัดการ และแผนการพัฒนา

การจัดเส้นทางคมนาคมเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดมีข้อได้เปรียบคือ จังหวัดร้อยเอ็ดสามารถเดินทางมาได้หลายเส้นทางไม่ว่าจะเป็น ทางรถยนต์ส่วนบุคคล รถยนต์โดยสาร เครื่องบินพาณิชย์ แต่การเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ของจังหวัดร้อยเอ็ด มีข้อด้อยคือระยะทางในการเดินทางไปแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งมีระยะทางค่อนข้างไกล เส้นทางท่องเที่ยวบางเส้นทางมีสภาพชำรุดทรุดโทรม บางเส้นทางยังไม่ได้รับการปรับปรุง ด้วยสาเหตุที่ว่า การพัฒนาเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวยังเป็นนโยบายที่เพิ่งได้รับการผลักดันจากหน่วยงานภาครัฐ บางเส้นทางที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงถนนมีสภาพที่ดี ส่วนแหล่งท่องเที่ยวบางแหล่งก็ยังไม่ได้รับการพัฒนา

เท่าที่ควร อีกทั้งการเกี่ยวกับการรับผิดชอบ จนบางครั้งชาวบ้านต้องจัดการหางบประมาณ จากการเรียไ
ของชาวบ้านเอง เพื่อไปดูแลถนนซึ่งสภาพก็เป็นไปตามแรงกำลังของชาวบ้านนั้นๆ

ในด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว จังหวัดร้อยเอ็ดเริ่มมีการผลักดันให้มีการจัดโปรแกรมการ
ท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ในปัจจุบัน โปรแกรมการท่องเที่ยวยังไม่เป็น
รูปธรรมมากนัก ตัวอย่างของโปรแกรมที่มีการจัดทำได้แก่ เส้นทางบุญไหว้พระ 9 วัด ตามสถานที่ตั้ง
ของวัดที่มีชื่อเสียงและประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน

เส้นทางกินข้าวทุ่งนุ่นผ้าไหม ของอำเภอเกษตรวิสัย โปรแกรมงานประเพณีบุญผะเหวดที่จัด
ขึ้นในเดือนมีนาคมของทุกปี และในปัจจุบัน มีการจัดเส้นทางตัวอย่างเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ
เช่น เส้นทางสู่หมู่บ้านผู้ไทยที่อำเภอเมยวดี เส้นทางสู่พระมหาชัยเจดีย์ชัยมงคลที่อำเภอหนองพอก
เส้นทางเข้าสู่หมู่บ้านผ้าไหม ในอำเภอรวิชัยบุรี เส้นทางเข้าสู่เจดีย์หิน วัดป่ากุงที่อำเภอศรีสมเด็จ เป็น
ต้น

ด้วยนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรม จึงทำให้เกิดการผลักดัน กิจกรรมการ
ท่องเที่ยวต่างๆ ให้เกิดขึ้น ดังเห็นในปัจจุบัน

ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พบว่าจังหวัดร้อยเอ็ดได้มีการจัดกิจกรรมที่เน้นกิจกรรมเชิงวิถี
พุทธ แหล่งโบราณคดีสมัยอารยธรรมขอม โฮมสเตย์ (Home Stay) เน้นการสัมผัสวิถีชีวิต วัฒนธรรม
ดั้งเดิม การสัมผัสวิถีการทำนาข้าวหอมมะลิที่ทุ่งกุลาทที่มีชื่อเสียงระดับโลก ส่วนกิจกรรมการ
ท่องเที่ยวอื่นๆ จังหวัดร้อยเอ็ดยังต้องการการพัฒนาโดยเฉพาะ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับ
เกษตรกรรม วิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำชี วิถีชีวิตชาวบ้านเป็นต้น

ในด้านบริการเสริมพบว่า จังหวัดร้อยเอ็ดมีการจัดการอบรมมัคคุเทศก์น้อยเพื่อให้บริการ
ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด แต่ยังไม่ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เพราะยังเป็น
โครงการที่จัดขึ้นเพื่อจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในตัวอำเภอเมือง เท่านั้น

ในแหล่งท่องเที่ยวบางแห่ง ยังขาดความต่อเนื่องในการจัดการ การให้บริการนำเที่ยวใน
จังหวัดร้อยเอ็ด ยังมีน้อย แต่จะเป็นการนำเที่ยวโดยบริษัทที่มาจากกรุงเทพมหานคร เป็นส่วนใหญ่
การให้บริการสวัสดิการต่างๆ จากภาครัฐ มีการจัดการอยู่ในระดับที่ดีพอสมควร การให้บริการของ
ธนาคาร สถานีบริการน้ำมัน ยังมีอยู่ในระดับที่น้อย ยังมีความต้องการให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ในเรื่องความคิดเห็นต่อแผนการพัฒนาของจังหวัด พบว่า การจัดการด้านแผนการพัฒนา
หรือ นโยบายจากภาครัฐ มีการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นกำลังสำคัญ และ การสนับสนุนจาก
องค์การบริหารส่วนจังหวัด เริ่มจะมีความจริงจังมากขึ้น ต่อการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด
แต่ควรจะมีอย่างต่อเนื่องในการจัดการกำหนดนโยบาย และงบประมาณ ในการพัฒนาการท่องเที่ยว
สัดส่วนของงบประมาณที่ควรจัดสรรตามศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ

การพัฒนาควรเน้นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีทุนเดิมอยู่แล้ว เช่น วัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น วัดวาอาราม ศิลปะอีสาน งานหัตถกรรมพื้นบ้าน โบราณสถาน วิถีชาวนา ซึ่งจะเกิดความยั่งยืนในการพัฒนา เพราะชาวบ้านประกอบกิจกรรมนั้นๆ อยู่เป็นปกติ หากการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เน้นเพียงแหล่งท่องเที่ยวที่จางหายและเร่งด่วนเกินไป แหล่งท่องเที่ยวบางแห่ง ไม่เกิดความยั่งยืน ทำให้แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งเกิดความเสื่อมสภาพ ทрудโทรม ขาดบุคคลากรในดูแลและให้ความรู้ต่อการจัดการ

การขาดการศึกษาของประชาชนก็ยังมีส่วนที่ทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นไปอย่างล่าช้า อีกทั้งนโยบายทางการเมือง มีผลกระทบต่อพัฒนาการท่องเที่ยว ทั้งในเรื่องนโยบายการพัฒนาที่ขาดตอน และเรื่องงบประมาณเกิดการไม่ต่อเนื่อง ทำให้การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งขาดโอกาสในการพัฒนาอย่างเต็มประสิทธิภาพ

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ควรส่งเสริม พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวในด้านเทศกาล งานประเพณี ควรมีการส่งเสริมมากที่สุด เพราะจังหวัดร้อยเอ็ดมีการนำประเพณีบุญผะเหวด ซึ่งเป็นงานประเพณีประจำจังหวัดมาส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง อีกทั้ง ประเพณี 12 เดือน หรือที่รู้จักกันในนาม ฮีต 12 ของชาวอีสานนั้น ก็จะสามารถส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมได้ เพราะการจัดประเพณีในแต่ละเดือน ชาวอีสานในทุกหมู่บ้าน มีการจัดขึ้นเป็นประจำ และต่อเนื่อง ทั้งๆ ที่ไม่ได้มีการสนับสนุนงบประมาณจำนวนมาก แต่ชาวอีสาน รวมทั้งชาวจังหวัดร้อยเอ็ดก็ยังสามารถดำรงวัฒนธรรมเหล่านี้มาได้ถึงปัจจุบัน

แม้สภาพการณ์ของวัฒนธรรมและประเพณีบางอย่างได้ถูกคัดแปลงไปตามกาลเวลา และเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพความเป็นไปในสังคมปัจจุบัน แต่กิจกรรมหลักๆ ที่จัดขึ้นยังได้รับการปฏิบัติและสืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่อง

กิจกรรมอีกหนึ่งกิจกรรมการท่องเที่ยวคือ กิจกรรมการท่องเที่ยววิถีชีวิตพื้นบ้าน เช่น วิถีชีวิตชาวนาในทุ่งกุลลา เกษตรกรในชนบท การใช้ชีวิตที่พอเพียง การเข้าวัดฟังธรรม การเก็บของป่า การทำกรรมประมงพื้นบ้าน วิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำชี รวมทั้งอาหารพื้นบ้าน ที่เป็นเอกลักษณ์ การทำขนมจีนก็สามารถนำมาส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวได้

ในด้านความต้องการต่อแผนการพัฒนาการท่องเที่ยว พบว่า ในการวางแผนเพื่อการพัฒนาในอนาคตมีความต้องการที่จะให้เกิดการระดมความคิดมาจากประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด คือเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาการท่องเที่ยว ควรมีการร่วมมือจากภาครัฐและเอกชนในจังหวัดใกล้เคียง ควรมีการประชุมอย่างเป็นระบบ เกิดการร่วมมือกันในทุกระดับ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่จริง มากกว่าการจัดงานแสดงและต้องการที่จะให้เกิดการประชาสัมพันธ์

จังหวัดร้อยเอ็ดเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เป็นที่รู้จัก การเน้นวิถีชีวิตของเกษตรกร ซึ่งเป็นวิถีชีวิตดั้งเดิมของคนไทย ควรส่งเสริมอย่างเป็นรูปธรรม

ในปัจจุบัน มีการตั้งชมรมการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด การเน้นการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วม ให้เจ้าของชุมชนได้มีโอกาสเสนอแนะแนวทางที่ชุมชนนั้นๆ พร้อมและมีศักยภาพเพียงพอ การให้นักท่องเที่ยวได้เข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยว ก็จะเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เกิดความประทับใจ

อภิปรายผลการวิจัย

อภิปรายผลด้านความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ด้าน สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวกิจกรรมเทศกาลงานประเพณีที่จังหวัดร้อยเอ็ดจัดขึ้นนั้นเป็นสิ่งดึงดูดใจที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวคิดเห็นว่าอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งสอดคล้องกัน เพราะการสนับสนุนจากองค์ภาครัฐที่มีการวางแผนให้กิจกรรมเทศกาลงานประเพณีเป็นสิ่งดึงดูดใจให้เกิดการท่องเที่ยว มีการวางแผนโดยกำหนดให้ประเพณีบุญผะเหวดเป็นประเพณีที่ดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังเป็นการรักษาประเพณีท้องถิ่น นอกเหนือไปจากนั้น ยังเพื่อเป็นการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ (อำพร ศรีรัตน์, 2551) ซึ่งทำการวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในประเพณีบุญผะเหวด: กรณีศึกษา อำเภอเมืองจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งสรุปได้ว่า การจัดงานประเพณีบุญผะเหวด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีหน่วยงานราชการเป็นแกนกลางในการจัดงาน โดยมีการกำหนดขั้นตอนในการจัดงานที่ชัดเจน มีการแบ่งรับผิดชอบโดยเขียนเป็นคำสั่ง โดยเขียนคำสั่งเป็นลายลักษณ์อักษรไว้อย่างชัดเจน โดยมีการเปลี่ยนแปลงวัตถุประสงค์ คือเพิ่มการส่งเสริมการท่องเที่ยว และให้มีนักท่องเที่ยวต่างถิ่นเข้ามาในจังหวัดร้อยเอ็ด

งานศิลปะของจังหวัดร้อยเอ็ดและงานหัตถกรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกัน เพราะงานศิลปะหัตถกรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์เช่น การทอผ้าไหมซึ่งเป็นงานหัตถกรรม แต่มีการรวมเอาความงามทางศิลปะ มาสอดแทรก จนเกิดลายผ้าที่มีชื่อเสียงในปัจจุบันคือ ผ้าไหมสาเกต ซึ่งบ่งบอกและแสดงให้เห็นถึงความป็นอัตลักษณ์ของจังหวัดร้อยเอ็ด กระทั่งลายประดับบั้งไฟของอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ชื่อลายศรีภูมิ ซึ่งเป็นลายเฉพาะของอำเภอสุวรรณภูมิ มีการส่งเสริมให้เยาวชนเรียนรู้

และสืบต่อกัน (ดิลก ดุ่นทัพไทย, สัมภาษณ์, 6 สิงหาคม 2554) การนำเอาผ้าพะเหวด ซึ่งเป็นการเขียนภาพเล่าเรื่องราวในเรื่องของมหาเสถียรชาค ทั้ง 13 กัณฑ์มาประดับรอบบึงพลาญชัย นอกเหนือจากที่จะแสดงให้เห็นถึงความศรัทธาที่มีต่อพุทธศาสนาแล้ว ยังเป็นการแสดงถึงความสวยงามของศิลปะพื้นบ้านอีสานด้วย นอกจากนี้ยังรวมถึงการวาดภาพเล่าเรื่องราวพุทธประวัติในอุโบสถวัดประจำหมู่บ้านที่เห็นได้ทั่วไปในจังหวัดร้อยเอ็ดอีกด้วย

วิถีชีวิตพื้นบ้านของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด ภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ยังมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกัน คือคิดเห็นว่ายู่ในระดับดีมากทั้ง 2 เรื่อง เพราะวิถีชีวิตพื้นบ้านของคนในจังหวัดร้อยเอ็ด ไม่ได้มีความแตกต่างกับวิถีชีวิตพื้นบ้านของชาวอีสานในจังหวัดอื่นๆ ซึ่งมีความเรียบง่าย เป็นกันเอง มีน้ำใจไมตรี (อนิสนิ แทนอาษา, สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2554) ซึ่งสร้างความประทับใจแก่ผู้มาเยือน ในเรื่องของวรรณกรรมพื้นบ้าน ก็จะแสดงออกมาให้เห็นในเรื่องของ เรื่องราวเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา คำสอน มุขปาฐะ ซึ่งอาจแตกต่างในเรื่องชื่อตัวละคร แต่ในเรื่องของเค้าโครงเรื่อง ไม่แตกต่างกันในเค้าโครงหลัก

ส่วนในเรื่องของคนตรีและการเดินรำพื้นเมืองของจังหวัดร้อยเอ็ด ในส่วนของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด คิดเห็นว่ายู่ในระดับปานกลาง แต่นักท่องเที่ยวชาวไทยคิดเห็นว่ายู่ในระดับมาก ซึ่งมีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นเพราะ ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด คิดเห็นว่า คนตรีพื้นเมืองของจังหวัดร้อยเอ็ด มีหลายชนิด แต่ยังไม่ได้นำเอามาส่งเสริมให้มากเท่าที่ควร แต่ในมุมมองกลับกัน นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจในคนตรีพื้นเมืองที่เห็น เช่น การแสดงศิลปะการรำ การฟ้อน การฟ้อนดั่งครกดิ่ง สากในเทศกาลปีใหม่ หรือในช่วงกิจกรรมพิเศษ การฟ้อนนาคะบูชา ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด ในงานสมมน้ำคืนเพ็งเส็งประทีป ทั้งการแสดงจากวงหมอลำต่างๆ ในช่วงเทศกาลปีใหม่ เทศกาลออกพรรษา โหวด ซึ่งมีการสร้างเป็นวงเวียนโหวดใหญ่ อยู่กลางใจเมืองซึ่งสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว การจัดจำหน่ายคนตรีพื้นเมืองขนาดเล็กเพื่อเป็นของที่ระลึกเช่น แคน โหวด พิณ ขนาดจิ๋ว กระทั่งการฟังเสียงเพลงจากวงมโหรี ในงานต่างๆ เช่น ขบวนแห่กัณฑ์จอบ กัณฑ์หลอน งานบุญกฐิน แห่แห่ขบวนบุญบั้งไฟ ซึ่งแสดงถึงความสนุกสนาน รื่นเริงของคนอีสาน

2.ด้านความสามารถในการเข้าถึง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพบว่ามีความแตกต่างกันกล่าวคือ ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นว่ายู่ในระดับมาก แต่นักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว คิดเห็นว่ายู่ในระดับปานกลาง มีสาเหตุเพราะ ในสภาพปัจจุบันความคุ้นชินของประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีต่อสภาพเส้นทางต่างๆ มีการปรับปรุงและพัฒนาขึ้นเป็นอย่างมาก ด้วยการขยายเส้นทางที่เชื่อมต่อกับจังหวัดอื่นๆ หรือเส้นทางที่ใช้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว แต่ในมุมมองกลับกัน นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นว่ายังมีสภาพที่

ค่อนข้างปานกลาง เพราะเส้นทางบางเส้นทางที่ใช้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในบางแหล่งยังมีสภาพที่ลำบาก ต้องปรับปรุงและพัฒนาให้มีสภาพที่ดีกว่าสภาพในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ที่เล็งเห็นว่า ความหลากหลายของเส้นทางยังมีน้อย สภาพถนนยังต้องปรับปรุง เช่น ถนนที่ใช้เดินทางที่มีสภาพชำรุดทรุดโทรม ต้องเร่งให้มีการพัฒนา ดังเช่น (ศิริพร คุณนาม, **สัมภาษณ์**, 22 สิงหาคม 2554) กล่าวว่า สภาพเส้นทางที่ใช้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างเร่งด่วน ไม่ใช่เพียงการพัฒนาอย่างฉาบฉวย จำเป็นต้องมีการวางแผนและใช้งบประมาณอย่างเหมาะสม บางเส้นทางถูกปล่อยทิ้งไว้ ทำได้เพียงให้ชาวบ้านในพื้นที่ช่วยเหลือกันเอง หากจะทำให้นักท่องเที่ยวมีความประทับใจกับการมาท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด ต้องทำให้ถนน เส้นทาง การเข้าถึงมีสภาพดี ซึ่งสามารถสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ทั้งยังเป็นการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชนในท้องถิ่นด้วย

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีความคิดเห็นที่ตรงกันคือ เรื่องการจัดจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของฝาก การให้บริการที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยว และสื่อที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับ มาก เพราะ การจัดจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของฝาก มีการจัดการที่อยู่ในระดับมาก เพราะจังหวัดร้อยเอ็ด มีการจัดจุดจำหน่ายสินค้าไว้ค่อนข้างที่จะเป็นระบบ มีการจัดจำหน่ายสินค้าท้องถิ่นในวันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์ ที่บริเวณหลังศาลากลางจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อให้ประชาชนมีรายได้จากการรวมกลุ่มผลิตสินค้าพื้นเมือง ของฝาก ของที่ระลึก เพื่อจำหน่ายให้กับทั้งประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดและนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการกระจายรายได้ให้กับประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดในเรื่องของการจัดบริการที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยว ก็อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นเพราะแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละแห่งมีพื้นที่ในการใช้สอยมาก การจัดการด้านพื้นที่มีความชัดเจน เช่น การกำหนดเขตแหล่งท่องเที่ยว กับแหล่งที่อยู่อาศัย ทำให้พื้นที่บริเวณรอบๆแหล่งท่องเที่ยวมีเพียงพอต่อการกำหนดเขตเป็นที่จอดรถ กระจุกตามหมู่บ้าน ชาวบ้านก็มีความยินดีที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว ในเรื่องของการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ด้วยนโยบายของจังหวัดร้อยเอ็ด เริ่มมีการส่งเสริมการท่องเที่ยว มีการจัดการประชาสัมพันธ์กิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งตามเทศกาลงานประเพณี หรือแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอื่นๆ เช่น ประเพณีบุญผะเหวด ประเพณีสมมน้ำคั้นเพ็งเส็งประเพณี กิจกรรมกินข้าวทุ่งนุ่นผ้าไหม เป็นต้น เพราะการประชาสัมพันธ์ที่ดี จะสามารถทำให้นักท่องเที่ยวรู้จักจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นการเชิญชวน และทำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดซึ่งสอดคล้องกับ (อำพร ศรีรัตน์, 2551) ที่กล่าวว่า สื่อมีบทบาทสำคัญต่อการจัดงานบุญผะเหวด ในการชักชวนโฆษณาให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปร่วมงานบุญผะเหวด โดยเฉพาะสื่อวิทยุโทรทัศน์ได้มีการถ่ายทอดพิธีเปิด

งานขบวนแห่ในประเพณีบุญผะเหวดทั้ง 14 ขบวน 13 ถิ่นท์ อีกทั้งประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดยังเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตน

ในเรื่องที่ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดและนักท่องเที่ยวชาวไทยที่คิดเห็นตรงกันแต่อยู่ในระดับปานกลางคือการจัดการระบบขยะในแหล่งท่องเที่ยว การบริการห้องสุขา ห้องน้ำในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งเป็นเพราะกิจกรรมการท่องเที่ยวที่จะเริ่มมีการสนับสนุนอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ด สิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งระบบการจัดการในสองเรื่องนี้ยังไม่มีระบบการจัดการที่แน่นอน เรื่องของน้ำสุขาห้องน้ำ ในแหล่งท่องเที่ยวบางแหล่งที่มีการพัฒนาแล้ว ก็จะมีการบริการที่เพียงพอ แต่หากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา ก็จะมีสภาพที่ซำรุดทรุดโทรมตามสภาพในแหล่งนั้นๆ เช่น หากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ในวัด ตามต่างอำเภอ สภาพการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก ก็จะมีสภาพไปตามวัดนั้นๆ หรือหากเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ห่างไกลจากชุมชน สิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้ก็จะยังขาดแคลน

ส่วนเรื่องที่มีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน คือ สภาพของระบบน้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต การบริการห้องพัก ร้านค้าร้านอาหารและเครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งประชาชนคิดเห็นว่ายู่ในระดับมาก แต่นักท่องเที่ยวคิดเห็นว่ายู่ในระดับปานกลาง เพราะ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดร้อยเอ็ด ไม่ได้สังเกตเห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้จำเป็นต่อตนเอง ซึ่งหากเป็นนักท่องเที่ยว ซึ่งเดินทางมาจากต่างถิ่น ก็จะคิดเห็นว่าสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้มีความจำเป็น ต่อการที่จะเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเหล่านั้นๆ โดยเจ้าหน้าที่ภาครัฐก็สังเกตเห็นถึงความสำคัญและมีแนวทางที่จะพัฒนา เพราะเป็นการเพิ่มคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนของตนเองด้วยอีกทางหนึ่ง

สภาพการให้บริการของบุคลากรการท่องเที่ยวและศูนย์บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว ประชาชนมีความคิดเห็นว่ายู่ในระดับปานกลาง แต่นักท่องเที่ยวคิดเห็นว่ายู่ในระดับมาก ซึ่งแตกต่างกัน เพราะหากเป็นประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด ก็จะค่อนข้างที่จะรู้จักแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดของตน การใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่องเหล่านี้จึงไม่ค่อยได้เข้าไปใช้บริการ หากเป็นนักท่องเที่ยว ก็มีแนวโน้มที่จะเข้าไปขอใช้บริการข้อมูลจากเจ้าหน้าที่หรือบุคลากร และศูนย์ข้อมูลเพื่อใช้ในการประกอบการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นเหตุผลที่ทำให้เกิดความแตกต่างกัน

4. ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว

ในด้านนี้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในทุกเรื่อง คือ มีความคิดเห็นว่ายู่ในระดับ ปานกลาง เพราะหากจะกล่าวถึง โปรแกรมการท่องเที่ยวที่จัดขึ้นในจังหวัดร้อยเอ็ด ยังถือว่าอยู่ในระดับที่น้อย ซึ่งมีเหตุผลมาจากการขาดหน่วยงานที่จะเข้ามาดูแลในเรื่องการออกแบบโปรแกรมการท่องเที่ยว ที่จะทำให้ประชาชนหรือแม้กระทั่งนักท่องเที่ยว ได้เข้าร่วม โปรแกรมการท่องเที่ยวต่างๆ อันเนื่องมาจากการส่งเสริมกิจกรรม

การท่องเที่ยว ยังเป็นเรื่องที่ใหม่สำหรับจังหวัดร้อยเอ็ด (พิมพ์พรลภัส สิงหศิริ, สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2554) ได้กล่าวว่า การท่องเที่ยวยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับจังหวัดร้อยเอ็ด เนื่องมาจากนโยบายงบประมาณ แต่ในปัจจุบัน การส่งเสริมการท่องเที่ยวก็เริ่มที่จะเข้ามามีบทบาทมากขึ้น มีการกำหนดโปรแกรมตัวอย่าง เช่น เส้นทางบุญ ไหว้พระ เส้นทางระยะไกล ร้อยเอ็ดไปวัดป่ากุง ไหว้พระที่พระมหาเจดีย์ชัยมงคล การส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวโฮมสเตย์ เป็นต้น ซึ่งจังหวัดร้อยเอ็ดได้มีการจัดตั้งหน่วยงานที่จะเข้ามาดูแลการท่องเที่ยว จากนโยบายของท่านผู้ว่าราชการ ที่จะส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด

5. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันมาก แต่ในเรื่องของความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว ประชาชนคิดเห็นว่าอยู่ในระดับมาก แต่นักท่องเที่ยวคิดเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลางซึ่งประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด เป็นเจ้าของกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม และค่อนข้างที่จะมีความรู้และรู้จักกิจกรรมอยู่มาก แต่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด มักจะเข้ามาท่องเที่ยวในระยะเวลาสั้นๆ หรือเข้ามาท่องเที่ยวในเฉพาะเวลาที่มีเทศกาล งานประเพณี แต่ยังไม่รู้จักแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอื่นๆ ซึ่งทำให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่าง ของประชาชนและนักท่องเที่ยว ในเรื่องของการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม จากผลการวิเคราะห์ ทำให้ทราบว่า การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ดอยู่ในระดับที่จะต้องเร่งส่งเสริมให้ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดเข้าร่วมกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม เพราะ จากข้อมูลทำให้ทราบว่าประชาชนคิดเห็นว่าตนเองมีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมที่อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งนักท่องเที่ยวคิดเห็นว่ามีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นการสะท้อนผลว่า ภาครัฐควรที่จะเพิ่มการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ซึ่งหากปล่อยไว้เป็นเวลานาน ประชาชนขาดการมีส่วนร่วม จะส่งผลให้ประชาชนไม่ตระหนักถึงความสำคัญของวัฒนธรรม ซึ่งอาจส่งผลต่อการสูญเสียอัตลักษณ์ความเป็นวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ดไป

6. ด้านบริการเสริม

ในด้านบริการเสริม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความคิดเห็นที่ไม่ค่อยแตกต่างกัน ยกเว้น เรื่องของการให้บริการสถานพยาบาล ซึ่ง ประชาชนมีความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับมาก แต่นักท่องเที่ยวคิดเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง เพราะประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นเจ้าของพื้นที่ ความรู้จักในสถานที่ที่รู้จักดีกว่านักท่องเที่ยว ดังนั้น ภาครัฐหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะเพิ่มการทำแผนที่บอกสถานที่สำคัญ นอกจากแหล่งท่องเที่ยว คือ แผนที่เฉพาะเช่น แผนที่สถานพยาบาล สถานีตำรวจ

ธนาคารและสถาบันบริการน้ำมัน ซึ่งหากเป็นนักท่องเที่ยวที่มาจากต่างถิ่น ข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้ล้วนเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งจะต้องมีไว้บริการแก่นักท่องเที่ยวหรือกระทั่งประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ดเองด้วย

อภิปรายผลความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

ในด้านนี้ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน ซึ่งตรงข้ามกับนักท่องเที่ยวชาวไทยซึ่งมีความต้องการอยู่ในระดับมาก แต่ในเรื่องของความต้องการให้อนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีความดั้งเดิมและต้องการให้ภาครัฐเข้ามาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ดให้มากขึ้น มีความสอดคล้องกัน นั่นคือ มีความต้องการในระดับมากที่สุด ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ทราบว่าประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดยังมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรม ซึ่งแสดงความเป็นอัตลักษณ์และตัวตนของชาวร้อยเอ็ดเอง โดยการสะท้อนจากความต้องการให้มีการนำกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมต่างๆ มาส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้แก่ การนำเทศกาลงานประเพณีท้องถิ่นมาส่งเสริมการท่องเที่ยว การนำศิลปะท้องถิ่น งานหัตถกรรมดนตรีและการเดินร่ำพื้นบ้าน วิถีชีวิตพื้นบ้าน ภาษาถิ่น ทั้งยังต้องการที่จะให้ภาครัฐเข้ามาดูแลสนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและยังมีความพร้อมในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมพัฒนาในกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ดอีกด้วย

2. ด้านความสามารถในการเข้าถึง

ในด้านความสามารถในการเข้าถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด ในเรื่องที่มีความต้องการที่ตรงกันคือ ต้องการให้มีเส้นทางที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก มีเส้นทางที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย และการจัดทำแผนที่ของแหล่งท่องเที่ยวแจกจ่ายแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งมีความต้องการอยู่ในระดับ มากที่สุด

ส่วนความต้องการที่ไม่ตรงกันคือต้องการให้ปรับปรุงสภาพถนนที่ใช้เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยว การจัดทำป้ายบอกทางเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จัดทำเส้นทางเท้าเพื่อเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว จัดเส้นทางที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลายๆแห่ง และมีเส้นทางเฉพาะยานพาหนะ ซึ่งประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดมีความต้องการในระดับมากที่สุด ส่วนนักท่องเที่ยวมีความต้องการอยู่ในระดับ มาก ซึ่งถึงแม้จะมีความแตกต่างกัน แต่ก็มีแนวโน้มที่อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ดังนั้นการพัฒนาองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด ด้าน ความสามารถในการเข้าถึง ต้องเร่งให้มีการพัฒนาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการท่องเที่ยวเชิง

วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด เพราะหากมีเส้นทางที่สะดวกสบาย หลากหลาย จะสามารถเพิ่มความสนใจจากนักท่องเที่ยวและเป็นการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดด้วย

3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ความต้องการในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด ค่อนข้างมีความแตกต่างกัน คือ ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่ในระดับ มาก ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่มีความต้องการอยู่ในระดับ มาก ที่สุด

ส่วนเรื่องที่มีความต้องการที่ตรงกัน และมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดคือ ต้องการให้มีการจัดที่พักแบบโฮมสเตย์ ซึ่งมีการบริหารจัดการโดยคนในชุมชนอย่างแท้จริง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการจัดการท่องเที่ยวที่ชุมชนมีส่วนร่วม และนักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปสัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวจังหวัดร้อยเอ็ดได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งในอีกมุมหนึ่งประชาชนก็พร้อมที่จะจัดบริการท่องเที่ยว โดยอยากที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมและสัมผัสวิถีชีวิตของตน ซึ่งเป็นการแสดงถึงความภาคภูมิใจของชาวจังหวัดร้อยเอ็ดด้วย

ในเรื่องที่มีความต้องการที่ตรงกัน และมีความต้องการอยู่ในระดับ มาก คือ เรื่องต้องการให้มีบริการห้องพักที่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว การบริการที่จอร์ดรที่ทั่วถึงและเพียงพอ รวมทั้งการจัดระเบียบที่จอร์ดรให้เป็นระเบียบ ไม่บดบังทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว

เรื่องที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจนคือ ต้องการให้มีการจำหน่ายสินค้าที่มาจากอุตสาหกรรมชุมชนอย่างแท้จริง ซึ่งประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด มีความต้องการในระดับมาก แต่นักท่องเที่ยวมีความต้องการในระดับปานกลาง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยไม่ได้สนใจเกี่ยวกับแหล่งที่มาของสินค้าและของฝากที่มาจากชุมชน โดยแท้จริง กล่าวคือ นักท่องเที่ยวน่าจะต้องการสินค้าที่หลากหลายวางจำหน่ายในร้านจำหน่ายสินค้า ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวคือ มาที่เดียวสามารถหาซื้อสินค้าของฝากที่มาจากหลายแห่ง ซึ่งเป็นการสะดวกและประหยัดเวลาในการจับจ่ายเลือกซื้อสินค้า

4. ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว

ในด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด มีความต้องการในระดับ มากใน ทุกเรื่อง แต่นักท่องเที่ยวมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุดในทุกเรื่อง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด มีแนวโน้มความต้องการไปในทิศทางเดียวกัน คือต้องการในระดับมากถึงมากที่สุด ดังนั้นการจัดองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ดด้าน โปรแกรมการท่องเที่ยว จำเป็นที่จะต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการ ทั้ง ความหลากหลายของโปรแกรมการท่องเที่ยว โปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมความคลอบ

คลุมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวเชิงอื่นๆ ด้วย การแจ้งกำหนดการ วันเวลาที่ชัดเจนของ โปรแกรมการท่องเที่ยว และเน้น โปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีราเหมาะสม และนอกเหนือไปจากนั้น ต้องเป็น โปรแกรมการท่องเที่ยวที่สามารถให้ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดและนักท่องเที่ยวชาวไทยสามารถนำไปท่องเที่ยวได้ด้วยตัวเอง

5. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว ประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ด มีความต้องการอยู่ในระดับ มาก ในทุกเรื่อง ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความต้องการอยู่ในระดับ มากที่สุดในทุกเรื่อง ซึ่งมีแนวโน้มความต้องการในระดับ มากถึงมากที่สุด ดังนั้น จำเป็นที่จะต้องพัฒนาในทุกๆ เรื่อง ทั้ง ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรม ให้มีความดั้งเดิม อีกทั้งกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจะต้อง ไม่สร้างความรำคาญและรบกวนแก่เจ้าของชุมชน กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต้องเป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้และสะท้อนสภาพวัฒนธรรมความเป็นอยู่ของชุมชน และต้องเพิ่มการมีส่วนร่วมในทุกภาคฝ่าย ทั้ง หน่วยงานภาครัฐ เจ้าของชุมชน และนักท่องเที่ยวด้วย

6. ด้านบริการเสริม

ในด้านนี้ค่อนข้างที่จะมีความแตกต่างในเรื่องของความ ต้องการ เพราะประชาชนจังหวัดร้อยเอ็ดเล็งเห็นถึงความสำคัญของบริษัทนำเที่ยวที่ได้มาตรฐาน เรื่องการให้บริการของสถานพยาบาล สถานบริการน้ำมัน ธนาคาร ในจุดท่องเที่ยวที่สำคัญและในเรื่องของบริการรถประจำทางโดยสาร รับส่งนักท่องเที่ยว ซึ่งมีความต้องการในระดับ มากที่สุด

ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยมีความต้องการระดับ มากที่สุดในเรื่องสถานบริการ โรงพยาบาล ธนาคาร สถานบริการน้ำมัน ที่จะต้องมีไว้ประจำแหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆ และการให้บริการมัคคุเทศก์อาสา นำชมแหล่งท่องเที่ยว

ทำให้เห็นว่า สิ่งที่มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการมากที่สุดคือสถานบริการ โรงพยาบาล ธนาคาร สถานบริการน้ำมัน เพราะมีความต้องการในระดับมากที่สุด เหมือนกัน ดังนั้น สิ่งที่จังหวัดร้อยเอ็ดควรเร่งพัฒนาคือ สถานบริการต่างๆดังกล่าวข้างต้น

จากผลการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูล จากแบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดและประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดร้อยเอ็ด รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถนำมาสรุปเป็นร่างแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

ร่างแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

ร่างแนวทางสรุปเป็นรายชื่อได้ดังนี้

1. สร้างความภาคภูมิใจในความเป็นจังหวัดร้อยเอ็ด โดยส่งเสริมประเพณีท้องถิ่น นำคนตรีพื้นบ้าน การเดินรำพื้นมามาส่งเสริมการท่องเที่ยว
2. พัฒนาด้านเส้นทาง โดยปรับปรุงสภาพถนนที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ให้มีความสะดวกสบายและเข้าถึงได้หลากหลายเส้นทาง
3. สร้างมาตรฐานจัดการระบบขยะ การจัดการที่พิถีพิถันแบบโฮมสเตย์ เพิ่มห้องน้ำ ห้องสุขา ร้านค้าจำหน่ายอาหาร เครื่องดื่ม ของฝาก และศูนย์บริการข้อมูล
4. เร่งจัดโปรแกรมที่มีความหลากหลาย ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยว โดยกำหนด ระยะเวลา ที่ชัดเจน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของราคา
5. เพิ่มระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการร่วมเป็นผู้พัฒนา ผู้จัด และผู้เข้าร่วมในกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม
6. เพิ่มสถานบริการ สถานพยาบาล ธนาคาร สถานีบริการน้ำมัน บริการรถรับส่งผู้โดยสารประจำแหล่งท่องเที่ยว ให้ทั่วถึงแหล่งท่องเที่ยวสำคัญๆ

จากการวิเคราะห์ อภิปรายผลของการวิจัยดังกล่าวมาข้างต้น ทำให้สรุปเป็นร่างแนวทางเพื่อนำไปเสนอต่อเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดเพิ่มเติมข้อเสนอแนะข้อคิดเห็น เพื่อนำมาปรับปรุงเป็นแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด มีดังนี้

1. ด้านสิ่งดึงดูดใจ นำประเพณีฮีต 12 มาเป็นแกนหลักในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กิจกรรมเชิงวัฒนธรรมที่ต้องส่งเสริม คือ งานเทศกาลประเพณี เร่งการส่งเสริมพัฒนา กิจกรรมคนตรีพื้นเมืองและการเดินรำพื้นเมือง ให้เป็นที่รู้จัก โดยเน้น การอนุรักษ์ พื้นฟู และรักษา จุดมุ่งหมายที่แท้จริงของกิจกรรมวัฒนธรรมนั้นๆ
2. ด้านความสามารถในการเข้าถึง เร่งพัฒนา ปรับปรุงเส้นทางให้มีความสะดวกสบาย หลากหลาย และความเชื่อมโยง โดยจัดทำแผนที่ท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย เข้าไว้ด้วยกันในเส้นทางนั้นๆ
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก กำหนดมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว เช่น มาตรฐานระบบการจัดการขยะ จัดระเบียบห้องน้ำ ร้านค้า ร้านอาหารและเครื่องดื่ม กำหนดพื้นที่บริการให้ชัดเจน
4. ด้านโปรแกรมการท่องเที่ยว จัดทำโปรแกรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว โปรแกรมต้องครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยว มีกำหนดการ ราคา ที่เหมาะสม เช่น โปรแกรมการท่องเที่ยวใน 1 วัน 3 วัน หรือ 5 วัน

5. ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สามารถให้ประชาชน นักท่องเที่ยว เข้าไปมีส่วนร่วม โดยเน้นกิจกรรมท่องเที่ยวที่อนุรักษ์วัฒนธรรม และสะท้อนสภาพวิถีชีวิตของคนในชุมชนนั้นๆ จัดกิจกรรมโฮมสเตย์ โดยมีเจ้าของชุมชนการบริหารจัดการ

6. ด้านบริการเสริม เพิ่มสถานบริการด้านสาธารณสุข สถานพยาบาล ธนาคาร สถานีบริการน้ำมัน ในแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญๆ

7. ควรวางนโยบายด้านการพัฒนาการศึกษาเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมให้เป็นหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อปลูกฝัง ค่านิยม จิตสำนึก และสร้างความภาคภูมิใจในเรื่องวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด แก่เยาวชน กระทั่งเจ้าของชุมชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ

8. ควรวางนโยบาย การจัดศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เพื่อรวบรวมเอกลักษณ์ของท้องถิ่น และเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เช่นการทำเกลือสินเธาว์ของชาวบ้านในอำเภอเกษตรวิสัย การใช้ชีวิตในกลุ่มแม่น้ำชีของอำเภอเชียงขวัญ อำเภอธวัชบุรี การทำพืชมทอผ้าอำเภอเชียง การปลูกข้าวหอมมะลิในทุ่งกุลารั้วประเพณีฮีต 12 การทอผ้าไหมลายสาเกต

9. การวางแผนการพัฒนา ควรให้เป็นที่ไปอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นการกำหนดแผนในระยะยาว เช่นนโยบาย 5 ปี โดยให้สอดคล้องกับแผนงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ ควรจัดสรรให้เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยวในสภาพความเป็นจริงและมีความต่อเนื่อง โดยจำเป็นต้องมีการเข้าไปศึกษาศึกษาสภาพของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวด้วย

10. ภาครัฐควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว โดยเข้าไปชี้แนะแนวทางในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยเน้นให้เจ้าของชุมชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ความต้องการ และความเป็นไปได้ และสนับสนุนด้านงบประมาณ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาศึกษาสภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแหล่งหรือแต่ละชุมชนในจังหวัดร้อยเอ็ดเพื่อให้ทราบความสามารถในการรองรับ หรือความสามารถในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

2. ควรเลือกช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล เพราะในช่วงที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลเป็นช่วงมรสุมเข้าในพื้นที่ภาคอีสาน ก่อให้เกิดความล่าช้าในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ควรเลือกการเข้าไปเก็บข้อมูลในจังหวัดร้อยเอ็ดในช่วงที่มีเทศกาลหรืองานประเพณี เพราะจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาทำการท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ. สื่อส่องวัฒนธรรม.กรุงเทพมหานคร : อัมรินทร์ปริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2539.

คณะกรรมการประมวลเอกสารและจดหมายเหตุ. หนังสือเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ

เจ้าอยู่หัวเรื่อง พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณะและภูมิปัญญาจังหวัดร้อยเอ็ด. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร, 2542.

จังหวัดร้อยเอ็ด. ประวัติจังหวัดร้อยเอ็ด. [ออนไลน์].2554. แหล่งที่มา:

http://www.roiet.go.th/101/index.php?option=com_content&view=article&id=8&Itemid=24 [2554, สิงหาคม 15]

จังหวัดร้อยเอ็ด. แผนยุทธศาสตร์จังหวัดร้อยเอ็ด. [ออนไลน์]. 2552. แหล่งที่มา:

http://www.roiet.go.th/101/index.php?option=com_content&view=article&id=368&Itemid=323 [2554, กรกฎาคม 5]

จอมขวัญ ลอยศักดิ์วงศ์. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่อำเภอแม่สอดจังหวัดตาก,

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 2551.

ฉวีงาม มาเจริญ. ๑๐๑ปีถิ่นวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด. กรุงเทพมหานคร:

กระทรวงวัฒนธรรม, 2553.

ฉัตรแก้ว สิมารักษ์ และคณะ. แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำพูน. สำนักงานกองทุน

สนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2549.

ดิฉก คูนทัพไทย. ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด.สัมภาษณ์,

6 สิงหาคม 2554

นัยิกา เดิดขุนทด. วรรณกรรมอีสาน มุมอีสานสนเทศ. [ออนไลน์]. 2553. แหล่งที่มา :

<http://lib12.kku.ac.th/e-sane/?View=entry&EntryID=553> [2554, กรกฎาคม 20]

นิวัฒน์ อมาตยกุล. การศึกษาปัจจัยทางสังคม ผลกระทบและการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการ

ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ชุมชนเกราะเกร็ด, วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชา

สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์, 2549.

เปรมจิต ทานูรี. กลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด, วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจ

มหาบัณฑิต สาขาการจัดการการท่องเที่ยว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2549.

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ. ร้อยเอ็ด. กรมศิลปากร, พาวเวอร์กราฟฟิค ร้อยเอ็ด, ม.ป.ป.

(เอกสารพิมพ์แจก)

พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ. โบราณวัตถุที่สำคัญ. [ออนไลน์]. 2544. แหล่งที่มา:

<http://www.thailandmuseum.com/roi-et/hilighr.htm> [2554 ,สิงหาคม 15]

พิไลสิริ ทองพรม. สืบสานวัฒนธรรมไทย บทวิทยุออกอากาศ ส่วนกระจายเสียงในประเทศ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย โดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม: กรมประชาสัมพันธ์, 2541.

ไพฑูริย์ เครือแก้ว. ลักษณะสังคมไทยและหลักการพัฒนาชุมชน. มปป.

ภฤศสร ฤทธิมนตรี. การวางแผนยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างยั่งยืนในจังหวัดนครศรีธรรมราช, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการ โรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยนครสวรรค์, 2551.

ภักดิษา อภิศุภกรกุล, กุลกัญญา ศรีสุข. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเชื่อมโยงกับเทศกาลการท่องเที่ยวประจำปีในกลุ่มจังหวัดภาคอีสานใต้, กองทุนสนับสนุนการวิจัย. (สกว.), 2550.

วัชร หิรัญพันธุ์, พิภพ สมเวที และ ชนกันต์ หิรัญพันธุ์. แนวทางการพัฒนาโปรแกรมการท่องเที่ยวสำเร็จรูป การส่งเสริมการตลาด และจิตวิทยา การบริการผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่. รวมบทความวารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติปี พ.ศ. 2551 (กันยายน 2552): 37-53

วัฒนธรรม, กระทรวง. 101ปกิณกวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด. กระทรวงวัฒนธรรม: รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2553.

ศิลปากร, กรม. อุรังคธาตุ(ตำนานพระธาตุพนม). พิมพ์เนื่องในการสัมมนาทางวิชาการ. วรรณกรรมสองฝั่งโขง, ณ ห้องมงกุฎเพชร โรงแรมโมยะ จังหวัดขอนแก่น วันที่ 30 มิถุนายน – 1กรกฎาคม 2537 พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, 2537.

ศิริพร กุลนาม. ปลัดอำเภอหนองพอก อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์, 22 สิงหาคม 2554.

ศูนย์เฝ้าระวังทางวัฒนธรรม. โครงการสื่อเพื่อวัฒนธรรม โดย สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.

ศูนย์เพื่อการวางแผนการท่องเที่ยวเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนแห่งเอเชีย. แนวทางการวางแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. แสงสว่างเวิลด์เพรส จำกัด, 2549.

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร องค์กรมหาชน. ความหมายของวัฒนธรรม, ม.ป.ป.

สกลรัตน์ โรจนธรรม ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์, 3 สิงหาคม 2553.

เสถียร โกลเศษ. การศึกษาเรื่องประเพณีไทยและชีวิตชาวไทยสมัยก่อน. พิมพ์ครั้งที่ กรุงเทพมหานคร: คลังวิทยา, 2521.

สันทนา ทิพวงศา. เครื่องดนตรีในวรรณกรรมอีสาน. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มหาสารคาม) วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2535.

- สุดชีวัน นันทวัน ณ อรุณยา. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่, 2551.
- สุทธิ กิบาลแทน. มารยาทไทยและราชาศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: รวมสาส์น (1997), 2536.
- สุวิทย์ จีระมณี. ลิมพินถิ่นอีสานตอนกลาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม ภาควิชาศิลปสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2533.
- สุภางค์ จันทวานิช. วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2553.
- สมบัติ กาญจนกิจ. นันทนาการและอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สมศักดิ์ คล้ายสังข์. ยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ย่านเยาวราช กรณีศึกษา: เทศกาลกินเจ ชุดโครงการวิจัยยุทธศาสตร์การพัฒนากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. คณะวิทยาการการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2549.
- สำนักงานทะเบียนกลาง กรมการปกครอง. จำนวนราษฎรทั่วราชอาณาจักร แยกเป็นกรุงเทพฯและจังหวัดต่างๆ ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2552. 2552. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : http://www.dopa.go.th/stat/y_stat.html [2553, กรกฎาคม 15]
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดมหาสารคาม. ฮีตสิบสองคองสิบสี่. 2552. [ออนไลน์] แหล่งที่มา : <http://province.m-culture.go.th/mahasarakham/Tradition/tradition.php?id=6> [2554, กันยายน 23]
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. หนังสือเรียนสาระการพัฒนา สังคม ราชวิชา ศาสนาและหน้าที่พลเมือง. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2554.
- สำนักพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. จำนวนนักท่องเที่ยวที่มาทำการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด ปี 2552. [ออนไลน์] แหล่งที่มา: <http://www.tourism.go.th/2010/th/statistic/tourism.php> [2553, กรกฎาคม 22]
- อนิสนิ แทนอาสา. หัวหน้าศูนย์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. สัมภาษณ์, 14 กรกฎาคม 2554.
- อรุณี แดงพันธ์. การเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม. บทวิทยุออกอากาศ ส่วนกระจายเสียงในประเทศ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย โดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรม: กรมประชาสัมพันธ์, 2541.
- อัมพร ศรีรัตน. การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมในประเพณีบุญผะเหวด : กรณีศึกษา

อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร
 อินทอร รัตนบรรพต. แนวทางการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอำเภอสังขละบุรี จังหวัด
 กาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญา,สาขาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
 องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด. ทำเนียบสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด, ม.ป.ป.
 องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด. เที่ยว..ร้อยเอ็ด, ม.ป.ป.
 อุดม บัวศรี,ประสิทธิ์ คุณรัตน์, นเรศร์ มุมาลี,คุณ โทจันทร์,และสุวิษ สติติวิทยานันท์. การพัฒนาการ
 ท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: ศึกษาศักยภาพทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวในภาค
 ตะวันออกเฉียงเหนือ.คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.2532

ภาษาอังกฤษ

Buhalis, D. Marketing the competitive destination of the future, Tourism Management.
 Vol21(1), 2000.
 Cronbach, L. J. Coefficient alpha and the internal structure of tests. Psychometrika,
 16(3), 1951.
 Pond, K. L. The Professional guide: dynamic of tour guiding. New York:
 Van Nostrand Reinhold, 1993.
 Likert, R. The method of constructing an attitude scale. Reading in Attitude
 Theory and Measurement. Fishbein, Martin, Ed. New York : Wiley & Son, 1967.
 Richardson, M. The experience of culture .London: Sage, 2001.
 Williams, R. Culture and society: 1780-1950, New York: Columbia University Press, 1983.
 Yamane, T. Statistics: an introductory analysis. Singapore: Harper International Editor, 1973.

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือในการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ดร. จรวัยพร ธรณินทร์

อดีตปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็น กรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม(ก.พ.ค.)

2.ดร. ชเนศ เตชะเสน

นักวิชาการระดับ 8 ฝ่ายอุตสาหกรรมและที่ปรึกษา (ฟอป.)

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย

3.รองศาสตราจารย์ ดร. ประพัฒน์ ลักษณะพิสูทธิ์

อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4. รองศาสตราจารย์ ดร. วิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์

อาจารย์บัณฑิตศึกษา สาขาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

5.ดร.กฤษฎา พ็ชารวณิช

ประธานหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการประกอบการ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคผนวก ข

รายชื่อเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่ทำการสัมภาษณ์

รายนามเจ้าหน้าที่ให้สัมภาษณ์เชิงลึก

1. นายอนุชา เจริญรักษ์	ตำแหน่ง	ปลัดอำเภอกลุ่มบริหารงานปกครอง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
2. นางสาวอนิสนิ์ แทนอาสา	ตำแหน่ง	หัวหน้าศูนย์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
3. นางสาวกนกวิไล สุริยธรรม	ตำแหน่ง	ภัณฑารักษ์ชำนาญการ หัวหน้า พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จังหวัด ร้อยเอ็ด
4. นายดิลก ต้นทัพไทย	ตำแหน่ง	ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาล ตำบลสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
5. นางกุศล สายธนู	ตำแหน่ง	นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรม อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด
6. นางสาวศิริพร กุลนาม	ตำแหน่ง	ปลัดอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด
7. นางสกลรัตน์ โรจนธรรม	ตำแหน่ง	ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์จังหวัด ร้อยเอ็ด องค์การบริหารส่วนจังหวัด ร้อยเอ็ด
8. นางพิมพ์พรลภัส สิงห์ศรี	ตำแหน่ง	หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมการท่องเที่ยว สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัด ร้อยเอ็ด
9. นางบุญครอง ชอบขาย	ตำแหน่ง	นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
10. นายเสกสม ลินดาพรประเสริฐ	ตำแหน่ง	ปลัดอำเภอเชียงขวัญ จังหวัดร้อยเอ็ด

ภาคผนวก ค

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด”

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้ เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัยของ นายปรีวัตร ปาโส นิสิตระดับบัณฑิตศึกษาแขนงวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด ทางผู้วิจัยจึงใคร่ขอความอนุเคราะห์โปรดให้ข้อมูลที่เป็นจริง และโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ
3. ข้อมูลทั้งหมดจากการตอบแบบสอบถามจะถูกเก็บเป็นความลับ
4. แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้
  - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ส่วนที่ 2 ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด
  - ส่วนที่ 3 ข้อมูลความต้องการของประชาชนและนักท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด

ขอขอบพระคุณในการให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายปรีวัตร ปาโส

ผู้วิจัย

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยว กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง
ที่ ตรงกับ ความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยกำหนดระดับความคิดเห็นดังนี้

5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง
2 หมายถึง น้อย 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ข้อที่	ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ความคิดเห็นต่อสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว					
1.1	กิจกรรมเทศกาลงานประเพณีที่จัดขึ้นในจังหวัดร้อยเอ็ด					
1.2	งานศิลปะของจังหวัดร้อยเอ็ด					
1.3	งานหัตถกรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด					
1.4	กิจกรรมดนตรีและการเดินร่ำพื้นเมืองของจังหวัดร้อยเอ็ด					
1.5	วิถีชีวิตพื้นบ้านของประชาชนในจังหวัดร้อยเอ็ด					
1.6	ภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้านของจังหวัดร้อยเอ็ด					
2	ความคิดเห็นต่อความสามารถในการเข้าถึง					
2.1	ความหลากหลายของเส้นทางที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด					
2.2	ความสะดวกสบายของสภาพเส้นทาง					
2.3	ความเหมาะสมของป้ายบอกเส้นทาง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ					
2.4	ความเชื่อมโยงของเส้นทางกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ					
2.5	การบริการของรถประจำทางโดยสาร รถรับจ้าง					
2.6	ความเหมาะสมของแผนที่ท่องเที่ยว					
3	ความคิดเห็นต่อสิ่งอำนวยความสะดวก					
3.1	สภาพของระบบน้ำประปาเพื่อการอุปโภคบริโภคในแหล่งท่องเที่ยว					
3.2	ระบบไฟฟ้าที่สนับสนุนการท่องเที่ยว					
3.3	ระบบโทรศัพท์และบริการอินเทอร์เน็ตในแหล่งท่องเที่ยว					
3.4	การจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว					
3.5	การบริการห้องสุขา ห้องน้ำในแหล่งท่องเที่ยว					
3.6	การให้บริการห้องพักในแหล่งท่องเที่ยว					
3.7	การให้บริการร้านค้า อาหารและเครื่องดื่มในแหล่งท่องเที่ยว					

ข้อที่	ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
3.8	การจัดจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองและของฝาก					
3.9	การให้บริการที่จอดรถในแหล่งท่องเที่ยว					
3.10	สภาพของการให้บริการของบุคลากรการท่องเที่ยว					
3.11	การให้บริการของศูนย์บริการข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว					
3.12	สื่อที่ใช้ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด					
4	ความคิดเห็นต่อโปรแกรมการท่องเที่ยว					
4.1	ความหลากหลายของโปรแกรมการท่องเที่ยว					
4.2	ความครอบคลุมของโปรแกรมการท่องเที่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม					
4.3	กำหนดการของโปรแกรมการท่องเที่ยว					
4.4	ระยะเวลาที่ใช้ในการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด					
4.5	ราคาของโปรแกรมการท่องเที่ยว					
5	ความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยว					
5.1	ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว					
5.2	กิจกรรมการท่องเที่ยวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม					
5.3	ความรู้ที่ได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม					
5.4	การมีส่วนร่วมของท่านในกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม					
5.5	ความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม					
6	ความคิดเห็นต่อบริการเสริม					
6.1	การให้บริการ สถานพยาบาล					
6.2	การให้บริการทางการเงินเช่น ธนาคาร ตู้ATM					
6.3	การให้บริการสถานีบริการน้ำมันอย่างเพียงพอ					
6.4	การบริการมัคคุเทศก์- ผู้นำเที่ยว					
6.5	รถบริการรับ-ส่งนักท่องเที่ยว					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ความต้องการของประชาชนและนักท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด โปรดทำเครื่องหมาย ✓
ลงในช่องที่ตรงกับความต้องการของท่านมากที่สุดโดยกำหนดระดับความต้องการดังนี้

5 หมายถึง มากที่สุด   4 หมายถึง มาก   3 หมายถึง ปานกลาง
2 หมายถึง น้อย   1 หมายถึง น้อยที่สุด

ข้อ ที่	ความต้องการ	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
1	ความต้องการต่อสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด					
1.1	นำเทศกาลงานประเพณีของท้องถิ่นมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยว					
1.2	นำศิลปะในท้องถิ่นมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด					
1.3	นำหัตถกรรมท้องถิ่นมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด					
1.4	ส่งเสริมกิจกรรม ดนตรีพื้นบ้าน การฟ้อนรำพื้นบ้านมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด					
1.5	นำวิถีชีวิตของชาวบ้าน วิถีชุมชนของจังหวัดร้อยเอ็ดมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด					
1.6	นำภาษาถิ่นในจังหวัดร้อยเอ็ดมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด					
1.7	มีการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นให้มีความดั้งเดิม					
1.8	ภาครัฐเข้ามาส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ดมากขึ้น					
1.9	ท่านต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด					
2	ความต้องการต่อความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด					
2.1	มีเส้นทางที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก					
2.2	มีเส้นทางที่ใช้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้หลายเส้นทาง					
2.3	มีการปรับปรุงสภาพถนนที่ใช้เดินทางไปแหล่งท่องเที่ยว					
2.4	มีการจัดทำป้ายบอกทางเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ					
2.5	มีการจัดทำเส้นทางเดินเท้าเพื่อเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยว					
2.6	จัดทำเส้นทางที่เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวหลายๆแห่ง					
2.7	มีเส้นทางเฉพาะยานพาหนะประเภทต่างๆ เช่น จักรยาน รถราง					
2.8	จัดทำแผนที่ของแหล่งท่องเที่ยวแจกจ่ายแก่นักท่องเที่ยว					

ข้อที่	ความต้องการ	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
3	ความต้องการต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด					
3.1	มีการพัฒนาระบบประปา เพื่อการอุปโภค บริโภค ในแหล่งท่องเที่ยว เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ					
3.2	มีการพัฒนาระบบไฟฟ้าเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการ					
3.3	มีการจัดการ ระบบโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต ในแหล่งท่องเที่ยว					
3.4	มีการจัดการระบบขยะที่ได้มาตรฐานและทั่วถึง					
3.5	เพิ่มการบริการห้องน้ำ สุขา ในแหล่งท่องเที่ยว					
3.6	มีการจัดระบบของที่พัก ไว้บริการอย่างทั่วถึง					
3.7	มีการบริการที่พักจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว					
3.8	มีการจัดบริการที่พักแบบ โฮมสเตย์ Home stay ซึ่งมีการบริหารจัดการ โดยคนในชุมชนอย่างแท้จริง					
3.9	มีการจัดบริการร้านอาหารและเครื่องดื่มที่เพียงพอ					
3.10	มีอาหารพื้นเมือง ไว้บริการ					
3.11	มีร้านจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นเมือง ของที่ระลึก ที่หลากหลาย					
3.12	สินค้าพื้นเมืองและของที่ระลึก ที่มาจากอุตสาหกรรมชุมชน อย่างแท้จริง					
3.13	มีการจำหน่ายสินค้าที่แสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์และอนุรักษ์วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด					
3.14	มีการบริการที่จอดรถที่ทั่วถึง					
3.15	มีการบริการที่จอดรถเพียงพอ					
3.16	มีการจัดระเบียบที่จอดรถ โดยไม่บดบังทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว					
3.17	มีบุคลากรด้านการบริการการท่องเที่ยวไว้บริการอย่างเพียงพอ					
3.18	มีการจัดทำศูนย์บริการนักท่องเที่ยวประจำแหล่งท่องเที่ยว					
3.19	มีบริการสื่อที่หลากหลายเพื่อบริการข้อมูลในแหล่งท่องเที่ยว					
3.20	มีบริการข้อมูลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ					
4	ความต้องการต่อโปรแกรมการท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ด	5	4	3	2	1
4.1	มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย น่าสนใจ					
4.2	มีโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวเชิงอื่นๆในจังหวัดร้อยเอ็ด					
4.3	มีการแจ้งกำหนดการ วัน เวลา ของโปรแกรมการท่องเที่ยวที่ชัดเจน					

ข้อ ที่	ความต้องการ	ระดับความต้องการ				
		5	4	3	2	1
4.4	โปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีราคาเหมาะสม					
4.5	โปรแกรมการท่องเที่ยวที่สามารถท่องเที่ยวได้โดยตัวของท่านเอง					
5	ความต้องการของนักท่องเที่ยวและประชาชนต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด					
5.1	กิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย					
5.2	กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมดั้งเดิม					
5.3	กิจกรรมการท่องเที่ยวต้องไม่รบกวนและสร้างความรำคาญต่อชุมชน					
5.4	กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้แก่ผู้มาเยี่ยมชมได้					
5.5	กิจกรรมการท่องเที่ยวที่สามารถสะท้อนถึงสภาพวัฒนธรรมความเป็นอยู่ในชุมชน					
5.6	มีส่วนร่วมในกิจกรรมเชิงวัฒนธรรม					
5.7	กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นความร่วมมือของภาครัฐและเจ้าของชุมชน					
6	ความต้องการของนักท่องเที่ยวและประชาชนต่อ บริการเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด					
6.1	มีบริษัทนำเที่ยวที่ให้บริการได้มาตรฐาน					
6.2	มีการบริการ สถานพยาบาล ธนาคาร สถานบริการน้ำมันในจุดท่องเที่ยวที่สำคัญ					
6.3	มีการจัดตั้งศูนย์จัดจำหน่ายสินค้า ร้านค้าชุมชนประจำแหล่งท่องเที่ยว					
6.4	มีการจัดไกด์อาสา นำชมแหล่งท่องเที่ยว					
6.5	มีรถประจำทางบริการรับ-ส่งไปยังแหล่งท่องเที่ยว					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นายปริวัตร ปาโส

นิสิตปริญญาโทคณะวิทยาศาสตร์การกีฬาแขนงวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเด็นการสัมภาษณ์สัมภาษณ์

เรื่อง “แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด”

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ปัจจุบันดำรงตำแหน่งเป็น

.....

สถานที่ทำงานปัจจุบัน

.....

ส่วนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์ในหัวข้อ“แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด”

1. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ดในปัจจุบัน

- สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด
- ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
- สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด
- โปรแกรมการท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ด
- กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ด
- บริการเสริมในแหล่งท่องเที่ยว

2. ท่านคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ด

3. ท่านคิดว่ามีกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมใดบ้างที่มีความเหมาะสมที่จะนำมาส่งเสริมการท่องเที่ยว

- เทศกาล
- ศิลปะ
- งานหัตถกรรม
- คนตรีและการเต้นรำ
- ประเพณีและวิถีชีวิตพื้นบ้าน
- ภาษา

4. ท่านมีความต้องการที่จะให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ดอย่างไร

5. ท่านมีข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดร้อยเอ็ดอย่างไร

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์

ผู้วิจัย

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศร ๐๕๑๒.๒๔/๐๐๗๖

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๑๐

๑/ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลงานวิจัย

เรียน นายอำเภอเชียงขวัญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นายปริวัตร ปาโส นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๓ สาขาวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อัญญา นิลนพคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงผ่านไปได้ด้วยดี ในกรณีนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ นายปริวัตร ปาโส เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์ท่านเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งแต่วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตต์ คณิสสุเกษม)
คณบดีหน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย
โทร.๐-๒๒๕๔-๕๐๔๐
โทรสาร ๐-๒๒๕๔-๕๐๔๐

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/๐๐๗๓๕

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลงานวิจัย

เรียน นายอำเภอศรีวิชัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นายปวิตร ปาโส นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๓ สาขาวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อภิญญา นิลนพคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ในกรณีนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ นายปวิตร ปาโส เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์ท่านเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งแต่วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ทั้งนี้ยินดีจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุเกษม)
คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย
โทร.๐-๒๒๕๔-๕๐๕๐
โทรสาร ๐-๒๒๕๔-๕๐๕๐

ที่ ศร ๐๕๑๒.๒๔/๐๐๗/๘๕

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๒๓๐

๗๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลงานวิจัย

เรียน นายอำเภอสุวรรณภูมิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นายปวิตร ปาไธ นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๓ แขนงวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อัฐธูมา นิลนพคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงผ่านไปได้ด้วยดี ในการนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ นายปวิตร ปาไธ เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์ท่านเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งแต่วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ทั้งนี้นิติစ္จะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุขเกษม)
คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย
โทร.๐-๒๒๕๔-๕๐๕๐
โทรสาร ๐-๒๒๕๔-๕๐๕๐

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/๐๐๓๗ ๖ ๕

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลงานวิจัย

เรียน นายอำเภอหนองพอก

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นายปวิวัตร ปาโส นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๓ แผนกวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อภิญญา นิลนพคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงผ่านไปได้ด้วยดี ในกรณีนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ นายปวิวัตร ปาโส เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์ท่านเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งแต่วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ทั้งนี้ยินดีจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุเกษม)
คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย
โทร.๐-๒๒๕๔-๕๐๕๐
โทรสาร ๐-๒๒๕๔-๕๐๕๐

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/๐๐๗ ๕ ๕

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๑๓๐

๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลงานวิจัย

เรียน นายอำเภอเกษตรวิสัย

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นายปวิตร ปาโส นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๓ สาขาวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำถามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อัฐธมา นิลนพคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงผ่านไปได้ด้วยดี ในกรณีนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ นายปวิตร ปาโส เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์ท่านเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งแต่วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ทั้งนี้มีลิขสิทธิ์เป็นของผู้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุเกษม)
คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย
โทร.๐-๒๒๕๔-๕๐๔๐
โทรสาร ๐-๒๒๕๔-๕๐๔๐

ที่ ศร ๐๕๑๒.๒๔/๐๐๗๖๕

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลงานวิจัย

เรียน เจ้าหน้าที่การท่องเที่ยว องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นายปวิตร ปาโส นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๓ สาขาวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสุตริยศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อัฐธมา นิลนพคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงผ่านไปด้ด้วยดี ในกรณีนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ นายปวิตร ปาโส เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์ท่านเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งแต่วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุขเกษม)
คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย
โทร.๐-๒๒๕๔-๕๐๕๐
โทรสาร ๐-๒๒๕๔-๕๐๕๐

ที่ ศธ ๐๔๑๒.๒๔/๐๐๓๖๖

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลงานวิจัย

เรียน นายอำเภอเมืองร้อยเอ็ด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นายปวิตร ปาโส นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๓ สาขาวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อภิญญา นิลนพคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงผ่านไปได้อย่างดี ในการนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ นายปวิตร ปาโส เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์ท่านเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งแต่วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ทั้งนี้นิติจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุเกษม)
คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๕๔-๑๐๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๕๔-๑๐๔๐

ที่ ศร ๐๕๑๒.๒๔/๐๐๑๖๕

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลงานวิจัย

เรียน หัวหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นายปริวัตร ป่าไส นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๓ สาขาวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้วิบนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อัญญา นิลนพคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงผ่านไปได้อย่างดี ในการนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ นายปริวัตร ป่าไส เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์ท่านเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งแต่วันที่ ๑๘ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิชิต คณิงสุเกษม)
คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย
โทร. ๐-๒๒๕๔-๕๐๕๐
โทรสาร ๐-๒๒๕๔-๕๐๕๐

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/๐๐๗๕๕

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลงานวิจัย

เรียน หัวหน้าศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นายปวิตร ปาโส นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๓ แผนกวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อัญญา นิลนพคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ในกรณีนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ นายปวิตร ปาโส เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์ท่านเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งแต่วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุขเกษม)

คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๕๔-๕๐๕๐

โทรสาร ๐-๒๒๕๔-๕๐๕๐

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/๐๐๗๖๕

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลงานวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์การท่องเที่ยวและนันทนาการจังหวัดร้อยเอ็ด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นายปริวัตร ป่าไธ นิติระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๓ แขนงวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติโครงร่างวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และอาจารย์ ดร.อัญญา นีอนพคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม เพื่อให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงผ่านไปได้ด้วยดี ในกรณีนี้ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ให้ นายปริวัตร ป่าไธ เข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยสัมภาษณ์ท่านเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งแต่วันที่ ๑๔ กรกฎาคม ถึงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๔ ทั้งนี้นิติจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุksom)
คณบดี

หน่วยจัดการศึกษา งานวิชาการและวิจัย
โทร.๐-๒๒๕๔-๕๐๔๐
โทรสาร ๐-๒๒๕๔-๕๐๔๐

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/๐๐ ๑๐๓

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๑๑๐

๒๔ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.กฤษฏา พัชรานิช

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสอบถาม
๓. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นายปวิวัตร ปาไซ นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ แผนกวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้เวียนอุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ อาจารย์ ดร.อัญญา นิลนพคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้อง และสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในกรณี คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ใ้ขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณึงสุขเกษม)

คณบดี

หน่วยหลักสูตรการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

ฝ่ายวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๕๔-๕๐๕๐

โทรสาร ๐-๒๒๕๔-๕๐๕๐

ที่ ศธ ๐๕๑๒.๒๔/๐๐ ๑๐๓

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๒๔ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.จรรยาพร รัตนินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โคร่งร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสอบถาม
๓. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นายปริวัตร ปาโส นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ อาจารย์ ดร.อัญญา นิลนพคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้อง และสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในกาณ์นี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุเกษม)

คณบดี

หน่วยหลักสูตรการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

ฝ่ายวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๑๔-๑๐๕๐

โทรสาร ๐-๒๒๑๔-๑๐๕๐

ที่ ศร ๐๕๑๒.๒๔/๐๐ ๑๐๓

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๒๕ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน ดร.ธนส์ เคชะเสน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
๒. แบบสอบถาม
๓. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นายปริวัตร ปาโส นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ อาจารย์ ดร.อัญญา นิลนพคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้อง และสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในกรณีนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุรเกษม)

คณบดี

หน่วยหลักสูตรการสอนระดับบัณฑิตศึกษา
ฝ่ายวิชาการและวิจัย
โทร.๐-๒๒๑๔-๕๐๕๐
โทรสาร ๐-๒๒๑๔-๕๐๕๐

ที่ ศร ๐๕๑๒.๒๔/๐๐๑๐๓

คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพระราม ๑ ปทุมวัน กทม. ๑๐๓๓๐

๒๔ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ขอร้องเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
  ๒. แบบสอบถาม
  ๓. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นายปริวัตร ปาโส นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ แห่งวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ อาจารย์ ดร.อภิญญา นิลนพคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้อง และสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ในกรณีนี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุภานนท์)

คณบดี

หน่วยหลักสูตรการสอนระดับบัณฑิตศึกษา

ฝ่ายวิชาการและวิจัย

โทร.๐-๒๒๕๔-๕๐๔๐

โทรสาร ๐-๒๒๕๔-๕๐๔๐

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน หน่วยหลักสูตรการสอนระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา โทร. ๘๖๐๔๐
 ที่ ศษ ๐๔๑๒.๒๔(วช)/๐๕๖ วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๔
 เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. โครงร่างวิทยานิพนธ์
 ๒. แบบสอบถาม
 ๓. แบบสัมภาษณ์

ด้วย นายปริวัตร ปาโส นิสิตระดับมหาบัณฑิต ชั้นปีที่ ๒ แขนงวิชาการจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้รับอนุมัติหัวข้อวิทยานิพนธ์เรื่อง "แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จังหวัดร้อยเอ็ด" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาควมหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา ภายใต้การควบคุมของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ทวีพรปฐมกุล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ อาจารย์ ดร.อภิญญา นิลนพคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

เพื่อให้วิทยานิพนธ์มีความถูกต้อง และสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในกาณ์นี้ คณะกรรมการบริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ขอความอนุเคราะห์เรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัยดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือการวิจัยด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต คณิงสุขเกษม)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาคผนวก จ

บทสัมภาษณ์และแผนการพัฒนา

1. การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ นายเสกสม ลินดาพรประเสริฐ ตำแหน่ง ปลัดอำเภอ สถานที่ทำงาน อำเภอเชิงขั้ว จังหวัดร้อยเอ็ด

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ดในปัจจุบัน

“ในด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวก็น่าจะเป็นบุญประเพณี เพราะจังหวัดร้อยเอ็ดมีการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมบุญประเพณี ให้เป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจกับนักท่องเที่ยว แม้กระทั่งคนร้อยเอ็ดด้วยกันก็ตาม”

ส่วนความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว “พวกถนนหนทางในจังหวัดร้อยเอ็ด ก็ยังถือว่าอยู่ในระดับที่จะต้องพัฒนา ถึงแม้ในบางเส้นทางจะได้รับการปรับปรุงแล้วแต่ก็ยังไม่ทั่วถึง ด้วยเรื่องของงบประมาณ อย่างเส้นทางที่ใช้สัญจรเดินทางปกติ สภาพก็เหมือนที่เห็น มีดีบ้าง แย่บ้าง แต่ถ้าใช้ในการเดินทางก็ถือว่าสะดวกดี”

สิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว “มันก็จะมีสภาพที่แตกต่างกัน ถ้าเป็นในแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงแล้ว สภาพก็จะดี” มีการจัดการ บริหาร ให้เกิดขึ้นเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว แต่ถ้าอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ค่อยจะมีชื่อเสียงเท่าไรก็ยังไม่ค่อยดี บางทีก็ยังไม่ดี แม้ว่าจะมีก็ไม่เพียงพอ

พวกโปรแกรมการท่องเที่ยวก็ยังไม่เยอะ เพราะเหมือนจะเริ่มมีการส่งเสริม แต่ก็อยู่ในระดับนโยบาย ก็ยังไม่ค่อยดี

กิจกรรมการท่องเที่ยวในเขตพื้นที่อำเภอเชิงขั้วมีน้อย เมื่อเทียบกับที่อื่น จะมีก็จะเป็นพวกชีวิตชาวบ้าน กลุ่มแม่น้ำชี การเกษตร เลี้ยงสัตว์

บริการเสริม ถ้าเป็นสถานบริการ ก็ด้วยนโยบายของรัฐ ก็คิดว่ามีพอสมควร พวกสาธารณสุข โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ หรือที่เราคุ้นเคยในชื่อของสถานีอนามัย ก็มี พวกปั๊มน้ำมันก็เป็นของเอกชน เป็นรายย่อย แต่ว่าตัวอำเภอไม่ได้ไกลจากตัวอำเภอเมืองมากนัก ส่วนใหญ่ เวลาที่มีเรื่องราวอะไรก็เข้าไปใช้บริการในเขตอำเภอเมือง

แผนการพัฒนากการท่องเที่ยว ก็ยังต้องส่งเสริมต่อ เพราะชาวบ้านก็ยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญ ก็มีการส่งเสริมก็จะเป็นแผนของ อบต. หรือไม่ก็ กิจกรรมที่จังหวัดจัดขึ้น

กิจกรรมที่บ้านเราควรส่งเสริม ก็น่าจะเป็นเทศกาลงานประเพณี ก็ที่ทำอยู่ ก็มี บุญผะเหวด บุญบั้งไฟ มีจัดทุกหมู่บ้าน พวกศิลปะก็ยังส่งเสริมหน่อย ก็ไม่เด่น ก็เน้นประเพณี กับพวกวิถีชีวิตชาวบ้านก็น่าจะเป็นสองอย่างนี้

ในความคิดเห็นส่วนตัวก็อยากให้มีการพัฒนาให้เป็นรูปธรรม ถ้าส่งเสริมก็อยากจะทำให้จริงจังให้มากกว่านี้ ก็ไม่มีอะไร ก็อยากที่จะให้พัฒนาให้เน้นไปทางพัฒนาชีวิตสภาพความเป็นอยู่ ถ้าชาวบ้านมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดี การพัฒนาอะไรก็จะง่ายขึ้น ก็ควรจะให้ชาวบ้านมีความพร้อมพัฒนาคุณภาพชีวิต ก็น่าจะเป็นทางหนึ่งที่จะส่งเสริมก่อน หลังจากนั้น ก็ค่อยให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวก็ยังเป็นทางเลือกที่ดีอีกทางหนึ่ง

2. การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ ชื่อนางสาวอณิสณี แทนอาสา ตำแหน่งหัวหน้าศูนย์วัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

สรุปได้ดังนี้

1. สิ่งที่เป็นสิ่งดึงดูดใจคือความเป็นคนร้อยเอ็ด ซึ่ง ได้ยินมาจากนักท่องเที่ยวที่เล่าถึงคนร้อยเอ็ดว่าเป็นคนที่มีอัธยาศัยดี มีความเป็นมิตร ด้วยความเป็นอีสาน ก็มีลักษณะเฉพาะ คือ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การช่วยเหลือคนที่เดือดร้อน ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่เป็นสิ่งดึงดูดใจได้เป็นอย่างดี

2. เทศกาลงานประเพณีก็เป็นอีกอย่างหนึ่งที่ดึงดูดใจเพราะ มีความงดงามเป็นเอกลักษณ์ ที่เห็นได้ชัดก็คือประเพณีบุญผะเหวด ที่เป็นประเพณีประจำจังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีการส่งเสริมอีกก็คือ ประเพณีลอยกระทง ก็ถือว่าเป็นงานใหญ่ของจังหวัดร้อยเอ็ดเช่นเดียวกัน ที่รู้จักกันในชื่อของงานประเพณีสมมาน้ำคืนเพ็งเส็งประทีป ก็มีความโดดเด่นไม่แพ้กัน ทั้งยังมีประเพณีบุญบั้งไฟ ในอำเภอสุวรรณภูมิ งานบุญข้าวจ้ ที่อำเภอโพธิ์ชัย ก็ล้วนแล้วแต่เป็นประเพณีที่มีความงดงาม ทั้งประชาชนชาวบ้านก็ร่วมแรงร่วมใจเข้าร่วมกัน

3. เกี่ยวกับแผนการจัดการ ศูนย์วัฒนธรรมตอนนี้ ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด ก็เป็นการรับช่วงงานต่อจากหน่วยงานเดิม ซึ่งแผนการจัดการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมก็ยังไม่แน่ชัด แต่ที่มีการดำเนินการอยู่ ก็จะเป็นกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมที่มหาวิทยาลัยของเราดำเนินการอยู่ คือ ส่งเสริมให้นักศึกษา มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆของทางจังหวัด มีการจัดงานวัฒนธรรม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของจังหวัดร้อยเอ็ดด้วย

4. ในเรื่องข้อเสนอแนะในการพัฒนา ที่จำเป็นและเร่งด่วนมีอยู่ 2 ประการคือ

- การให้การศึกษาแก่เยาวชน เพราะที่เห็น ได้ชัดเจนคือเยาวชนในจังหวัดร้อยเอ็ด การศึกษายังมีคุณภาพที่ค่อนข้างน้อยในบางพื้นที่ เพราะการขาดความเอาใจใส่ในช่วงเด็ก ก็ส่งผลทำให้การพัฒนาในด้านต่างๆไม่เป็นไปเท่าที่ควร

- การปลูกฝังค่านิยม ในชนบทของจังหวัดร้อยเอ็ดค่านิยมเก่าๆที่มีมาแต่โบราณที่บอกว่า การศึกษาไม่สำคัญเท่ากับการออกมาทำงานหาเงินเลี้ยงครอบครัว หากยังแก้ไขไม่ได้ การพัฒนาในเรื่องต่างๆก็เป็นไปได้อย่างลำบาก อย่างเช่นหากจะต้องการพัฒนาการท่องเที่ยว ก็ควรที่จะเริ่มปลูกฝังว่าการท่องเที่ยวมีความสำคัญ ให้ประโยชน์อะไรกับเราบ้าง ต้องทำให้ทราบ ให้เข้าใจ เพื่อที่จะทำให้คนเล็งเห็นว่า การท่องเที่ยวมีประโยชน์ต่อตัวคุณเอง คุณทำแล้วดี มีรายได้ คนก็จะได้ไม่ดั้นรนเพื่อที่จะย้ายถิ่นฐาน หากบ้านเกิดของเราสามารถสร้างรายได้ มีข้าวกินอิ่มท้อง ครอบครัวได้อยู่กันพร้อมหน้า พวกปัญหาต่างๆก็จะลดลง การอพยพย้ายถิ่นลดลง ครอบครัวอบอุ่น ปัญหาทางสังคมก็ลดลง คนในสังคมก็มีความสุข ก็จะเป็นเรื่องที่ยากจะเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนา หากการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแล้ว ก็ยังจะเป็นการทำให้คนเข้าใจว่าวัฒนธรรมมันสำคัญ และเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมด้วยอีกทางหนึ่ง

3.การสัมภาษณ์ นายอนุชา เจริญรักษ์ ตำแหน่ง ปลัดอำเภอกลุ่มงานบริหารงานปกครอง อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

ท่านคิดเห็นอย่างไรกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมจังหวัดร้อยเอ็ดในปัจจุบัน ในด้านสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวก็เป็นหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด มีการนำเอานโยบายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมาส่งเสริมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการร่วมมือกันในกลุ่มจังหวัด ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ขอนแก่น และกาฬสินธุ์ ในชื่อ “กลุ่ม ร้อยแก่นสารสินธุ์” เป็นการร่วมมือในด้านลงทุน เศรษฐกิจ รวมทั้งการท่องเที่ยวด้วย

สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยวของจังหวัดร้อยเอ็ดน่าจะเป็นเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี เพราะจังหวัดร้อยเอ็ดมีทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติด้อยกว่าจังหวัดอื่น ๆ “แต่จังหวัดร้อยเอ็ด ก็มีข้อได้เปรียบคือ ด้วยความที่จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นเมืองเก่า” มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน มีเรื่องราวเล่าขานสืบทอดต่อกันมา การตั้งเมืองตั้งแต่สมัยอดีต ทำให้มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ไทยลาว ผู้ไทย ไทยส่วย จึงก่อเกิดวัฒนธรรมประเพณีมากมาย ซึ่งสามารถนำไปส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ ประเพณีของจังหวัดร้อยเอ็ดส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา จะเห็นได้ว่าจังหวัดร้อยเอ็ดมีวัดเป็นจำนวนมาก ประเพณีที่เห็นได้ชัดคือ ประเพณีบุญผะเหวดจังหวัดร้อยเอ็ดที่มีการจัดมาเป็นเวลานาน ทั้งยังเป็นประเพณีประจำจังหวัด ที่มีการจัดมาอย่างต่อเนื่อง และก็ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี

ในเรื่องความสะดวกในการเข้าถึงก็ถือว่าอยู่ในระดับดี เพราะมีการพัฒนาและได้รับการดูแลจากทั้งกรมทางหลวง ทางหลวงชนบท รวมทั้ง องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นต่างๆ ก็มีการเร่งพัฒนาอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งการคมนาคมก็ถือว่าสะดวกสบาย เพราะสามารถเดินทางมาได้หลายวิธี ทั้งรถยนต์ส่วนบุคคล รถทัวร์โดยสาร และเครื่องบินพาณิชย์ ที่ลงจอดในสนามบินจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งถือว่ามิใช่ได้เปรียบเมื่อเทียบกับจังหวัดใกล้เคียง

สิ่งอำนวยความสะดวกก็มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับดี มีการสร้างระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานในทุกๆ หมู่บ้าน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยว ก็มีการจัดการพัฒนาอย่างเป็นลำดับ

โปรแกรมการท่องเที่ยวก็ยังมีอยู่ในระดับที่ค่อนข้างน้อย แต่ก็เริ่มที่จะมีการสนับสนุนส่งเสริมโปรแกรมการท่องเที่ยว ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น จากการสนับสนุนของหน่วยงานต่างๆ

ในด้านบริการเสริมก็คิดว่าทั่วถึง เพราะมีรถโดยสารประจำทาง ผ่านเกือบทุกเส้นทางในจังหวัดร้อยเอ็ด มีการให้บริการทุกวัน ก็ถือว่าสะดวกสบาย

ในเรื่องของแผนการพัฒนา ก็คิดว่าดี มีการใช้แผนเพื่อพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เกิดเป็นรูปธรรมมากขึ้น

กิจกรรมที่เราควรที่จะสนับสนุนส่งเสริมก็มีเทศกาลงานประเพณี เพราะหากจะกล่าวถึงงานศิลปะ หัตถกรรม ดนตรี ชีวิตพื้นบ้าน กระทงภาษา จังหวัดร้อยเอ็ดก็มีความคล้ายคลึงกันกับชาวอีสานในภาคอีสาน โดยทั่วไป แต่สิ่งที่เราเด่นและแตกต่างคือประเพณีที่เรามีการจัดขึ้น เพราะยิ่งใหญ่ และมีชื่อเสียง เป็นที่รู้จัก

ในเรื่องของการพัฒนา ก็ต้องการที่จะให้มีการสนับสนุน จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างจริงจัง สิ่งที่เราจะทำให้จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นที่รู้จักในนามจังหวัดแห่งการท่องเที่ยว ก่อนอื่น เราต้องเริ่มที่ตัวเราเอง ต้องมีความจริงใจ จริงใจคือ ไม่เอาเปรียบ จริงใจกับผู้ที่เข้ามาท่องเที่ยว เอาความเป็นจริงไปนำเสนอ ไม่ใช่การสร้างภาพ การเสแสร้งแกล้งทำ ลำดับต่อมา คือ ทำอย่างไร คนจึงจะรู้จัก นั่นคือการประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ ออกงานแนะนำการท่องเที่ยวกับองค์กรที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว นำประเพณีวัฒนธรรมจริงๆ ไปนำเสนอ เพื่อดึงความสนใจว่าเรามีความจริงใจและพร้อมที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วย

4. การสัมภาษณ์ นายดิถล คุณัทพ์ไทย ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

สิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว น่าจะเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตเชิงเกษตรของชาวอีสาน ซึ่งในอำเภอสุวรรณภูมิ มีประเพณีประจำอำเภอคืองานบุญบั้งไฟ อาหารที่ขึ้นชื่อคือปลาหลด ซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นและทำให้อำเภอของเรามีชื่อเสียง

ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวยังอยู่ในระดับที่ดี เพราะการเดินทางจากกรุงเทพมหานครก็ไม่ไกลจนเกินไป สามารถเดินทางมาได้ มีถนนเชื่อมต่อกัน การเดินทางจึงถือว่าอยู่ในระดับดี

ในสิ่งอำนวยความสะดวก จำพวกห้องพัก ในอดีตเคยมีปัญหาว่าไม่เพียงพอต่อความต้องการ แต่ในปัจจุบันมีการจัดการในภาคเอกชน จนมีความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเพียงพอ

โปรแกรมการท่องเที่ยวยังถือว่าอยู่ในระดับที่น้อย เพราะยังไม่เห็นโปรแกรมที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม

กิจกรรมการท่องเที่ยว อยากให้ลงไปส่งเสริมการท่องเที่ยวให้ทั่วถึงด้วย พวกวิถีชีวิตชาวบ้าน การทอผ้า ของผู้สูงอายุ การทำเกลือสินเธาว์ ที่ถือว่าหายากในปัจจุบัน แต่ก็ยังมีการทำอยู่บ้าง ถ้าไม่ส่งเสริม หรือสนใจ ไม่นานกิจกรรมเหล่านี้อาจหายไปตามกาลเวลา บริการเสริมก็ยังอยู่ในระดับพอใช้

ส่วนแผนการพัฒนา โดยตัวเทศบาลตำบลสุวรรณภูมินั้นมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ที่มองการณ์ไกล ทำให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอน

กิจกรรมที่คิดว่าควรส่งเสริมคือกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร วิถีชีวิตชาวบ้าน ส่วนในงานศิลปะ มีการส่งเสริมให้ประชาชนอนุรักษ์ลายศรีภูมิ ซึ่งเป็นลายดั้งเดิม เป็นการตัดกระดาษประดับ นิยมใช้ในการประดับบั้งไฟ มีกลุ่มแม่บ้านทอผ้าลายศรีภูมิซึ่งแสดงเอกลักษณ์ของอำเภอสุวรรณภูมิได้เป็นอย่างดี

ต้องการที่จะให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวในอุตสาหกรรมเกษตรของชุมชน เช่นการทอผ้า การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพราะถือว่าเป็นวิถีชีวิตซึ่งเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วย

5. การสัมภาษณ์ นางสาวกนกวลี สุริยะธรรม ตำแหน่ง ภัณฑารักษ์ชำนาญการ หัวหน้าพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจังหวัดร้อยเอ็ด

สิ่งดึงดูดใจของจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นประเพณีตามฮีต 12 ของชาวอีสาน ตามปฏิทินประเพณี 12 เดือนของชาวอีสาน และเป็นเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ของจังหวัดร้อยเอ็ด โบราณสถาน โบราณวัตถุของจังหวัดร้อยเอ็ดในแหล่งอารยธรรมที่เก่าแก่ของจังหวัดร้อยเอ็ด

ในเรื่องความสามารถในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ยังอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุงในหลายเส้นทาง ตามที่เข้าใจกันว่า เส้นทางท่องเที่ยว เป็นสิ่งหนึ่งของการตัดสินใจเดินทาง มาหรือไม่มาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ดังนั้นต้องมีการปรับปรุงให้อยู่ในระดับที่ดีกว่าในปัจจุบัน

ในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวยังอยู่ในระดับที่น้อย ต้องมีการปรับปรุง เพราะในบางแหล่งท่องเที่ยวยังอยู่ในระดับที่น้อย ไม่เพียงพอ บางแหล่งขาดการดูแล ปล่อยให้ตามกาลเวลา

ในด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวยังไม่เป็นรูปธรรม ในด้านบริการเสริมในแหล่งท่องเที่ยวก็ยังมีน้อย ควรเร่งส่งเสริมหากต้องการพัฒนาให้จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นแหล่งท่องเที่ยว

กิจกรรมที่ควรส่งเสริมก็น่าจะเป็นกิจกรรมประเพณีตามปฏิทิน 12 เดือน ของชาวอีสาน ที่คนในจังหวัดร้อยเอ็ด ยึดถือปฏิบัติกันมา อย่างที่เห็นได้ชัดคือประเพณีบุญผะเหวด แต่กิจกรรมที่นำมาส่งเสริมไม่ควรที่จะบิดเบือนความเป็นจริงจากวัตถุประสงค์เดิม

ในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีความต้องการที่จะเห็นความร่วมมือจากทุกภาคฝ่าย ช่วยกันวางแผนและพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ต้องเปิดโอกาสให้คนรุ่นใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยกันวางแผน ดำเนินการ อีกทั้งก็อยากให้มีการท่องเที่ยวที่ต่อยอดบ้าง เพราะ ในบางกิจกรรมการท่องเที่ยวก็เป็นเรื่องที่ไม่น่าสนใจของคนสมัยใหม่ หากสามารถต่อยอดในเรื่องกิจกรรม ให้เป็นที่น่าสนใจสำหรับคนรุ่นใหม่ ก็น่าจะเป็นการที่จะทำให้การท่องเที่ยวมีเสน่ห์น่าสนใจเพิ่มมากขึ้น แต่ การต่อยอดไม่ได้หมายถึงว่าเปลี่ยนวัตถุประสงค์ แต่เป็นการเพิ่มเติมกิจกรรม ที่คนสมัยใหม่ สามารถเข้าใจ และรับรู้สัมผัสได้ง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะต่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอยากให้มีการร่วมมือกัน ไม่ใช่มุ่งพัฒนาต่างองค์กรต่างความคิด ต่างหน่วยงานต่างความคิดเห็น น่าจะมีการประชุม เพื่อหาข้อสรุปร่วมกัน เพื่อร่วมกันพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วย ทั้งในเรื่องความขัดแย้งทางการเมืองก็มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้การท่องเที่ยวเกิดการสะดุด การพัฒนาเป็นไปอย่างล่าช้า ในปัจจุบันนี้ เกิดการท่องเที่ยวที่เน้นเพียงแต่คุณค่าของเงิน จนบางครั้ง กิจกรรมการท่องเที่ยว

ในรูปแบบนั้นก็กลับมาทำรายวัฒนธรรม กลับมาทำรายชุมชน เพราะมุ่งเน้นเพียงแต่จะพัฒนาให้เป็นที่พอใจนักท่องเที่ยว

6. การสัมภาษณ์ นางพิมพ์พรลภัส สิงห์ศรี ตำแหน่ง หัวหน้ากลุ่มงานการส่งเสริมการท่องเที่ยว สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดร้อยเอ็ด

ในด้านสิ่งดึงดูดใจ ทางการท่องเที่ยว คิดว่า ประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชีวิตพื้นบ้าน เป็นสิ่งที่ดึงดูดใจทางท่องเที่ยว ด้านนโยบายการส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด จึงเริ่มมีการจัดการท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

ความสะดวกในการเข้าถึงเป็นการดูแลของหน่วยงานที่รับผิดชอบ แต่ด้วยงบประมาณ ในบางเส้นทางก็มีสภาพที่ดี แต่ในบางเส้นทางก็ยังคงปรับปรุงสภาพให้ดีขึ้น เพื่อให้สนับสนุนการท่องเที่ยว

สิ่งอำนวยความสะดวก ก็ควรที่จะปรับในบางเรื่องเช่น ระบบการจัดการขยะ การเพิ่มห้องน้ำ การจัดการด้านร้านอาหาร ยังต้องมีการปรับปรุง เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว แต่ในบางสถานที่ที่มีการจัดการท่องเที่ยวที่ดีแล้ว สิ่งอำนวยความสะดวกก็จะดีตามสภาพ

โปรแกรมการท่องเที่ยว เริ่มมีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว จัดทำเส้นทางตัวอย่าง โปรแกรมไหว้พระ 9 วัด การสนับสนุน โปรแกรมกินข้าวทุ่งนงผ้าไหมของอำเภอเกษตรวิสัย เส้นทางท่องเที่ยวตัวอย่างเช่น เส้นทางไหว้พระที่พระมหาเจดีย์ชัยมงคล ที่อำเภอหนองพอก เส้นทางการศึกษาผ้าไหมที่บ้านห้วยหลิม การท่องเที่ยววิถีชีวิตชาวผู้ไทย บ้านบุงคล้า อำเภอเมยวดี ไหว้พระที่วัดป่ากุง

กิจกรรมการท่องเที่ยวก็มีนโยบายให้ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เน้นการสัมผัสวิถีชีวิตของชุมชน ไม่ใช่เพียงแค่การมาท่องเที่ยวในเมือง แต่เป็นการจัดการท่องเที่ยวเพื่อให้คนที่ใช้ชีวิตในเมือง ได้ออกมาสัมผัสวิถีชีวิตชาวบ้านตั้งแต่เช้าจนถึงเวลาเข้านอน ว่าชาวบ้าน เขาทำอะไร ในวันหนึ่งๆบ้าง

บริการเสริม ต้องยอมรับว่าอยู่ในระดับน้อย แต่การบริการด้านสถานพยาบาล สถานีตำรวจ สถานีบริการน้ำมัน ก็เริ่มที่จะมีการเพิ่มขึ้น จากการขยายตัวของเขตเศรษฐกิจ

แผนการพัฒนาที่อยากให้อำเภอทำคือ พัฒนาการท่องเที่ยว โดยเน้นเข้าไปสัมผัสวิถีชีวิตชุมชน หรือ โฮมสเตย์ เพราะปัจจุบันจังหวัดร้อยเอ็ด มีโฮมสเตย์ที่ได้รับการรับรองแล้วหลายแห่ง ซึ่งคาดว่าในปีหน้า จะมีการรับรองเพิ่มขึ้นอีก

ความต้องการเกี่ยวกับแผนการพัฒนา งบประมาณในการพัฒนา อยากที่จะให้มีการอนุมัติอย่างต่อเนื่องและเพียงพอ และคำนึงถึงสภาพความเป็นจริงและความเป็นไปได้ในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับงบประมาณและแผนการดำเนินงาน

อยากให้มีการสนับสนุนในเรื่องงบประมาณ หน่วยงานนี้มีเรื่องที่จะทำอะไรจะมากมาย แต่ขาดในเรื่องงบประมาณ อยากที่จะให้มีการสนับสนุนและร่วมมือกันในทุกภาคฝ่าย

7. การสัมภาษณ์ นางสกลรัตน์ โรจนธรรม ตำแหน่ง ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด

ในด้านสิ่งดึงดูดใจ ทางการท่องเที่ยว คิดว่างานวัฒนธรรมประเพณี โดยเฉพาะบุญผะเหวด จังหวัดร้อยเอ็ดเป็นสิ่งดึงดูดใจที่ดีความสะดวกในการเข้าถึงเป็นการดูแลของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น กรมทางหลวง ทางหลวงชนบท ที่เข้ามาดูแลในงานส่วนนี้

สิ่งอำนวยความสะดวก ในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสภาพของการจัดการจะขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่ดูแล ในสถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งก็ยังขาดแคลน ทั้งเรื่องของ รั้วร้านอาหาร ที่คอยบริการ เพราะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเล็กๆ แต่โดยส่วนใหญ่แล้ว สิ่งอำนวยความสะดวกที่ อบจ. ร้อยเอ็ดดูแลอยู่ก็มีลักษณะค่อนข้างดี

กิจกรรมการท่องเที่ยวมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยจัดประเพณีตามฮีต 12 มีการสร้างรูปปูนปั้นเรื่องพระเวสสันดรชาดก ตอนต่างๆ ไว้ตามมุมเมือง เพื่อเป็นการศึกษาให้ความรู้และสร้างทัศนียภาพที่สวยงาม กิจกรรมอื่นๆ ก็จะส่งเสริมศิลปหัตถกรรมของจังหวัดร้อยเอ็ด เช่น กิจกรรมแข่งว่าวสนุก แข่งเป่าโหวด ซึ่งเป็นกิจกรรมเชิงวัฒนธรรมพื้นบ้านที่นำมาส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วย

บริการเสริม เริ่มมีการจัดการพัฒนาปรับปรุงให้ดี และเพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวมากขึ้น

ในด้านแผนการพัฒนาที่จะให้พัฒนาให้การท่องเที่ยวจังหวัดร้อยเอ็ดเป็นไปอย่างด้วยวิสัยทัศน์ในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของท่านายกองค้ำบริหารส่วนจังหวัด ทำให้เกิดการก่อตั้งองค์กรที่เข้ามาจัดการท่องเที่ยวในปัจจุบันด้วย

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาต้องมีความต่อเนื่อง เพิ่มการประชาสัมพันธ์และจัดการส่งเสริมในระดับท้องถิ่น ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น

8. การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ ชื่อ นางสาวศิริพร กุลนาม ตำแหน่ง ปลัดอำเภอหนองพอก อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด

ด้านสิ่งดึงดูดใจ ที่เห็นอย่างชัดเจนในปัจจุบันนี้ คือ การส่งเสริมให้พระมหาเจดีย์ชัยมงคล ให้เป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว เป็นแหล่งท่องเที่ยววิพุทธที่กำลังได้รับการส่งเสริม อีกทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เขตห้ามล่าสัตว์ป่าถ้ำผาน้ำทิพย์

ในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ควรต้องมีการจัดการให้เร่งด่วน อันเนื่องมาจากสภาพถนนที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งแม้กระทั่งถนนที่ว่าการอำเภอ ยังมีการออกแบบที่ไม่ได้มาตรฐาน เวลาฝนตก น้ำท่วมถนน การสัญจรลำบาก

ในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว สิ่งที่สำคัญนอกจากการวางแผนแล้ว ในเรื่องงบประมาณก็มีความจำเป็น เพราะการบริหารจัดงานในส่วนของงบประมาณที่จะนำมาใช้พัฒนายังไม่เพียงพอ การพัฒนาน่าจะมุ่งพัฒนาไปเป็นจุดๆ ให้เกิดความสำเร็จแล้วค่อยพัฒนาในแหล่งอื่นๆต่อไป เพราะเท่าที่เห็นในทุกวันนี้ แผนการพัฒนาที่มุ่งทำให้เกิดผล เหมือนยังเป็นเรื่องที่ไม่มีความชัดเจน ทำไปแบบไม่มีจุดมุ่งหมาย การพัฒนาก็เลยขาดความต่อเนื่อง งบประมาณที่เข้ามาก็ยังน้อย ไม่เพียงพอ ในบางครั้ง ต้องสำรองเงินตัวเองออกไป เพราะอยากให้บ้านเกิดของตัวเองพัฒนาให้ดี แต่ก็ยังขาดการช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยกตัวอย่างง่ายๆ ในเรื่องของการประชาสัมพันธ์ พระมหาเจดีย์ชัยมงคล เป็นที่รู้จักกันว่าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ค่อนข้างจะมีศักยภาพที่พร้อม เพราะมีแหล่งกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้ง ตัวพระมหาเจดีย์เอง อุทยานการเรียนรู้ สวนพฤกษศาสตร์ การเข้ามาดูแลยังไม่ทั่วถึง การประชาสัมพันธ์ หากไม่มีการสนับสนุนจากภาคเอกชน เอกสารที่แจกเพื่อประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ก็ยังไม่เห็น ซึ่งมันเป็นเรื่องที่ทำให้การพัฒนาหรือส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวสะดุด

ในเรื่องของบุคลากร มีนโยบายที่จะลดจำนวนข้าราชการ ให้เป็นพนักงานอัตราจ้าง ซึ่งส่งผลว่าเจ้าหน้าที่ขาดแรงจูงใจที่จะงาน เรื่องการพัฒนาจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างไร

หากที่จะต้องการการพัฒนาที่ตรงจุดและต่อเนื่อง ภาครัฐต้องเข้าใจและรับฟังเสียงของประชาชนมากกว่านี้ การทำประชาคมที่ทำเข้าไปแต่ไม่ได้รับผลตอบกลับ หรือให้ไม่ตรงความต้องการ ก็ไม่รู้ว่ามันเกิดอะไรขึ้น

การเมืองที่เปลี่ยนขั้ว ก็ทำให้การพัฒนาขาดตอน การมีพรรคพวกของนักการเมือง ก็ส่งผลอย่างยิ่งในเรื่องการอนุมัติงบประมาณ จะพัฒนาที่ทำได้ หากอาศัยแต่แรงของของหน่วยงานนี้เองถามว่าได้ไหม ก็ตอบว่า ได้ แต่มันก็ล่าช้า ไม่ทันกับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น ดังนั้น เรื่องงบประมาณ

แผนโครงการ บุคลากรที่จะเข้ามาทำงานก็เป็นเรื่องที่สำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน

ส่วนเจ้าหน้าที่อีก 2 ท่าน ไม่ได้ให้สัมภาษณ์แต่เป็นการให้เอกสารเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งวัฒนธรรม ซึ่งไม่แตกต่างกันกับข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดร้อยเอ็ดจึงไม่มีบทสรุปการสัมภาษณ์ แต่สรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

1 กิจกรรมเชิงวัฒนธรรมที่มีการจัดอยู่ในปัจจุบัน คือ กิจกรรมเทศกาลงานประเพณี ตามประเพณี สีต 12 ของชาวอีสาน ซึ่งก็จะเป็นการจัดขึ้นในชุมชนนั้นๆ โดยถือว่าเป็นครรลองครองธรรมในการดำเนินชีวิต

2 ด้านแผนการจัดการท่องเที่ยว เป็นการนำเอานโยบายจากจังหวัด มาประยุกต์ใช้ซึ่งได้เสนอเป็นยุทธศาสตร์ประกอบในภาคผนวกแล้ว

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด

จากการวิเคราะห์สถานะแวดล้อมของจังหวัดข้างต้น จังหวัดจึงกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ของจังหวัด

"เป็นผู้นำการผลิตข้าวหอมมะลิสู่ตลาดโลก เมืองแห่งการท่องเที่ยววิถีพุทธ และสังคมสงบสุข"

2. พันธกิจ

- 2.1 ปรับปรุงประสิทธิภาพและมาตรฐานการผลิตข้าวหอมมะลิ
- 2.2 ส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิต การท่องเที่ยว และการบริการให้ได้มาตรฐาน
- 2.3 พัฒนาคนให้มีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรมเป็นภูมิคุ้มกันสังคม

3. ประเด็นยุทธศาสตร์กาพัฒนา

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : ส่งเสริมการผลิตภาคการเกษตรให้แข่งขันได้

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : ส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิต การท่องเที่ยว และการบริการ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : พัฒนาคนและสังคมให้เข้มแข็ง

4. เป้าประสงค์

- 4.1 เพื่อเพิ่มผลผลิตและคุณภาพในภาคการเกษตร
- 4.2 เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ในภาคอุตสาหกรรมการผลิต การท่องเที่ยว และการบริการให้สามารถแข่งขันได้
- 4.3 เพื่อสร้างความเข้มแข็งของคนและชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้
- 4.4 เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ได้มาตรฐาน
- 4.5 เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

5. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

- 5.1 พื้นที่ผลิตข้าวหอมมะลิตามระบบ GAP เพิ่มขึ้นร้อยละ 25 ต่อปี
- 5.2 ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ภาคอุตสาหกรรมการผลิตและการบริการ ร้อยละ 5 ต่อปี
- 5.3 ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีตามเกณฑ์ จปฐ. ร้อยละ 5 ต่อปี
- 5.4 ระดับความสำเร็จของการบริหารจัดการมลพิษด้านดิน น้ำ และป่าไม้ ระดับ 5 ต่อปี
- 5.5 ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ร้อยละ 85 ต่อปี

6. กลยุทธ์การพัฒนาจังหวัด

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : ส่งเสริมการผลิตภาคการเกษตรให้แข่งขันได้

กลยุทธ์ : ยกระดับมาตรฐานและประสิทธิภาพการผลิต ผลผลิตทางการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) พัฒนาการผลิตข้าวหอมมะลิ GAP ด้วยกระบวนการผลิตตามวิธีการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice) และเกษตรอินทรีย์ ในพื้นที่ที่มีความพร้อม ควบคู่ไปกับการจัดการระบบส่งน้ำและกระจายน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน การใช้เมล็ดพันธุ์ดี และการจัดการองค์การเกษตรที่มีประสิทธิภาพ

2) เพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูปข้าวหอมมะลิ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูปข้าวสาร ทั้งผู้ประกอบการภาคเอกชน และองค์กรเกษตรที่มีศักยภาพในการพัฒนาให้สามารถแข่งขันได้ พัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่าข้าวหอมมะลิที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของจังหวัดร้อยเอ็ด รวมทั้งส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา โดยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ตลอดจนห่วงโซ่การผลิตที่สามารถสร้างมูลค่าและคุณค่าผลิตภัณฑ์

3) พัฒนาระบบตลาดข้าวหอมมะลิ โดยพัฒนาช่องทางการตลาดตรงสู่ผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ รวมถึงการสร้างตราสินค้าข้าวหอมมะลिर้อยเอ็ด และสร้างคุณค่าจากสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : ส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิต การท่องเที่ยว และการบริการกลยุทธ์ : พัฒนาศักยภาพการประกอบการอุตสาหกรรมการผลิต การท่องเที่ยว และการบริการ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) ยกระดับการผลิตผลิตภัณฑ์ OTOP ให้ได้มาตรฐาน และยกระดับการให้บริการด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน รวมทั้งส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีพุทธ

2) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหลัก ได้แก่ พระมหาเจดีย์ชัยมงคล บึงเกลือ บึงพลาญชัย บ่อพันขัน โดยการปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวให้มีความสมบูรณ์ และจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : พัฒนาคมนาคมและสังคมให้เข้มแข็ง

กลยุทธ์ : 1. ยกระดับคุณภาพชีวิตและเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวก โดยการพัฒนาแหล่งน้ำ เพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตรให้แก่ประชาชนอย่างเพียงพอ และสร้าง ปรับปรุงการคมนาคมให้ประชาชนได้รับความสะดวกในการสัญจร

2) พัฒนาศักยภาพของคนและสังคม โดยการให้การศึกษา การพัฒนาฝีมือแรงงาน และการฝึกทักษะการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้ รวมทั้งการเสริมสร้างสังคมให้สงบสุข โดยการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน สร้างมาตรการระวัง ป้องกัน และช่วยเหลือในการรักษาความสงบเรียบร้อย ภัยพิบัติ และปัญหาสุขภาพจิต

กลยุทธ์ : 2. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบมีส่วนร่วม มีแนวทางการพัฒนา คือ

- พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้

กลยุทธ์ : 3. พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ มีแนวทางการพัฒนา คือ

- ยกย่องการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐ โดยพัฒนาองค์การตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ-สกุล	-นายปวิตร ปาโส
วันเดือนปีเกิด	-19 เมษายน 2530
ประวัติการศึกษา	-ปัจจุบันศึกษา ระดับปริญญาโท แขนงวิชา การจัดการนันทนาการการท่องเที่ยว คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย -จบการศึกษาระดับปริญญาตรี นันทนาการและการจัดการกีฬา สำนักวิชาวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (พ.ศ.2551) -จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย จังหวัดร้อยเอ็ด (ไทย-สังคม) (พ.ศ.2547) -จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนร้อยเอ็ดวิทยาลัย -จบการศึกษาระดับประถมศึกษาที่โรงเรียนพระกุมารร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด